

**A Bartos Sándor Óvoda, Általános Iskola,
Előkészítő Szakiskola és EGYMI pedagógiai
programja**

2013. március

Vázlat

1. Bevezető	4. oldal
1.1 Intézményi adatok	4. oldal
1.2 Az érvényes alapító okirat	5. oldal
2. Helyzetelemzés	6. oldal
2.1 Statisztikai adatok	9. oldal
2.2 Az intézmény vezetési szerkezete	9. oldal
Nevelési program	
3. Nevelésfilozófia	10. oldal
4. Pedagógiai alapelvek, pedagógiai célok, feladatok	11. oldal
4.1 Az intézmény általános pedagógiai elvei	11. oldal
4.2 Az intézmény pedagógiájának sajátos elvei	12. oldal
4.3 Pedagógiai célok	12. oldal
4.4 Konkrét feladatok	12. oldal
4.5 A feladatokhoz szükséges pedagógiai mozzanatok	13. oldal
4.6 Kulcskompetenciák	15. oldal
5. Fejlesztési területek-nevelési célok	28. oldal
6. Kiemelten képviselt értékek és nevelési területek	34. oldal
6.1 Kiemelten képviselt értékek	34. oldal
6.2 Kiemelten képviselt nevelési területek	37. oldal
6.3 Egészségnevelési program	40. oldal
6.4 A mindennapi testnevelés feladatainak megoldása	43. oldal
6.5 A tanulók fizikai állapotfelmérésének módszerei	43. oldal
6.6 Drogstratégia	46. oldal
6.7 Környezetnevelési program	47. oldal
7. A szükséges személyi és tárgyi feltételek	48. oldal
8. Az iskolában folyó nevelő, oktató munka ellenőrzése, mérése, értékelése,	50. oldal
8.1 Ellenőrzés, mérés	50. oldal
8.2 Értékelés	52. oldal
9. Kapcsolataink, kapcsolattartás és együttműködés a szülői házzal, ifjúságvédelem	55. oldal

10. Felvétel, átlépés más intézménytípusba	58. oldal
11. Az intézmény tanulói	58. oldal
12. A képzés szerkezete	59. oldal
13. A helyi tanterv	59. oldal
13.1 Alapfokú nevelés-oktatás szakasza alsó tagozat 1-4. évfolyam	60. oldal
13.2 Kerettanterv az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára Alapfokú nevelés-oktatás szakasza felső tagozat 5-8. évfolyam	60. oldal
13.3. Középfokú oktatás-nevelés szakasza előkészítő speciális szakiskola	61. oldal
13.4. Mérés-értékelés	61. oldal
14. Értelmileg akadályozottak/középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók	66. oldal
14.1. Kerettanterv a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók számára	67. oldal
14.2. Rehabilitációs órakeret felhasználása	70. oldal
14.3. Szabadidős jellegű tevékenységrendszer	70. oldal
15. Autista tanulók fejlesztési programja	71. oldal
16. Mellékletek	77. oldal
16.1 A pedagógiai program érvényessége, bevezetése, nyilvánossága	77. oldal
16.2 A tantestület nyilatkozata	78. oldal
16.3 A szülői munkaközösség nyilatkozata	79. oldal
16.4 A diákönkormányzat nyilatkozata	80. oldal

1. Bevezető

1.1 Intézményi adatok

Az intézmény hivatalos elnevezése: **Bartos Sándor Óvoda, Általános Iskola, Előkészítő Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény**

Székhelye, telephelye és címe: 8100 Várpalota, Dankó u. 16/V. (tel.: 06-88-599-540,
e-mail cím: bartostitkarsag2013@gmail.com)

Az intézmény fenntartója: Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (2013.04.01.)

Az intézmény működtetője: Várpalota Város Önkormányzata (2013.04.01.)

Az iskola, mint ingatlan, Várpalota Város Önkormányzatának tulajdonában van.

Az intézmény telkén 3 különálló épület helyezkedik el, mindhárom nevelési-oktatási célt szolgál, a főépületbe elsőtől tizedikig járnak a tanulók, a középső épület az óvodás és autista gyerekeké, a legkisebb 48 m²-es külön álló épület technika műhelyként funkcionál.

Az épületek belső területe kb. 1400 m². Az ingatlanon lévő beépítetlen területekből 800 m² a sportudvar (kézi- és kosárlabdapályával), 800m² a játszóudvar (felújítást igénylő fajtáékokkal felszerelve), 1200m² az egyéb zöld terület (pihenő-és virágoskert, óvodai játszóudvar).

Az intézmény fűtését vezetékes gázzal saját kazánjai biztosítják, a víz, a szennyvíz, az elektromos áram és a telefonszolgáltatás a kiépített városi hálózatokon keresztül valósul meg.

A XXI. századnak megfelelő „közműellátottságból” nem hiányzik iskolánknál az internethez történő csatlakozás lehetősége sem, a számítástechnika terem gépeinek cseréje TIOP pályázati keretből 2011-ben megvalósult, ekkor kaptunk 9 db interaktív táblát is.

Ezek az eszközök jelentősen segítik nevelő-oktató munkánk szemléletességét és hatékonyságát.

1.2 Az érvényes alapító okirat

2012. aug. 14-én keltezett legutóbbi a KIM által kiadott alapító okiratunk.

EREDETI!

Okiratszám: IX-09/30/ *h72* /2012

**BARTOS SÁNDOR ÓVODA, ÁLTALÁNOS ISKOLA, ELŐKÉSZÍTŐ SZAKISKOLA ÉS
EGYSÉGES GYÓGYPEDAGÓGIAI MÓDSZERTANI INTÉZMÉNY
ALAPÍTÓ OKIRATA**

(módosításokkal egységes szerkezetbe foglalva)

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 8. §-a és az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII.31.) Korm. rendelet 5. §-a alapján, figyelemmel a megyei intézményfenntartó központokról, valamint a megyei önkormányzatok konszolidációjával, a megyei önkormányzati intézmények és a Fővárosi Önkormányzat egészségügyi intézményeinek átvételével összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 258/2011. (XII. 7.) Korm. rendelet (továbbiakban: Korm. rendelet) 11. § (1) bekezdése d) pontjára, a Bartos Sándor Óvoda, Általános Iskola, Előkészítő Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt alapító okiratát – az államháztartásért felelős miniszter előzetes egyetértésével – az alábbiak szerint adom ki:

1. Költségvetési szerv neve: Bartos Sándor Óvoda, Általános Iskola, Előkészítő Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

1.1. Rövid neve: Bartos Óvoda, Ált. Isk. és EGYMI

1.2. OM azonosító: 038571

2. Székhelye: 8100 Várpalota, Dankó u. 16./V.

3. Alapítás dátuma: 1991.04.23.

4. Jogszabályban meghatározott közfeladata:

Óvodai, általános iskolai, előkészítő szakiskolai ellátás, pedagógiai szakszolgáltatás: a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX törvényben (27., 30., 30/A §), valamint a pedagógiai szakszolgáltatásokról szóló 4/2010. (I. 19.) OKM rendeletben, illetve egyéb vonatkozó ágazati jogszabályokban meghatározott feladatokat látja el.

5. A költségvetési szerv alaptevékenysége:

Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai, nappali rendszerű általános iskolai (enyhén és középstílyosan értelmi fogyatékos, autista) nevelése, oktatása, előkészítő szakiskolai oktatása, napközi otthoni, tanulószobai nevelése. Fejlesztő felkészítés, pedagógiai szakszolgáltatási tevékenység: logopédiai ellátás, gyógytestnevelés, 3-5 éves korú gyermekek korai fejlesztése és gondozása, gyógypedagógiai tanácsadás.

5.1. Alaptevékenység szakágazati besorolása: 852010 Alapfokú oktatás

5.2. Alaptevékenységek szakfeladatrend szerinti besorolása:

562912 Óvodai intézményi étkeztetés

562913 Iskolai intézményi étkeztetés

851012 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, ellátása

852012 Sajátos nevelési igényű általános iskolai tanulók nappali rendszerű nevelése, oktatása (1-4. évfolyam)

A **2012. augusztusban** – miniszterelnök-helyettes által aláírt – módosítás alapján az intézmény átszervezése miatt a szakszolgálati feladatok kikerültek az intézmény feladat-ellátási köréből. A KLIK teljes szervezeti felállásával a 2013/14-es tanévtől az Alapító Okirat helyébe a Szakmai Alapdokumentum lép. Alapító Okirata a KLIK-nek van, az intézményünknek önállóan már nincs.

2. Helyzetelemzés

Iskolánk 1969 óta működik jelenlegi telephelyén a Várpalota Dankó utca 16/V-ben. Az épület eredetileg munkásszállóként üzemelt, belső átalakításokkal tették iskolának megfelelővé a környezetet.

Alsóvárosi elhelyezkedésünk – a vasútállomás és a távolsági buszmegálló közelsége – segíti a gyerekek utazását és biztonságos közlekedését. Fontos ez, mert a tanulók több mint fele a környező településekről naponta utazó gyermek.

Az intézménybe a gyermekek a Veszprém Megyei Egységes Pedagógiai Szakszolgálat komplex vizsgálata és szakértői javaslata alapján kerülhetnek.

Szakmai munkánk eredményességét az alsó és felső tagozaton napközi ellátás, 9-10. évfolyamokon tanulószoba segíti.

A 9. és 10. évfolyamon előkészítő szakiskolai képzés folyik, melynek keretében pályaorientáció és szakmai alapozás segíti a továbbtanulást, a szakképzésbe való bekapcsolódást.

A feladatok ellátását a 2012/2013. tanévben 30 pedagógus és 15 egyéb feladatot ellátó dolgozó (8 asszisztens és 7 technikai) végzi. A foglalkoztatott felnőtt létszám megfelelően biztosítja az intézmény működését.

Az alsó és a felső tagozaton, a napköziben és az óvodai-szakszolgálati (EGYMI) területen egy-egy, összesen négy, szakmai munkaközösség működik, feladatuk az éves munkatervben rögzített rendezvények koordinálása, a belső és külső továbbképzések megszervezése, a félévi és év végi tantárgyi mérések lebonyolítása, a tanmenetek és fejlesztési tervek értékelése, a szakmai és adminisztrációs munka figyelemmel kísérése, tanulmányi versenyek szervezése, a pályakezdő és új nevelők patronálása.

Az iskolai érdekképviselői szervek közül nem működik intézményünkben szakszervezeti csoport és iskolaszék. A Közalkalmazotti Tanáccsal folyamatos kapcsolatot tart az intézményvezető, érvényesülnek ezen szervezet jogosítványai. **A diákmozgalmi és diákönkormányzati munkát egy pedagógus segíti, munkájáról rendszeresen beszámolót tart nevelőtestületi és vezetőségi értekezleteken.** A szülői munkaközösséget a tanévnyitó ünnepélyt követő szülői értekezleteken választják meg, minden tanulócsoport küld képviselőt ebbe a szervezetbe. A szülői szervezet szükség esetén, de évente legalább három alkalommal megbeszélést tart, javaslatot tesz, véleményt nyilvánít az intézményt érintő kérdésekben.

Évente háromszor van szülői értekezletet is, munkaértekezletet havonta, nevelési értekezletet félévente, vezetőségi megbeszélést kéthavonta tartunk. Ezen értekezletek és megbeszélések témáit az éves és a havi munkatervvel előzetesen rögzítik.

A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed. A diákönkormányzat dönt saját működéséről, a biztosított anyagi eszközök felhasználásáról, egy tanítás nélküli munkanap programjáról, diákújság, diákrádió létrehozásáról.

Véleményt nyilvánít, javaslattal élhet a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.

A diákönkormányzat munkáját a tanulók által felkért nagykorú személy segíti (diákönkormányzatot segítő pedagógus), aki – a diákönkormányzat megbízása alapján – eljárhat a diákönkormányzat képviselőjében is.

Tanulóink igen magas arányban (kb. 80 %) élnek súlyos szociális és/vagy erkölcsi hátrányok közepette. Nagyon fontos feladatunk ezért a folyamatos kapcsolattartás a települési önkormányzatok gyámügyi csoportjaival, családsegítő-gyermekjóléti szolgálataival és a nevelési tanácsadóval. Kiemelten fontos ezen a területen az együttműködés, a prevenciós jellegű gyermek- és ifjúságvédelmi munka összehangolása, a szükséges nyilvántartások (HH, HHH) vezetése, a rászoruló családok folyamatos segítése, a tanulók étkezési, utazási és gyermekvédelmi kedvezményeinek érvényesítésében. Ezen terület koordinációs, segítő, tájékoztató-ellenőrző feladatainak rendszerezésében komoly jelentőséggel bír a félállású ifjúságvédelmi felelős alkalmazásának lehetősége, mert ezt a nagyfokú empátiát és pedagógiai tapintatot igénylő sokrétű, szakmai feladatot csak így lehet jó szinten ellátni.

Rendszeresség és folyamatosság jellemzi a járás önkormányzati hivatalai és az iskola kapcsolatát, különösen a gyámügyi feladatokat végző munkatársaival.

Szoros az együttműködésünk a pétfürdői Kolping Szakképző Iskolával, mely intézmény a leginkább tudja biztosítani sajátos nevelési igényű tanulóink számára a szakmaszerzés lehetőségét, hiszen itt működik speciális szakiskolai tagozat is, mely kimondottan az enyhe fokban értelmi fogyatékos gyermekek esélyegyenlőségét segíti.

Kapcsolatban állunk a városi és megyei egészségügyi szervekkel, egészségügyi és felvilágosító előadások, egészségnevelő programok formájában, az iskolavédő és az iskolavédő folyamatot tart az intézménnyel.

Szintén együttműködünk a városi rendvédelmi szervekkel és a katasztrófa védelemmel drogmegelőzési, prevenciós és karitatív tevékenységi formákban. Fontos és jól működik intézményünkben az iskolarendőr program, évente több alkalommal találkoznak a gyerekek interaktív előadásokon, bemutatókon a feladattal megbízott rendőrségi alkalmazottal.

Szoros az együttműködésünk a város közművelődési intézményeivel, a városi hivatal közművelődési és sportfeladatokat ellátó munkatársaival, rendszeresen részt veszünk a helyi igazgatói értekezleteken, a városi ünnepeken, művelődési és sportrendezvényeken.

Nevelő-oktató munkánk alapvető céljait pedagógiai programunk határozza meg. Programunk célja a sérült funkciók diagnosztizáló feltérképezése, majd a kiscsoportos vagy egyéni formában történő kompenzációs és korrekciós fejlesztése. A kompenzációs-korrekciós nevelési módszer mellett természetesen célul tűzzük ki az ép funkciók maximális kibontakoztatását, a tehetséggondozást is. Az általános műveltség megalapozását oly módon kívánjuk megvalósítani, hogy a tanítás-tanulás folyamatában ne csak ismereteket adjunk át, ne csak ismeretszerzés folyjon, hanem a készségek és képességek tervszerű fejlesztésével biztosítsuk az egyszerűbb szakmák megszerzésének elérhetőségét. Ez segíti a tanulásban akadályozott gyerekek és fiatalok társadalomba való beilleszkedését, életpályájuk kiválasztását, majd önálló életvitelüket és családalapításukat. Az értelmileg akadályozott és az autista tanulók számára a készségfejlesztő szakiskola vagy speciális foglalkoztató nyújthat további boldogulási lehetőséget.

Tanulólétszámunk a 2000-2011. közötti időszakban 155 és 170 között mozgott, majd 2012/2013-ban 131-re csökkent. Főképp az alsó tagozaton jelentkező létszámcsökkenésnek, egyrészt demográfiai, másrészt az integrációs törekvésekből fakadó okai vannak. Reményeink szerint kis arányú növekedés történik majd a következő években demográfiai és intézményrendszeri átalakulásból adódóan.

Tantestületünk pedagógusainak nagy többsége gyógypedagógus végzettségű, a nem gyógypedagógus végzettségű pedagógusok nagy része többéves gyógypedagógiai tapasztalattal rendelkezik. A testület tagjai belátják, hogy az SNI tanulók nevelésének irányelvére és a kerettantervre épülő pedagógiai programunk céljainak megvalósítása megkívánja a szervezett továbbképzéseken való részvételt, melyre a testületben komoly igény is mutatkozik, olyan szinten, mely pénzügyileg meghaladja a költségvetési kereteket és lehetőségeket. A továbbképzéseket közép-és éves távon az elkövetkező években oly módon igyekszünk megtervezni és megszervezni, hogy csoportos képzések helybe hozásával minél több nevelő részvételét tudjuk biztosítani.

A tárgyi feltételek terén a közel 50 éves épületek lépcsőzetes felújítással és folyamatos karbantartással elfogadható feltételeket teremtenek. Az oktatástechnikai eszközök és a szertári felszerelések fejlesztése az elmúlt 10 évben tervszerűen történt, de ennek a folyamatnak a folytatása elengedhetetlen.

Az iskola jó együttműködési tevékenységének is köszönhető, hogy az elmúlt öt évben nagyrészt sikerült megvalósítani a kitűzött új célokat és fejlesztési elképzeléseket.

A tíz évfolyamos iskolaszervezet létrehozásáig öt csoportfejlesztést hajtottunk végre (kilencedik és tizedik osztály, autista csoport, hatodik és hetedik évfolyamos napközi), szakmai munkánk sokat fejlődött, szabadidős tevékenységi köreink bővültek. Nyitottabbá, ismertebbé vált munkánk közvetlen környezetünkben. Nagy örömünkre szolgált, hogy 2002-ben megyei és helyi támogatással szép új tornatermet avathattunk. 2003 szeptemberében méltó módon ünnepeltük iskolánk alapításának 40 évfordulóját, és büszkén vettük fel első igazgatónk, Várpalota díszpolgára, Bartos Sándor nevét.

2004-2009. közötti 5 éves ciklusban komoly szakmai feladatbővülést jelentett az SNI-s kisgyermekeket nevelő óvodai tagozat indulása 2007-ben egy, majd a 2008-2009. tanévtől már két csoporttal.

Részükre mozgásfejlesztőt, logopédiai szobát alakítottunk ki, egy elkerített telekrészen pedig óvodai játszóudvart hoztunk létre.

Kistérségi felmérést végeztünk 2005-ben, 24 intézmény bevonásával, az SNI-s gyerekek integrációjára vonatkozóan, majd tervszerű továbbképzésekkel felkészültünk az integrációt segítő Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménnyé (EGYMI-vé) való átalakulásunkra.

Fenntartónk 2008 nyarán kelt alapító okiratunkban engedélyezte az EGYMI-t, valamint azt is, hogy valamennyi tagozatunkra (óvoda, általános iskola, előkészítő szakiskola) felvehetünk a tanulásban akadályozott gyermekek mellett értelmileg akadályozott és autista tanulókat is.

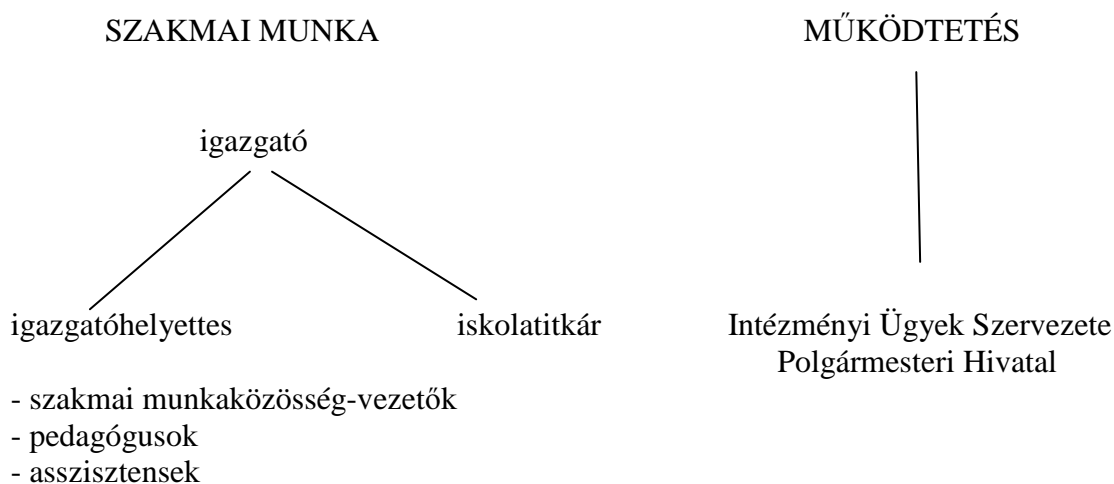
A további évek feladata kell, hogy legyen a teljes körű akadálymentesítés megvalósítása, az épület külső szigetelése, a belső nyílászárók cseréje valamint a világítás korszerűsítése.

2.1 Statisztikai adatok

Az alábbi táblázat 1998 szeptemberétől jelen tanévig mutatja a létszámokra és az iskolai helyiségekre vonatkozó legfontosabb adatokat.

Tanév	Tanulólétszám	Csoport	Tantermek	Egyéb helyiség	Pedagógus	Nem pedagógus
1998/99.	145	12	16	6	29	12
1999/2000	154	13	17	5	30	13
2000/2001	171	15	19	3	31	16
2001/2002	165	15	18	6	30	17
2002/2003	167	15	18	6	33	17
2003/2004	166	15	18	6	35	17
2004-2005	162	15	18	6	34	17
2005-2006	162	15	18	6	32	17
2006-2007	158	15	18	6	32	17
2007-2008	155	15	18	6	32	17
2008-2009	160	15	18	6	30	15
2009-2010	157	13	18	6	30	15
2010-2011	157	14	18	6	30	15
2011-2012	157	13	18	6	30	15
2012-2013	131	12	18	6	30	15

2.2. Az intézmény vezetési szerkezete

Vezetőtestület tagjai az igazgató, az igazgató helyettes.

Az iskolavezetőség a fentiek mellett kibővül középszintű vezetőkkel (a szakmai munkaközösség-vezetőkkel, a KT-elnökkel, és a diákmozgalmat segítő pedagógussal). A szakmai feladatokat ellátó alkalmazottak munkáltatói jogosítványait a fenntartó bírja

(Klebelsberg Intézményfenntartó Központ, röviden: KLIK), míg a technikai dolgozókat Várpalota Város Önkormányzata.

Az iskola igazgatója a szakmai munka helyi irányítója, a szabályos működtetés felelőse, az alkalmazottak felett a helyi munkaszervezéssel összefüggő egyes átruházott munkáltatói jogokat gyakorolja (munkaidő-beosztás, helyettesítés elrendelése, ellenőrzési-és beszámoltatási jogok).

Gazdasági természetű intézkedésnél az igazgató javaslatot tesz a működtetőnek a szükséges beszerzésekre, karbantartási feladatok elvégzésére, személyzeti ügyekben a fenntartónak a felvételre vonatkozóan, illetve véleményezi a munkaköri leírásokat.

A vezetőtestület tagjai közül céges levelezést csak a mindenkori igazgató saját jogkörében folytathat.

Minden középvezetőnek jogkörébe tartozik a területén lévő dolgozók munkaidő beosztására való javaslattétel, a munkavédelmi szabályok betartása és betartatása, annak ellenőrzése, a nevelő-oktató munka irányítása, ellenőrzése, a szakmai munkaközösségek segítése.

A vezetők feladata továbbá a munkaterületekre tartozó dolgozók szóbeli dicsérete, figyelmeztetése, szükség esetén fegyelmi vizsgálat kezdeményezése, valamint elismerésre, kitüntetésre való javaslattétel.

A nevelőtestület iskolánk pedagógusainak közössége, nevelési-, és oktatási kérdésekben intézményünk legfontosabb tanácskozó és határozathozó szerve.

A nevelőtestület tagja iskolánk valamennyi pedagógus munkakört betöltő alkalmazottja, valamint a nevelő-, és oktató munkát közvetlenül segítő felsőfokú végzettségű alkalmazottja. (A nevelőtestület jogkörét az SZMSZ részletesen tartalmazza)

A nevelőtestület a döntéseit értekezleteken nyílt szavazással, szótöbbséggel hozza.

A szabályszerűen meghozott döntést jogerősnek kell tekinteni, amely a nevelőtestület minden tagjára kötelező, végrehajtását az igazgató nem függesztheti fel, betartása annak is kötelessége, aki a döntéshozatalkor ellenvéleményen volt.

Szakmai munkaközösségek az azonos részmunkaterületeken dolgozó pedagógus munkakört betöltő alkalmazottak közössége.

Intézményünkben 4 szakmai munkaközösség működik, melyek szakmai, módszertani kérdésekben segítséget adnak az iskolában folyó nevelő és oktató munka tervezéséhez, szervezéséhez, ellenőrzéséhez.

Szakmai munkaközösségeink:

- alsó tagozatos munkaközösség,
- felső tagozatos munkaközösség,
- napközis munkaközösség,
- óvodai és EGYMI munkaközösség.

3. Nevelésfilozófia

Intézményünk általános célja a népesség átlagától elmaradó fejlődésmentű, speciális nevelést igénylő gyermekek óvodai fejlesztése, alapozó képzése /ált. isk./ és szakirányú nevelésének előkészítése. E hármass funkció betöltése érdekében az iskola tevékenységének célja a tanulók felkészítése a társadalmi gyakorlatra, társadalmi cselekvőképesség kialakítása.

Azaz olyan személyiségjegyek és magatartásformák kialakítása, amelyek birtokában képesek lesznek érdekeik felismerésére és érvényesítésére.

A sajátos nevelési, fejlesztési, oktatási igényű gyermekek nevelése a humanisztikus alapértékek elfogadását jelenti és feltételezi. Az emberi tanulás nemcsak a társadalmilag hasznos ismeretek elsajátítása, hanem az interakciókban megtapasztalt biztonság és kölcsönösség, az elfogadás és elfogadottság, befogadás élményének megtanulása, a sokféle ember sokféle együttlétének tanulása.

Ennek érdekében céljaink:

- az alapképzés megszerzésének biztosítása a NAT és a kerettanterv szerint,
- az értelmi és szociális hátránnyal küzdő gyerekek felzárkóztatása, differenciált fejlesztése,
- tehetséggondozás,
- az általános iskolát befejező gyerekek felkészítése szakiskolai tanulmányaikra.

Iskolánk nevelésfilozófiája a személyközpontúság.

Minden tanuló önálló személyiség, adott képességekkel és tehetségekkel. A gyermek nem az életre készül, hanem már él minden nap. Ennek megfelelően kell tanítani eligazodni az életben, megtalálni az igazi alapvető értékeket, ehhez igazítani életvitelüket és cselekedetüket. Mindenki minden tantárgyban eljuttatható a minimális követelmények szintjére, szükség esetén egyéni fejlesztéssel, kiscsoportos felzárkóztatással. A felfedezett tehetségeket fejleszteni kell, a kibontakozási lehetőségek megteremtésével, bővítésével. Nevelésfilozófiai célunk az előítéletek leküzdése, a másság elfogadása és elfogadtatása.

Pedagógusaink nevelési feladataikat a pedagógus etika 4 fő elemének szellemében végzik:

- Tiszteld a gyermeket!
- Tiszteld a gyermek szüleit!
- Tiszteld kollégáidat!
- Tiszteld önmagad és hivatásodat!

4. Pedagógiai alapelvek, célok, feladatok

4.1 Az intézmény általános pedagógiai elvei

Tanulóink az egységes emberi faj egyenértékű, de sajátos tagjai. Ezért esetükben is a NAT és a kerettanterv egységes követelményrendszerét kell alapul venni, különös tekintettel a fogyatékosok irányelveiben megfogalmazottakra. Speciális szükségleteikhez igazodva a következő elvek alkalmazhatók:

- A követelmények teljesítéséhez hosszabb időszavok, keretek megjelölése ott, ahol erre szükség van.
- Az előírt minimális teljesítményekre szükség esetén sajátos, a fogyatékosoknak megfelelő tartalmak és követelmények kialakítása szükséges.
- Gyógypedagógiai (gyerekközpontú, elfogadó, befogadó) bánásmód alkalmazása a nevelés-oktatás valamennyi mozzanatánál.

4.2 Az intézmény pedagógiájának sajátos elvei

- Különleges, részletes anamnézisen alapuló gyermekismeret.
- Nevelés-képzés korrekciós irányultsága, sérülésspecifikus és képességfejlesztő jellege.
- A gyógypedagógusi, pedagógusi tevékenység gyakorlatias irányultsága,
- Óvó-védő-ösztönző pedagógiai beállítottság.

- Gyermek-ember központú közvetítés és egyéni fejlesztésen alapuló pedagógia.
- Magasszintű elméleti és gyakorlati tudás és gyógypedagógiai szemlélet.
- A szocializációs hátrányokat, a beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségeket enyhítő tevékenység.
- Gyermek és ifjúságvédelemmel összefüggő segítségadás.
- A tanulási kudarckoknak kitett tanulók felzárkóztatásának segítése.

4.3 Pedagógiai célok

Az iskola csak úgy képes a megváltozott de központi szerepének megfelelni, ha a társadalmi élet teljességére előkészítő-felkészítő intézménnyé válik.

A feladat elvégzésére csak akkor lehet alkalmas, ha a társadalmi-egyéni gyakorlat valamennyi lényeges formáját tudja pedagógiailag szervezeten reprodukálni. Az ismeretek közvetítése mellett a rendszerezés, szelektálás – értelmezés, szemléletformálás, értékelés és önművelés képességének tanítása kerül előtérbe.

A funkcionális analfabetizmust, mint reális veszélyt érzékelve, a pedagógiai eszközök széles skáláját kell alkalmazni ennek megelőzése érdekében.

Különösen fontos ez a tanulásban akadályozott gyermekek esetében, hiszen a magasabb rendű gondolkodási funkciók sérülése miatt a tágabban értelmezett önálló tanulásra, a hiányosságok önálló pótlására alig képesek.

4.4 Konkrét feladatok

- Az óvodába járó, többségében halmozottan sérült kisgyermek komplex fejlesztése, az iskolai életre való felkészítése.
- A személyiség teljes körű fejlesztése, a tanulásban, az értelmileg akadályozott és autista gyermekek sérült funkcióinak korrekciójával, az ép funkciók lehetőség szerinti továbbfejlesztésével valósul meg.
- Az akadályozott értelmi fejlődés korrekciója ezen belül az észlelési, megfigyelési tevékenység, figyelem, emlékezet, képzelet fejlesztése, a gondolkodási műveletek gyakorlása.
- Az alapvető kommunikációs zavarok felderítése, korrekciója, valamint a transzfer hatás beépítése a terápiás munkába.
- Egyéni fejlesztés keretében érvényesüljön a helyi tanterv által megfogalmazott differenciált megsegítés.
- A többségében a társadalom peremére szorult családokból kikerülő tanulók minél szélesebb körű egész napos foglalkoztatása napközi illetve tanulószoba biztosításával. Az általános iskola évfolyamain meglévő délelőtt-délutáni rendszer fenntartása fontos feladatunk.
- Az iskolai oktatás-nevelés-képzés vegye figyelembe a tanulók addigi életútját, ismerje meg eredményeit, és biztosítsa, hogy az intézményi fejlesztő munka egymásra épüljön.
- Kísérje figyelemmel a gyermekek fejlődését az oktatás-nevelés-képzés teljes időtartama alatt.
- Primer prevenció segítségével érje el az intézmény, hogy neveltjeiben kialakuljon a magasabb minőségű élet igénye. Az életvitelhez szükséges ismereteket megfelelő

tevékenységbe ágyazott tanulással sajátíttassa el, mely ezáltal segíti a jelentős szocializációs hátrányok csökkentését.

- Az iskola egész létével, nyitottságával alakítsa társadalmi környezetét, érje el a sérült emberekkel való együttélés társadalmi normaként való érvényesülését, az intézményben folyó képzés megismerését, és elismerését.
- Az Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény (EGYMI) feladata: a többségi iskolákkal és óvodákkal való szoros kapcsolattartás, az ott integráltan nevelt SNI-s gyerekek speciális fejlesztésének segítése, utazó szakemberek biztosításával.
- A továbbtanulási esélyek, lehetőségek figyelembevételével széles körben alkalmazzuk a tehetséggondozást, a felzárkóztatást. A 8. és 10. évfolyamról továbbtanuló fiatalok- lehetőségeink szerinti- nyomon követő, segítő utógondozása, ifjúságvédelmi támogatása segíti a fiatalok beilleszkedését.
- Feladatunk körzeti jellegünkből adódóan a környező településekről iskolánkba járó tanulók előzetes iskolai és családi körülményeinek megismerése a nevelési módszerek megválasztásához, különösen fontos ez a legnagyobb számban a berhidai tagozatról érkezőknél. Ezért rendszeres és kölcsönös tapasztalatcsere látogatásokkal szorosabbá kell tennünk kapcsolatunkat a berhidai gyógypedagógus kollégákkal.
- Feladatunk az emberi méltóság tiszteletére nevelés, a faji, nemzetiségi, etnikai, vallási, világnézeti alapú diszkrimináció elítélése, elvetése.
- Az egészséges életre való felkészítés /sportolási lehetőségek, túrázások, kirándulások, kulturált társas együttlétek biztosítása/. Személyiségfejlesztő drog-, és alkohol megelőző programok szervezése.
- A védőnő és a Szülői Közösség alkalmas és aktív tagjainak bevonásával nevelési tanácsadás szélesebb szülői körben közösségi rendezvények, értekezletek alkalmával.

4.5 A feladatellátáshoz szükséges pedagógiai mozzanatok

Tervezés

A gyógypedagógus, pedagógus a tantervi célok megvalósítása érdekében elemzést végez, meghatározza a kívánatos nevelői feladatokat, folyamatosan fejleszti egyéni, szakember szerepéhez szükséges képességeit. Megismeri a választható taneszközöket, és a tanulási folyamat szolgálatába állítja azokat.

Felkészülés

A gyógypedagógus, az adott tanulócsoport képességeinek és tudásának ismeretében megtervezi éves programját, mely alapján felkészül az egyes témákra és foglalkozásokra. A tanítás érdekében összegyűjti a segédanyagokat, átgondolja a motiváció lehetséges formáit, az eredményes kommunikációs eszközöket.

Óravezetés

A pedagógus az óvodai program, valamint az iskolai nevelési-és oktatási program szerint a tanulás folyamatának tudatos szervezője, vezetője, aki egyéniségével képes a nevelő

hatások érvényesítésére a hátrányok, akadályozottságok kompenzálására, a negatív hatások közömbösítésére.

A tanítási óra 45 perces időkerete a pedagógus számára kötelező tevékenykedést jelent, de a gyermek számára ez másként érvényesül. Az óravezetés lényege a pedagógus tevékenysége, az időkeret gazdaságos és célszerű felhasználása, a megtanítás stratégiájának minél jobb érvényesítése, a gyermeki teljesítőképesség figyelembevételével a differenciálás alkalmazása.

Óraelemzés

Az önelemzés képessége, az önismeret a pedagógus szaktudás egyik legfontosabb eleme, fontos eszköze a fejlődésnek. A szakmai munka hatékonyságát növeli a munkacsoportokon, közösségeken belül szervezett óralátogatások szakszerű elemzése, a tanévenkénti nyílt nap, vagy bemutató foglalkozás, belső továbbképzés.

A tanórai megfigyelés képet adhat egy-egy tanuló, tanulócsoport viselkedés- és kommunikációs kultúrájáról, tanulási szokásairól, tudásszintjéről.

Jó, ha a pedagógus helyes nyelvhasználata, figyelem-megosztási képessége, tanulásirányítási technikája, metakommunikációs eszközei, motivációs hatása, empátiás készsége is tükröződik a tanóra minden mozzanatában.

Tanulásszervezés, differenciálás

A gyógypedagógusnak az egyik legfontosabb tevékenysége az, hogy megteremti a tanulás feltételeit, megtervezi a munkaformákat, és ezeket koordinálja az idő, a tanulási módszerek és a taneszközök figyelembevételével.

Az egyéni fejlesztésen alapuló pedagógiai tevékenység azt igényli a nevelőtől, hogy a lehető legpontosabb kommunikációval segítse a tanulás folyamatát, a tanulótól pedig azt, hogy minél gyorsabban sajátítsa el a hozzákészülés megfelelő technikáját, tempóját. Ennek egyik legfőbb gátja a tanulásban akadályozott gyermek esetében a tapadás az előző tevékenység formához, feladathoz.

A gondos, szakszerű munkával azonos körülmények között megismételt tevékenységsorral biztosítható a hozzákészülés idejének rövidítése.

A pontos, egyszerű és világos kommunikáció, a nonverbális visszajelzések figyelemmel kísérése, az előző feladattípustól való eltérést jól érzékeltető nevelői magatartás átsegíti a sérült értelmű gyermeket is a nehézségeken.

A differenciált tanulásirányítás jól ismert a gyógypedagógiai munkában, a tanulásszervezésnek ez a módja feltétlenül alkalmazandó a nevelés-oktatás valamennyi szakaszában.

Döntés

A pedagógus céljainak eléréséhez különböző alternatívák közül választ, dönt. A döntési folyamat mindig egy adott probléma megoldását jelenti, és ez előkészítést kíván.

Mozzanatai:

- A döntési helyzet felismerése,
- Helyzetelemzés,
- Célkitűzés,
- Alternatívák kidolgozása,
- Választás,
- Értékelés.

Leggyakrabban olyan döntési helyzet adódik, melyben a tanuló vagy a tanulók egy csoportja pozitív vagy negatív irányba eltér a csoport többi, viszonylag egységes részétől. Felismerve a helyzetet, felmérve az eltérés minőségét, elemezve a tanulók tevékenységét, a pedagógus kitűzi az elérendő célt, és alternatívákat dolgoz ki a megoldáshoz.

Ezen alternatívák leggyakrabban a következők lehetnek:

- a gyógypedagógus megosztja az adott tevékenységre biztosított időt a csoport és a differenciált fejlesztést igénylő gyermekek között,
- a differenciálást igénylő tanulót, tanulókat megtanítja az önálló feladatvégzésre, a gyors és pontos kommunikációra, utána az időt és az energiát a többi gyermek fejlesztésére fordítja.

A döntés meghozatalában segítenek a különböző esetmegbeszélések, munkaközösségi foglalkozások.

Feladatadás

A pedagógiai gyakorlat egyik legnehezebben elsajátítható eleme az a tevékenység, amely során a tanító a szükséges és elégséges információkat közvetíti. Mivel az értő néma olvasás lassan alakul ki, távolabbi céljaink érdekében folyamatosan és nagyon intenzíven tanítanunk kell a didaktikus szövegek olvasását, a szövegben megjelenő információk megértését és az információknak megfelelő gondolkodási műveletek elvégzését.

Az „Olvasd el”, „Kösd össze” szintű szövegektől fokozatosan juthatunk el a bonyolultabb feladat meghatározás megértéséig, végrehajtásáig.

Ellenőrzés, értékelés

A pedagógusnak azt a viszonylag nagy szabadsággal végezhető tevékenységét, mellyel felméri, regisztrálja a tanulók teljesítményét, ellenőrzésnek nevezzük a napi pedagógiai gyakorlatban. E visszajelzés elsősorban további munkánk feltétele, és értékelésünk alapja. Az ellenőrzést és értékelést részletesen a 10. pont tartalmazza.

4.6. Kulcskompetenciák

Kompetenciák

A kulcskompetenciák az ismeretek, készségek, képességek és attitűdök egysége, amelyekkel mindenkinek rendelkeznie kell ahhoz, hogy személyiségét kiteljesítse és fejleszthesse, be tudjon illeszkedni a társadalomba és foglalkoztatható legyen. A személyes boldogulás a fejlődés, az aktív állampolgári lét és a munka záloga.

Az iskolai oktatás alatt elsajátított kompetenciák, az alkalmazásképes tudás képezik az egész életen át tartó tanulás alapját. A kompetenciák egyik helyzetről a másikra átvihetők, ezáltal számos szituációban és kontextusban alkalmazhatók, valamint különféle célok elérésére, különböző problémák és feladatok megoldására használhatók, így a megfelelő egyéni teljesítmény, munka és a későbbi tanulás előfeltételei.

A sajátos nevelési igényű tanulók oktatásában is fontos szerepe van annak ellenére, hogy nem minden diákunk lesz képes minden kompetencia elsajátítására. Legfőbb törekvésünk az, hogy a tanulók képességeikhez mérten a legmagasabb fokon elérjék a tanulási célokat.

A különböző tantárgyakon és területeken belül azonos és hasonló készségek és képességek fejlesztése is megtörténik, hiszen sok esetben egy-egy kompetencia több, vagy akár minden tantárgyhoz is kapcsolódik, a különféle kompetenciák több területet is támogatnak.

A kompetenciák többsége a különböző pedagógiai szakaszokban mindvégig jelen van, azonban eltérő hangsúllyal és megvalósíthatósággal. Cél minden esetben a személyiség legteljesebb fejlesztése az egyén lehetőségein belül.

Anyanyelvi kommunikáció

Magába foglalja a fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértését, kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt (szövegértés, szövegalkotás), valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot a társadalmi és kulturális kontextusok teljes skáláján az oktatásban és képzésben, a munkahelyen, a családban és a szabadidős tevékenységekben. Fontos feladat a szocio-kulturális hátrányokat szem előtt tartó speciális fejlesztési stratégiák alkalmazása.

Idegen nyelvi kommunikáció

Az anyanyelvi kommunikáció területeit öleli fel az egyén igényeinek és szükségleteinek függvényében. A közvetítéshez, más kultúrák megértéséhez kapcsolódó készségek is alapvetően szükségesek. A nyelvtudás szintje eltérhet a négy terület (hallott szöveg értése, beszédképesség, olvasott szöveg és írásképesség), az egyes nyelvek és a tanuló társadalmi-kulturális háttere, környezete és igényei, érdeklődése szerint. A 7. és 8. évfolyamon tanított idegen nyelvi ismeretek inkább a más népek, kultúrák megismerésében, elfogadásában játszanak jelentős szerepet, kevésbé várható követelményszint a párbeszédre jellemző kommunikáció, a teljes gondolatokat tartalmazó idegen nyelven történő beszéd.

Matematikai kompetencia

A matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége, az összeadás, kivonás, szorzás, osztás, százalékok és a törtek használata fejből és írásban végzett számítások során különféle mindennapi problémák megoldása céljából. Felöleli a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek alkalmazását (képletek, modellek, struktúrák, grafikonok, táblázatok), valamint a törekvést ezek alkalmazására. A folyamatok és a tevékenységek - és ezek kimenetelei - hangsúlyozottabbak, mint maguk az ismeretek! Az értelmi fogyatékosok a logikai műveletek területén mutat szignifikáns eltérést a normál populációhoz viszonyítva. Ez kiemeli e kompetencia terület fejlesztésének jelentőségét.

Természettudományos és technikai kompetencia

A természettudományos kompetencia a természeti világ magyarázatára szolgáló ismeretek és módszerek használatára való képesség és hajlam, mely hozzásegít ahhoz, hogy előrejelzéseket tegyünk és cselekvéseinket irányítsuk.

A technológiai kompetencia ennek a tudásnak és módszertannak az értő alkalmazása akkor, amikor az ember a természeti környezet és az emberi szükségletek felismert igényeinek megfelelően átalakítja.

Magába foglalja az emberi tevékenység okozta változások megértését és az ezzel kapcsolatos, a fenntartható fejlődés formálásáért viselt egyéni és közösségi felelősséget.

Digitális kompetencia

A digitális kompetencia az elektronikus média magabiztos és kritikus alkalmazása tanulásban, munkában, szabadidőben és a kommunikáció során. A logikus és kritikus gondolkodáshoz, az információkezelési és a kommunikációs készségekhez kapcsolódik. A

technológiák alkalmazásával kapcsolatos készségek a multimédiás technológiájú információk felismerését, keresését, értékelését, tárolását, létrehozását, bemutatását és átadását, valamint az internetes kommunikációt és a hálózatokban való részvétel képességét foglalják magukban.

Szociális és állampolgári kompetencia

A harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételei, a közjó iránti elkötelezettség és tevékenység. A magatartás mindazon formáját felöleli, amelyek révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, szükség esetén tudja oldani a konfliktusokat. A személyközi készségek nélkülözhetetlenek a hatékony személyes és közösségi érintkezéshez, és egyaránt alkalmazhatók a magánéletben és a közéletben. Az állampolgári kompetencia képessé tesz arra, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudást felhasználva aktívan lehessen részt venni a közügyekben. A kompetencia fejlesztésében szerepjátékok és konkrét cselekvési formák kell, hogy segítsék a tanulást.

Esztétikai-művészeti kompetencia

Az esztétikai- művészeti tudatosság és kifejezőképesség tartalmazza az esztétikai megismerést, illetve az elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezésének fontosságát a tradicionális művészetek és a média nyelvén. Ide tartozik az irodalom, zene, tánc, dráma, bábjátékok, a vizuális művészetek, a tárgyak, épületek kultúrája, a fotó és a mozgóképek.

Hatékony önálló tanulás

A saját tanulás önállóan és csoportban történő szervezésének és szabályozásának a képessége. Részt képezi a hatékony időbeosztás, a problémamegoldás, az új tudás elsajátításának, feldolgozásának, értékelésének és beépítésének, valamint az új ismeretek és készségek különböző kontextusokban történő alkalmazásának képessége. Arra készíti a tanulót, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását és képességeit használja. A magabiztosság és a motiváció nélkülözhetetlen mindehhez.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A mindennapi életben nyújt segítséget, mert segíti a tágabb környezet megismerését. Magába foglalja a változás kiváltására való törekvést, valamint a külső tényezők által kiváltott újítások elfogadásának, támogatásának és alkalmazásának képességét. Tudás, kreativitás, újításra való beállítódás és kockázatvállalás, melyek a saját cselekedetek iránti felelősséget kívánják meg. A célok elérése érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. A tudatos életvitel, a tervezett jövőkép kialakítására való törekvés nagyon komoly és nehéz feladat.

Magyar nyelv és irodalom

Kompetencia területek

Készségek, képességek, attitűdök

Kommunikáció

- beszédészlelés
- szituációk, szerepek, közlő és befogadó, dramatizálás
- saját kommunikáció a helyzetnek megfelelő alakítása

	<ul style="list-style-type: none"> • szókincsfejlesztés • nonverbális kommunikáció értelmezése, tudatos használata • beszédkésztség fejlesztése • fonematikus észlelés, hanganalízis • vizuális és akusztikus differenciálás • figyelem, koncentráció • verbális és vizuális emlékezet • szövegértés és -elemzés • írott szöveg kódolása-dekódolása • eszközszintű íráshasználat • szövegalkotás
Nyelvhasználat tudatosítása	<ul style="list-style-type: none"> • helyesírási készség • helyesírási, stilisztikai probléma felismerés, megoldás • szabálykövetés, szabálytudat • alkalmazási képesség • analízis-szintézis
Esztétika	<ul style="list-style-type: none"> • íráskép • helyes ejtés
Önálló tanulás	<ul style="list-style-type: none"> • szem-kéz koordináció • írásmozgás • olvasás- íráskészség • önkifejezés • önellenőrzés, hibajavítás • eszközszintű íráshasználat a vázlatkészítéstől az önálló szövegig • könyvtárhasználat és multimédiás, digitális eszközök használata

Matematika

Kompetencia területek

Készségek, képességek, attitűdök

Biztonságos szám- műveletfogalom	és	<ul style="list-style-type: none"> • számlálás, számszomszédok, helyiértékek, kerekítés, becslés, relációk • műveleti jelek alkalmazása (tárgy, rajz, pénz, szám) • szóbeli, írásbeli műveletek megoldása (összeadás, kivonás, szorzás, osztás, százalékszámítás, törtek, mértékegységek) a mindennapi életben felmerülő problémák során
-------------------------------------	----	---

Gondolkodási problémamegoldás	műveletek,	<ul style="list-style-type: none"> • műveleti tulajdonságok, műveletek közti kapcsolatok, ellenőrzés • halmazelmélet: csoportosítás, osztályozás, elemek egymáshoz rendelése • tapasztalatok, tulajdonságok gyűjtése, megnevezése, válogatás, összehasonlítás, • lényegkiemelés, összefüggések feltárása, általánosítás, rendszerezés, • tervezés, megoldás keresése, döntés, megoldás • variálás, kombinálás • állítás, tagadás, következtetés • véleményalkotás, bizonyítás • szöveges feladatok (egyszerű, összetett, fordított) megjelenítése, lejegyzése, megoldása (adatok, terv, művelet, válasz) • szöveges feladatok alkotása • nyitott mondatok megoldása, alkotása • több megoldási út keresése • matematikai gondolkodásmód elsajátítása • kritikai gondolkodás • függvények, grafikonok elemzése
Gyakorlati mérések		<ul style="list-style-type: none"> • folytonos és diszkrét mennyiségek összehasonlítása • tájékozódás térben, időben, mennyiségek között • adatok leolvasása, rögzítése • mértékegységek analízise, szintézise; mértékváltások • változások érzékelése, következtetések • szakmaorientált feladatok
Geometria, szerkesztés		<ul style="list-style-type: none"> • saját testen, közvetlen és tág környezetben, síkban való tájékozódás • finommotorika, térlátás • tulajdonságok megfigyelése, megnevezése, lényegkiemelés, rendszerezés • összehasonlítás, különbségek, azonosságok felfedezése • térelemek síkban való leképezése, tulajdonságok transzformálása • szerkesztés eszközeinek használata • figyelemkoncentráció, pontos végrehajtás • ismeretek alkalmazása, algoritmusok végrehajtása • összehasonlítás, különbségek, azonosságok felfedezése • önszabályozás, önirányítás

Kommunikáció	<ul style="list-style-type: none"> • szövegértés • anyanyelv és matematika nyelvének használata • matematika nyelvének dekódolása • kérdésfeltevés
Digitális kompetencia	<ul style="list-style-type: none"> • segédeszközök (számológép, számítógép) használata

Történelem és társadalomismeret

Kompetencia területek

Készségek, képességek, attitűdök

Gondolkodás	<ul style="list-style-type: none"> • folyamatok változása az idő és események függvényében (ember, társadalom, környezet, gazdaság) • ok-okozati összefüggések felismerése • képzelet, kreativitás • valóság és fikció elkülönítése • változások és következményi • lényegkiemelés
Kommunikáció	<ul style="list-style-type: none"> • szóbeli és írásbeli kifejezés, önkifejezés és véleményalkotás • beszámolás, kiselőadás • érvelés, vita • kulturált nyelvhasználat
Önálló tanulás	<ul style="list-style-type: none"> • szövegértés, szövegfeldolgozás • új ismeretek szerzése • jegyzetelés
Állampolgári ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • valahova, több közösségbe tartozás érzése • közösséget érintő kérdések iránti érzékenység • kötelességtudat • tolerancia, mások értékeinek, jogainak, értékrendjének tiszteletben tartása • információk iránti érdeklődés, azok értékelése és következtetések levonása • önérvényesítés képessége • közigazgatási hatékony érintkezés • állampolgári szerepvállalás iránti fogékonyság • döntéshozásban való részvétel (választások) • konfliktuskezelés • fogyasztói tudatosság • gazdálkodás

- Digitális kompetencia
- információgyűjtés könyvtárban, múzeumban, interneten
 - digitális adathordozók használata

Környezetismeret, Természetismeret

Környezetismeret

Kompetencia területek

Készségek, képességek, attitűdök

Megismerési módszerek

- érdeklődés, figyelem, emlékezet
- tapasztalatok, információk gyűjtése, rendszerezése

Gondolkodás

- összehasonlítás, csoportosítás, lényegkiemelés, elvonatkoztatás, általánosítás
- állandóság és változás kapcsolatai
- ok-okozati viszony
- következtetések levonása

Kommunikáció

- szövegértés
- szövegalkotás
- szókincsbővítés

Természetismeret

Kompetencia területek

Készségek, képességek, attitűdök

Megismerés

- tapasztalatok gyűjtése
- egyszerű kísérletek elvégzése
- nyitottság az adatokon, tényeken alapuló ismeretszerzésre
- érdeklődés a természettudományok, a technológiai eszközök, a tudományos ismeretek felhasználása iránt
- fokozódó igény és kíváncsiság a folyamatok megismerése iránt

Gondolkodás

- tervezés, döntés, megvalósítás, következtetés
- kritikus szemlélet
- változások felismerése, okok keresése

	<ul style="list-style-type: none"> • saját és mások tapasztalatainak értelmezése • lényegkiemelés • új megoldások keresése
Kommunikáció	<ul style="list-style-type: none"> • tapasztalatok megfogalmazása • kérdésfeltevés
Önállóság	<ul style="list-style-type: none"> • önálló megfigyelés, ismeretszerzés, feldolgozás • meglévő ismeretek alkalmazása • tudatosság az az életvezetésben, egészség- és környezetvédelemben • együttműködési készség, tolerancia fejlesztése • önismeret, önelfogadás
Digitális kompetencia	<ul style="list-style-type: none"> • különféle információhordozók használata

Földrajz

Kompetencia területek

Készségek, képességek, attitűdök

Tájékozódás	<ul style="list-style-type: none"> • téri, időbeli viszonyok megértése • viszonylagosság, viszonyítás
Gondolkodás	<ul style="list-style-type: none"> • megfigyelés, elemzés, összehasonlítás, elvonatkoztatás • probléma felismerése, megoldása • ok-okozati összefüggés • rövid- és hosszú távú figyelem és emlékezet • rész-egész kapcsolata • valóság és annak absztrahálása
Állampolgári kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • gazdasági és társadalmi értékek megismerése • tájékozottság regionális és globális környezeti kérdésekben • gazdaság működésének a napi életre való hatásának tudatossága
Interkulturális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • tolerancia és elfogadás mások nézetei és értékei iránt • egyéni és kollektív felelősség tudatossága • nemzeti kulturális identitás tudatossága • más nemzetek kulturális identitásának megértése és elfogadása

Művészetek, Ének-zene, Rajz

Kompetencia területek

Készségek, képességek, attitűdök

Kommunikáció

- metakommunikáció tudatossága
- önkifejezés (gondolatok, érzések, élmények)
- művészi kifejezés iránti nyitottság megvalósításban és értelmezésben

Szociális kompetenciák

- önismeret, énkép
- sikerélmény
- biztonságérzet, nyitottság, érdeklődés
- kreativitás, fantázia
- empátia
- az egyén és közösségei a világban elfoglalt hely tudatosítása
- együttes élmény
- kapcsolatteremtés, kapcsolatok fenntartása
- alkalmazkodóképesség, együttműködés
- emberi kapcsolatok gazdagítása

Gondolkodás

- elvonatkoztatás
- elemzés
- kritikai szemlélet

Esz­tétika

- harmónia igénye
- ritmus
- esztétikum iránti fogékonyság

Technika

Életvitel, gyakorlati ismeretek

Kompetencia területek

Készségek, képességek, attitűdök

Természettudományos kompetencia

- újdonságok iránti igény
- új berendezések, technológiák megismerése, működtetése
- technológiai folyamatok megértése

Gondolkodás

- azonosságok, különbségek, csoportosítások
- szabálykeresés, szabálytudat
- analógiák keresése, betartása
- tervezés, döntés, kivitelezés
- konstruálás
- szükségletek és lehetőségek kontrollja

Tevékenység	<ul style="list-style-type: none"> • szelektálás • motoritás, manualitás fejlesztése • eszközhasználat • tevékenység, munka öröme
Környezettudatosság	<ul style="list-style-type: none"> • környezet megóvása • újrahasznosítás • rendelkezésre álló erőforrásokkal (anyagok, idő, energia) való gazdálkodás
Szociális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • alkalmazkodóképesség másokhoz és a környezethez • önellátás, környezet ellátása • egyéniesítés • önismeret, énkép, önértékelés • saját és más munkájához való pozitív viszonyulás • egészséges életvitel • minőségre való törekvés • tudatos fogyasztói magatartás
Esz­tétika	<ul style="list-style-type: none"> • érzékenység a környezet formai megjelenése iránt • harmónia és hasznosság közti egyensúlyra való törekvés
Pályaorientáció	<ul style="list-style-type: none"> • tanulás és siker, boldogulás összefüggése • munka és tanulás összefüggésének tudatossága • valóság, vágyak, realitások összehangolása • munkaképesség értékének tudatossága • különböző pályák és a hozzájuk vezető lehetőségek

Testnevelés

Kompetencia területek

Készségek, képességek, attitűdök

Mozgáskultúra

- saját testen és térben való eligazodás
- térbeli biztonság
- mozgásérzékelési képesség fejlesztése
- mozgáskoordináció fejlesztése
- mozgásbiztonság
- egyensúly
- ritmus
- mozgásműveltség fejlesztése

Edzettség	<ul style="list-style-type: none"> • állóképesség • erőnlét megszerzése, fenntartása, fokozása • egészségvédelem tudatossága
Gondolkodás	<ul style="list-style-type: none"> • szabálytudat • tervezés, kivitelezés
Jellembeli tulajdonságok	<ul style="list-style-type: none"> • akarat, bátorság • gyorsaság, versenyszellem • kezdeményezőkézség • sikerélmény, kudarc feldolgozása
Szociális képességek	<ul style="list-style-type: none"> • önismeret, saját korlátok és lehetőségek felmérése • énkép • önfegyelem • várakozás, kivárás képessége • együttműködés, csapatmunka • tolerancia • kulturált konfliktuskezelés • saját és mások testi épségének, egészségének megőrzésére való törekvés

Informatika

Kompetencia területek

Készségek, képességek, attitűdök

Természettudományos kompetencia	<ul style="list-style-type: none"> • technikai újdonságok iránti nyitottság • új technológiák megismerése, működtetése
Mozgás	<ul style="list-style-type: none"> • szenzomotoros manipuláció • eszközhasználat
Gondolkodás	<ul style="list-style-type: none"> • kognitív funkciók fejlődése • logikai gondolkodás • válogatás, szelektálás • kritikai gondolkodás • valóság és virtuális közti különbség tudatossága
Kommunikáció	<ul style="list-style-type: none"> • kulturált és etikus kapcsolatteremtés és fenntartás
Digitális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • digitális és multimédiás eszközök célnak megfelelő használata • elektronikus adatok, fogalmak keresése, gyűjtése, rögzítése, feldolgozása és felhasználása • információkezelési készség

- internet használatához való pozitív viszonyulás
- világháló biztonságos és felelős használata

Élő idegen nyelv

Kompetencia területek

Készségek, képességek, attitűdök

Kommunikáció

- kommunikációs szándék
- szókincs bővítés
- minimális szóbeli kommunikáció, annak kezdeményezése
- helyesírásiag nem tökéletes írásbeli kommunikáció
- kommunikációs helyzetek felismerése, megértése, előidézése
- segédeszközök használata
- kérdésfeltevés
- kérés megfogalmazása

Gondolkodás

- szabálykövetés
- analógiák alkalmazása
- logikai műveletek

Önálló tanulás

- ismeretek befogadása, beépítése, megtartása
- kitartás
- önellenőrzés
- adekvát eszközhasználat
- saját tanulási stratégia

Esztétika

- helyes ejtés
- intonáció

Digitális kompetenciák

- digitális és multimédiás eszközök célszerű használata az ismeretszerzés, bevésés, gyakorlás során

Szociális kompetenciák

- együttműködési készség
- különböző kultúrák iránti nyitottság
- elfogadó-befogadó attitűd fejlesztése

Fontos figyelembe venni a tanulási esélyegyenlőség elveit a nevelés-oktatás valamennyi színterén a tanulás-tanítás teljes folyamatában.

Minden tanköteles tanulónak törvényben biztosított joga, hogy számára megfelelő oktatásban részesüljön. Ennek érvényesítéséhez az iskolának együttműködve a fenntartóval és a családdal az alábbi elvek szerint kell biztosítani a nevelő-oktató munka feltételeit:

- kulcskompetenciák megalapozása, megszilárdítása az 1-6. évfolyamon, folyamatos, egyénhez igazodó fejlesztés, a kulcskompetenciák bővítése az iskolázás további szakaszain;

- a tanulók tanulási nehézségeinek feltárása, problémái megoldásának segítése, az iskolai nevelés oktatás egész folyamatában és valamennyi területén;
- A tanulási esélyegyenlőség eredményes segítésének egyik alapvető feltétele a tanulók személyiségének megismerése, az ahhoz illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása;
- Egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása. (az esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód részletes elveit és intézkedési tervét az intézményi esélyegyenlőségi terv dokumentuma tartalmazza)

Intézményünkben valamennyi évfolyamon tantárgyakban megjelenített szakrendszerű oktatás folyik.

Az 5. és 6. évfolyamon integrált tantárgyként jelenik meg a természetismeret (biológiai, kémiai és fizikai ismeretek). A képességfejlesztés leghatékonyabb színterei a rehabilitációs órák, melyek keretében valósul meg a logopédiai és mozgásfejlesztés, a dráma és táncpedagógiai foglalkozások, a gyógytestnevelés, valamint a komplex személyiségfejlesztés. Ezen képességfejlesztő foglalkozásokon kívül természetesen valamennyi nevelő és valamennyi tantárgyba építetten fontos feladat a gyermek egyéni adottságaihoz igazodó készség- és képességfejlesztés.

Az oktatás-nevelés az óvoda, az alsó, a felső, és a szakiskolai tagozaton is hasonló végzettségű pedagógusok irányításával zajlik, nevezetesen néhány kivételtől eltekintve minden tagozaton egy vagy kétszakos gyógypedagógusi diplomával rendelkező pedagógusok végzik a tanítást.

A tanítás-tanulás folyamatát egészében áthatja az egyéni fejlesztésen alapuló, a kulcskompetenciák fejlesztését biztosító nevelő munka.

5. Fejlesztési területek – nevelési célok

A Nemzeti alaptanterv kiemelt fejlesztési feladatai a kulcskompetenciákra épülnek. Összekötik a műveltségterületek bevezetőit és fejlesztési feladatait.

Önismeret és társas kultúra fejlesztése

Tan.ak. – alsó:

A tanulók önmaguk megismerésére motiváló tanulási környezet létrehozásával az önmagára jellemző tulajdonságok, érzelmi és indulati megnyilvánulások ismerete. Az énkép, önismeret alakítása, fejlesztése, szociális tanulás, az ember jellegzetes külső- és belső jegyeinek megismerése. Az egymáshoz való alkalmazkodóképesség, együttműködési készség, elfogadás alapozása. A gyakran előforduló konfliktusok kezelésének gyakorlása, helyes magatartás bemutatásával. Az együttműködés és közreműködés a csoportban, közösségben, a meghatározott feladatok végzésében. A családi és az iskolai szerepek megismerése, alkalmazkodás és azonosulás a családi és iskolai viszonyrendszerekben.

Tan.ak. – felső:

Az éntudat, az énkép (önismeret) fejlesztése, törekvés önmaga minél sokrétűbb fizikai, pszichikai, erkölcsi megismerése.

Előkészítő szakiskola:

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulóban kialakul a felnőtt élethez kötődő reális énképe, megismeri és kontrollálni tudja a viselkedését. A társas kapcsolatok tudatosan megfigyelt visszajelzései alapján továbbfejlődik önértékelése, önbizalma. Kialakul a társakkal, ismerős és ismeretlen környezettel szembeni bizalom és bizalmatlanság megfelelő egyensúlya.

Önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése

A tanuló megtapasztalja saját személyét, bekapcsolódik társas foglalkozásokba.

Megtanulja a helyzeteknek megfelelő kapcsolatokat megteremteni környezetével, cselekedeteit kontrollálni, képes a kapcsolatokban a közeledés és a távolságtartás egyensúlyának és szükségességének megválasztására. Konfliktusait önállóan, vagy segítséget kérve próbálja megoldani. Megtanul választani lehetőségei közül, képessé válik korlátai felismerésére, megismeri az adekvát segítségkérés módszereit.

Megismeri a nemi szerepekkel kapcsolatos alapvető társadalmi elvárásokat és a biológiai működés elemeit.

Nemzeti öntudat és hazafias nevelés

Tan.ak. – alsó:

Az otthon, az iskola, a lakóhely alapvető személyi viszonyainak megismerése, biztos tájékozódás kialakítása az alapvető téri és időrelációkban, a nevezetes események megismerése, az ezzel kapcsolatos élmények feldolgozása. Hagyományok, népszokások megismerése, felelevenítése az abban való aktív részvétel feltételeinek megteremtésével.

Tan.ak. – felső:

Tantárgyi tanulmányaik során megismert történelmi és kulturális értékeink alapján tudatosodjon a nemzeti összetartozás érzése. Közösségi tevékenységgel, lakóhelyén aktív részvétellel váljon részesévé a jelentősebb társadalmi eseményeknek, ünnepeknek, ezen élmények segítségével, alakuljon ki bennük a közösséghez való tartozás, a hazaszeretet.

Ért.ak.:

A tanuló érdeklődik környezete és lakóhelye szokásai iránt, ismeri a legfontosabb nemzeti ünnepekhez köthető hagyományokat, képességeihez mérten bekapcsolódik az ünnepi megemlékezésekbe. Fokozatosan megismeri a szülőföld, a haza legfontosabb értékeit, megismeri környezetében előforduló szimbólumait.

A hazafiságra nevelés és hagyományörzés kiemelt területe a nemzeti ünnepekről való iskolai szintű, színvonalas, tanulóink képességeihez és életkorához alkalmazkodó megemlékezés.

- október 23.
- március 15.

Osztálykeretben:

- október 6.
- november 4.
- február 25.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Tan.ak. – alsó:

Az iskolai keretek között gyakorolható demokratikus részvétel. A házirend értelmezésével a jogok és kötelességek szerepének megértése. Érzékenység kialakítása mások problémái, nehézségei iránt, megoldások keresése.

Tan.ak. – felső:

Az iskolai demokráciában, a diákönkormányzat tevékenységeiben való aktív részvétellel a demokratikus technikák gyakorlása: véleménynyilvánítás, döntéshozatal, képviselet. A tanulói jogok és kötelességek arányainak tudatosítása.

Ért.ak.:

A tanuló fokozatosan képessé válik az együttműködésre környezetével, közösségében magatartása elfogadó. Megismeri és képességeinek megfelelően alkalmazza alapvető emberi jogait és kötelezettségeit. Kialakul igénye az önállóságra, megismeri az önérvényesítés és a támogatott döntéshozatal lehetőségét. Közösségének alakításába bevonható, igényli a rendezett, célszerűen kialakított környezetet.

Előkészítő szakiskola:

Felkészül a társadalmi elvárásoknak megfelelő kötelezettségek és jogok gyakorlására, megismeri és szükség szerint igénybe veszi az önérvényesítés intézményes lehetőségeit.

Gazdasági, pénzügyi nevelés

Tan.ak. – alsó:

Vásárlások, társasjátékok, szituációk segítségével a pénz szerepének, a gazdaságosság fontosságának a felismertetése.

Tan.ak. – felső:

Részvétel a pénz kezelésében, évfolyam-tevékenységben, a családból hozott példákkal a célszerű gazdálkodás gyakorlása, a pénzhasználat és a fogyasztás területén. A saját felelősség, az értékteremtő munka felismerése. Gazdasági, pénzügyi intézmények szerepe a mindennapi életben.

Előkészítő szakiskola:

kiemelt szerepet kap a figyelem ráirányítása a tanuló saját felelősségére a javakkal való ésszerű gazdálkodásban, a pénz világában és a fogyasztás területén.

Ért.ak.:

A tanuló megismeri a pénz fogalmát, adott nagyságrendben tisztában van az ár és az érték fogalmával. Tisztában van a takarékoság, a pazarlás és a felesleges fogalmával. Képes saját tulajdonának felismerésére és megóvására.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

Tan.ak. – alsó:

A környezet adott szempontok alapján történő megfigyelése, a következtetések közös levonása. A szorosan vett természeti környezet ápolása, gondozása mindennapi feladatokban.

Tan.ak. – felső:

Mindennapi tevékenységeiben váljon általánossá a környezetkímélő, takarékos magatartás, alakuljon ki a természeti és épített környezet iránti szeretet és megóvás igénye.

Előkészítő szakiskola:

A felkészülést segíti, ha a pedagógiai helyzetekben cselekedeteit, azok hatását személyesen is megtapasztalja, belátja a környezeti ártalmak és az emberi élet szükségleteit, összefüggéseit. A környezeti ártalmak számbavétele, a védekezés lehetőségeinek kipróbálása, a takarékoságnak, a szükségletekhez igazított szokásrendnek a megismerése teszi lehetővé a mindennapi alkalmazást, azt, hogy fejlődjön az önálló étellel kapcsolatosan az egészséges és esztétikus környezet és élettér kialakításának és megóvásának igénye.

Ért.ak.:

A tanuló igényli a kulturált környezetet, vigyáz lakóhelye, élettere tisztaságára, óvja épségét. Felismeri a szennyező anyagokat, kerüli a káros környezeti hatásokat. Igényévé válik a takarékoság az anyagokkal, energiával, kerüli a felesleges pazarlást. Megtanulja szükségleteihez mérten beosztani a javakat.

Megismeri és alkalmazza a szelektív hulladékgyűjtés, az újrafelhasználás és hasznosítás gyakorlati technikáit.

A tanulás tanítása

Tan.ak. – alsó:

A tanulás iránti érdeklődés felkeltése, sok személyes élmény biztosítása a tanulói tevékenység serkentésével. Az egyéni érdeklődésen alapuló önművelő és szükséglet kielégítő szabadidős tevékenységek lehetőségeinek megismerése, az azokban való részvétel igényének kialakítása, alapozása.

Tan.ak. – felső:

Az életkori jellemzők figyelembevételével a kreativitás fejlesztése, az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés, a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük. Az együttműködésre építő (kooperatív-interaktív) tanulási technikák és tanulásszervezési módok fokozott alkalmazása. Az egyéni tanulási stílus figyelembevétele, egyéni tanulási stratégiák érvényesítése.

Ért.ak.:

A tanuló az elsajátított kompetenciák felhasználásával igényli az ismeretszerzést, az új információk, tevékenységek elsajátítását. Felkelthető a tanuláshoz és megismeréshez motivációja, kíváncsisága.

Testi és lelki egészségre nevelés

Tan.ak. – alsó:

A testi fejlettségnek, adottságnak megfelelő egészségtudatos táplálkozás - mértéktelenség - mohóság - önkorlátozás. Tisztálkodási szokások napi ritmusa.

Tan.ak. – felső:

A mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével, a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával, az egészséges életmódban a tudatosság szerepének bemutatása. Önellátó, testápoló technikák. Az érzelmi intelligencia mélyítése, gazdagítása, az önismeret alakítása, az önértékelés képességének fejlesztése.

Előkészítő szakiskola:

Támogatja a tanuló tudatos törekvését az egészséges életmódra, a testi és lelki egyensúly megőrzésére. Igénnyé válik a testi épség megóvása és a sérülések elkerülése. A mindennapos testedzés megalapozza a munkavégzéshez elengedhetetlen fizikai állóképesség megszerzését és megőrzését. A pedagógus lehetőséget ad a tanulónak felismerni és elkerülni a káros szenvedélyeket, a testi, szellemi és lelki érettség elérésével megerősödik sikeres társadalmi beilleszkedésének lehetősége. A pedagógus feladata felhívni a tanuló figyelmét a rendszeres és bőséges táplálkozás fontosságára, a táplálék összetevőinek, minőségének megfigyelésére, megteremteni az egészségvédelem és a szociális gondoskodás gyakorlatát az iskolában, felhívni a figyelmet a rendszeres mozgás, a megjelenés, a küllem, az ápoltság összefüggéseire.

A hétköznapi élethelyzetek megbeszélése, gyakorlása segíti a párkapcsolatok megismerését, felelős párkapcsolat kialakítását, az együttlét, a szakítás felelősségét, kultúráját.

Ért.ak.:

A tanuló megismeri a helyes táplálkozás és a személyes higiéné alapjait, minél önállóbban képes gondoskodni magáról, ápolni testét. Igényli a rendszeres testmozgást, figyel testi épségének és egészségének megőrzésére.

Lehetőségeihez mérten felismeri és elkerüli a káros szokásokat és veszélyes helyzeteket.

Testi és lelki érzéseit képes környezetének megfelelő jelzésekkel tudomására hozni.

Családi életre nevelés

Tan.ak. – alsó:

Személyes élmények alapján a családi élet jellemzőinek megbeszélése, szerepjátékok, élmények, történések, családi események. A családon belüli kapcsolatok, egymás segítése, felelősségvállalás a családon belüli feladatokért, az egymásrautaltság.

Tan.ak. – felső:

A család fogalma, típusai, tagjai, feladatai, családfa, generációk együttélése, családi munkamegosztás, gazdálkodás a családban, a család szerepe az egyén egészséges, harmonikus fejlődésében, egymásrautaltság, lelki közösség.

Ért.ak.:

A tanuló lehetőség szerint minél nagyobb önállósággal közreműködő önmaga ellátásában, ismeri a családi élet szerepeit, feladatait. Képességeihez mérten elfogadja és kéri személyi segítő tanácsát a magánéletben adódó problémahelyzetek megoldásához.

felelősségvállalás másokért, önkéntesség

Tan.ak. – alsó:

Gyakorlati tevékenységekben a részvétel különbözőségeinek megfigyelése, hasonlóságok és különbségek, egymás erősségeinek és gyengeségeinek felismerése, az együttműködésre alapozott segítés és a segíthetőségnek megismerése.

Tan.ak. – felső:

A szociális érzékenység fejlesztése, az együttérző, segítő magatartás erősítése. Segítő feladatok az iskolai életben, rendszeresség.

Előkészítő szakiskola:

A tanuló tapasztalatai bővülnek a társadalom tagjainak különbözőségéről, megerősödik benne az elfogadás érzése, a másság elfogadása, a betegség, a sérült és a fogyatékos emberek iránti együttérző, segítő magatartás kialakítása. A pedagógus feladata lehetőséget teremteni arra, hogy fejlődjön a tanulóban az önkéntes segítségnyújtás igénye, amelyben megismeri és megéli a saját személyének fontosságát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, az egymásrautaltságot.

pályaorientáció

Tan.ak. – alsó:

Foglalkozások, foglalkozásokhoz rendelt tevékenységek megismerése, egyeztetése, tapasztalatgyűjtés. Az érdeklődés felkeltése, egyéni érdeklődések erősítése. Olyan feltételek, tevékenységek biztosítása, amelyek során a tanulók kipróbálhatják képességeiket.

Tan.ak. – felső:

A munka szerepe az ember életében. Érdeklődési területek, vonzódások tudatosítása, reális pályakép a képességek, adottságok szerint, mérlegelés. A fizikai és a szellemi munka (a szülők és ismerősök szakmája, ismert szakmák rendszerezése fizikai és szellemi munkacsoportba, a két szakmacsoport lényegi különbségei és hasonlóságai felismerése.

Ért.ak.:

A tanuló motivációja felkelthető a munkatevékenységek iránt, lehetőségeihez képest igényli a felnőtt élet alapvető tevékenységének, a munkának megismerését, elsajátítását.

Képes önmaga munkatevékenységi lehetőségeinek felismerésére, belátására, elfogadja a segítséget.

médiatudatosságra nevelés

Tan.ak. – alsó:

Életkornak megfelelő gyermekműsorok hallgatása, nézése és a tapasztalatok megbeszélése. A valóság és a virtuális valóság megkülönböztetésének elemi példáival az értelmező, kritikai gondolkodás alapozása

Tan.ak. – felső:

A különböző médiumok mint ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségek megismerése, az alkalmazásokban lévő veszélyforrások tudatosítása. Tudatosság kialakítása a válogatásban.

Ért.ak.:

A tanulóban fokozatosan tudatosul a virtuális valóság és az élet közötti különbség. Felismeri az elektronikus eszközök helyes információszerző és szabadidő eltöltési lehetőségeit, ügyel a mértékletességre.

erkölcsi nevelés

Tan.ak. – alsó:

E szakasz feladata a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozása. Az életkori jellemzőkhöz illeszkedő – a spontán belátáson alapuló – szabálykövetési képesség megerősítése, az alkalmazkodás és az önérvényesítés, a felelősségvállalás képességének alapozása a mindennapi iskolai gyakorlatban. Szociális konvenciók (köszönés, megszólítás stb.) szerepének tudatosítása a közösségi életben.

Tan.ak. – felső:

A szabályok létrehozásának folyamatában való részvétel megtapasztalása, gyakorlati alkalmazása, a megbeszélés, a megegyezés, a szabályokhoz való rugalmas alkalmazkodás képességének fejlesztése. Pozitív erkölcsi tapasztalatok erősítése. A magatartásban, az emberi kapcsolatokban a szeretet, bizalom, türelem, együttérzés, igazmondás stb. megismertetése, gyakoroltatása, befogadása. A negatív tapasztalatok feldolgozása, irigység, közömbösség, harag, durvaság stb., azok hatásainak kompenzálása.

Előkészítő szakiskola:

Kialakul a szabálykövető magatartás érvényesítése; a mindennapi gyakorlatban az érzelem, az értelem és a cselekvés összefüggésének tudatosításával, az erkölcsi meggyőződés és az erkölcsi cselekvés kívánatos összhangjának felismertetésével valósul meg.

A folyamat végén az enyhén értelmi fogyatékos tanuló képes lesz cselekedetei következményeinek belátására, a mások iránti felelősség és felelősségvállalás érzékelésére. Kibontakozik a közösségi élettel kapcsolatos igazságérzete, társaival és az őt körülvevő személyekkel szembeni elfogadása, segítőkészsége. Magatartásában fejlődik az önfegyelem, a másokat megillető tisztelet megadása és tevékenységeiben a kívánatos mértéktartás. Feladatai és munkatevékenységei során megerősödik kötelességtudata.

Ért.ak.:

A középsúlyosan értelmi fogyatékos tanuló képes szociális kapcsolatokat kialakítani és fenntartani, ismeri és elfogadja az alapvető emberi értékeket, a személyiségében rejlő pozitív tulajdonságokat meg tudja jeleníteni a környezete számára. Különböző élethelyzetekben képes az adekvát viselkedésre, elfogadja társait és környezetét, megismeri, követi és igyekszik betartani a szabályokat. Interperszonális kapcsolataiban együttműködő, megértő, türelmes.

6. Kiemelten képviselt értékek és nevelési területek

6.1 Kiemelten képviselt értékek

Az érték pszichológiai és pedagógiai szempontból előnyben részesítést jelent. Számunkra ez nem azt jelenti, hogy a kevésbé fontosat alábecsüljük a fontosabbért. Az értékek mégis valamiféle hierarchikus rendben helyezkednek el. E rendszeren belül előnyben részesítjük az emberi kultúra alapvető értékeit /szeretet, tisztesség, igazság, jóság, szépség/ és erősíteni

kell a tiszta emberi tulajdonságok értékét, mint család, barátság, egészséges életmód, értelmes szórakozás.

Külön célként tűzzük ki a tolerancia erényének kimunkálását.

Elfogadni mások másságát, tisztelni a méltóságot, szeretni minden más nemzetiségű embert.

A szeretet pedagógiáját követjük, amely az önzetlenség, áldozatkészség, tisztelet konkrét megvalósítása által válik életté.

Kiemelten kezeljük a munkavégzés, a munka értékét.

Értékként tekintjük:

- A kommunikációs kultúrát,
- A gyermekek és tanítók hiteles teljesítményét,
- A motivációt,
- A tanulási, önművelési kultúrát,
- A magatartáskultúrát,
- A környezet és a mindennapi élet kultúráját.

A kommunikációs kultúra, mint érték: Iskolánknak számolnia kell azokkal a tényezőkkel, melyek hatást gyakorolnak tanulóink anyanyelv ismeretére és használatára.

A tanulásban akadályozott tanulók többségének nyelvi magatartását kedvezőtlenül befolyásolja a nem megfelelő családi, szociokulturális környezet. Kedvezőtlenül hatnak a médiák által gyakran ismételt igénytelen reklámszövegek.

A szó belső világunk tükré. Tudni kell megszólalni és megszólítani, hogy közelebb kerüljünk egymáshoz, de ismerni kell a tiszteletadás és távolságtartás kulturált eszközeit is. A mindennapi kommunikáció verbális és nonverbális formáit megismertetve segítjük eligazodni tanítványainkat a világban. Itt is alapvetően fontos a példamutatás.

A gyermek és tanítók hiteles teljesítménye, mint érték: A gyógypedagógus munkája alkotó pedagógiai tevékenység, a tanítási folyamatban a fejlesztő terápiás jellegű tevékenységekben értékeket közvetít, és közben produktumot hoz létre.

A legjobb pedagógusok produktumai kiváló alkotások, melyek egy része a tanulókkal történő pozitív együttműködésben születik meg. Ez a pozitív együttműködés a kooperatív nevelői magatartás függvénye, mely nem tűri a modorosságot, rejtett agressziót, a gyermek-ember vagy nevelőtársai lebecsülésének legkisebb jelét sem.

A pozitív előjelű nevelői beállítódáson belül természetesen helye van a teljesítményt kifogásoló, vagy megfelelő hangnemben és stílusban a bíráló magatartásnak is.

A hiteles teljesítményt csak hiteles, professzionális tudás birtokában lehet elérni. Ez azt jelenti, hogy a jó pedagógus képes minden gyermeket eljuttatni lehetőségeinek optimális szintjére.

A motiváció, mint érték: A pedagógus akkor képes motivációra, ha személyiségének jellemzője az előítélet-mentes magatartás, a kooperációs készség, a meleg- korlátozó attitűd. Egy tanulási időszak akkor igazán jó, ha benne a különböző tevékenységek más-más motiváló hatást biztosítanak.

Első lépésként az iskolába kerülő gyermek iskolával szembeni motiváltságát kell feltérképezni, elfeledtetni vele kudarcait, olyan beállítódást érni el nála, mely pozitívan viszonyul az új helyzethez.

Legfontosabb motívumok: a játék, a közlési szükséglet, az önkifejezési szükséglet, szereplési szükséglet, a versengés, a siker, a felfedezés öröme, a humor és jókedv, az életszerűség, az élmény.

A tanulási, önművelési kultúra, mint érték: Tanítványaink többsége olyan kedvezőtlen családi környezetben nő fel, amelyben a munkakultúra csak alig van jelen.

A tágabban értelmezett tanulás nehezített feltételek között valósul meg, és ez akadály lehet az iskolai tanulásnak is. A pozitív személyiségfejlődés érdekében nemcsak ismereteket, tevékenységeket tanítunk, hanem viszonyulásokat, érzelmeket is.

Kiemelten kezeljük a pedagógus folyamatos tanulását is, számára a tanulási önművelődési kultúra nem lehet más, mint természetes létezési mód.

A magatartáskultúra, mint érték: Tanulóink egy része intézményünkbe kerülése előtt más típusú iskolában kudarcok sorozatát élte át. Az elszenvedett frusztrációs hatások miatt a közösségekben perifériára szorultak, esetleg másodlagos sérüléseket szenvedtek.

A fentiek okai lehetnek a személyiségükben megjelenő magatartási problémáknak.

Ezek kiküszöbölése, korrigálása, megfelelő kapcsolatok kialakítása hosszú, türelmet és gyermekszertetet igénylő pedagógusi feladat, mely nélkül fejlesztő munkánk nem lehet igazán sikeres. Az iskola követendőnek tekinti a nem merev hierarchiára épülő értelmes, kulturált és fegyelmezett magatartást.

A nevelés – képzés mikroklímájának ennek megfelelően oldott, meghitt légkörűnek kell lennie. Fontosnak tartjuk az önfegyelem kialakítását is. A magatartáskultúrában a személyes példamutatás a nevelők munkatársi kapcsolatának példája, a jó tanár-diák viszony alapvető jelensége.

A környezet és a mindennapi élet kultúrája, mint érték: Gyermkeink életének jelentős része az iskolában zajlik. Fontos feladatunk a mindennapi érintkezés, étkezés, öltözködés, testápolás, életvezetés és az ünneplés kultúrájának minőségi közvetítése, fejlesztése.

E munka is életkor- és sérülés specifikus, áthatja az iskola egész életét, nem kötődik tantárgy és osztálykerethez.

A legfontosabb emberi értékek elsajátítása csak a mindennapi gyakorlatban történhet. Fontos feladatunk ezek kiemelése tevékenységük során, és az iskolán belüli lehetőségek megszervezésével biztosítani tanulóink pozitív tapasztalását.

A felső évfolyamokon érték-ként kezeljük még:

- A közösségi magatartás erkölcsét,
- A felelős szabad felnőtt személyiségét.

A közösségi magatartás erkölcsége, mint érték: Az ember, mint társas lény alapvető jellemzője a közösségi élet, személyiségének fontos tulajdonsága a türelem és az együttműködés készsége. Legyenek elnézőek egymás gyengéi iránt, a fogékonyabbak szeretettel segítsék a lemaradókat.

Legyenek érzékenyek a szegények, az elesettek, az öregek, a betegek szükséglete iránt.

Jó kiindulási alap, hogy többségében maguk is sok alapvető hátrányból indulnak, így könnyebben át tudják érezni a hasonló sorsú embertársaik problémáit.

A közösségi magatartás kialakítását és fejlesztését szolgálják a nem kötelező órák terhére szervezett havonta 1-2 alkalommal megrendezésre kerülő diákmozgalmi rendezvények.

Ezek hagyományosan a következők:

- szeptember: akadályverseny,
- október: Palota kupa mezei futóverseny,
- november: egészségügyi vetélkedő,
- december: mesemondó verseny, Mikulás ünnep, Karácsony, Mikulás-Kupa
- január: házi tanulmányi vetélkedő,
- február: farsang, szavalóverseny,
- március: nyuszi futás,
- április: tavaszi nagytakarítás és virágosítás,

- május: gyermeknap, anyák napja
- június: tanulmányi kirándulás (teljes egészében iskolánk alapítványa által finanszírozva), ballagás.

A felelős szabad felnőtt személyisége, mint érték: A szakképzést előkészítő évfolyamokon el kell érni, hogy képesek legyenek tanulóink a belső fegyelmezettségre, a felelős szabadság megélésére. Ehhez feltétlenül szükséges, hogy a tanító pedagógusgárda maga is birtokában legyen ezen értékeknek, azt belsőleg elfogadja, és példájával továbbadja. Az önállóságra, a szabadságra nevelés fő célja, hogy a diák képes legyen felismerni a jót, belső értékrendjében legyen képes egyre inkább szabadon dönteni a jó mellett.

6.2 Kiemelten képviselt nevelési területek

Az adott tevékenységi területeknél bővebben, itt, e helyen, összefoglalóan emeljük ki az alábbi feladatokat:

- a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok,
- a beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő tevékenység,
- a tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenységek,
- a tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program,
- a gyermekvédelmi és a szociális hátrányok megszüntetését segítő tevékenységek.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok:

Célja: a személyiség egészének fejlesztése, a sérült funkciók kompenzáló-korrektív fejlesztése.

Fontos feladat a gyermekek iskolába kerülésekor előző életútjuknak megismerése, motiváltságuknak feltérképezése, az új helyzethez való pozitív beállítódásuk segítése.

Kiemelten szerepet kell kapnia a szocializációt segítő képességek (együttműködés, alkalmazkodás, normakövetés, önállóság, önellátás, önértékelés) fejlesztésének.

A személyiségfejlesztés színterei a tanórákon kívül az osztályfőnöki órák, a rehabilitációs foglalkozások és nem utolsósorban a tanórán kívüli tevékenységi formák (kirándulások, múzeum,- mozi- és színházlátogatások, tanulmányi,- kulturális- és sportversenyek).

A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő tevékenység:

Magyarországon a jelenlegi szakmai becslések szerint a gyermekpopuláció 15-20%-a küzd különböző mértékű tanulási, beilleszkedési nehézséggel, magatartási zavarral.

Egyre több ilyen problémával küszködő gyermekkel kell foglalkoznunk iskolánkban is.

A tanulási nehézségből fakadó részképesség-zavar és a beilleszkedési, magatartási nehézség is speciális megsegítést igényel.

A részképesség-zavarok területén intézményünkben a beszédzavarral küzdő gyermekek részére kiscsoportos vagy egyéni foglalkoztatással logopédiai ellátást biztosítunk.

A beilleszkedési és magatartási zavarokkal küzdő gyerekeknél nem lehet kizárólagos cél a magántanulói státusz erőltetése, sem megtűrésük mellett a feladat kipipálása.

Cél: ezen tanulók olyan differenciált foglalkoztatása (nagy részét egyéni foglalkoztatással), mely biztosítja felzárkóztatásuk lehetőségét.

Az ilyen problémákkal küzdő gyermekek között viszonylag nagyobb számban találhatóak jó, vagy kiemelkedő képességekkel rendelkezők. Ezért náluk sem mondhatunk le a felzárkóztatás mellett a tehetséggondozásról.

A tehetség, képesség kibontakozását segítő tevékenységek:

A fogyatékos gyermekek között is vannak egy-egy területen kiemelkedő képességűek, kimondottan tehetségesek.

Célunk a tehetséges gyermekek kiemelkedő képességeinek további fejlesztése, mind jobb kibontakoztatása.

Nagyon fontos szerepet játszanak ezen tevékenységi formák között a tanórán kívüli foglalkozások, melyeknek elsődleges célja is a képességfejlesztés és tehetséggondozás.

Munkánk fő színterei a napközi és a szakkörök:

- kézilabda,
- atlétika,
- labdarúgó,
- tánc és játék,
- színjátzó,
- informatika,
- mozgásfejlesztés,
- kézműves.
- tollaslabda,
- floor ball
- természetjáró

Különösen a sport és kulturális tevékenységi formák területén értek el tanulóink az elmúlt években szép sikereket megyei és országos döntőkben.

Ez a tevékenység jelentős nevelési tényező, közösségformáló erő, és kiemelkedő a személyiségfejlesztő hatása is. Ki kell emelnünk, hogy ezen alkalmakkor (ünnepek, szakköri foglalkozások, versenyek, vetélkedők, kirándulások) nyilvánul meg leginkább a közösségi magatartás, jelentősen fejlődik a szociális viselkedés, a különböző élethelyzetekhez való alkalmazkodás. Ezen helyzetek megismerése, a viselkedési minták begyakorlása nagyban hozzájárul a társadalomba való jobb beilleszkedéshez. A közösségi magatartásnak és a közösségfejlesztésnek ezért alapvetően fontos színterei ezek a tevékenységi formák, melyek messzemenően támogatandók a költségvetési kereteken túl a pályázati lehetőségek és alapítványunk támogatásának minél jobb kihasználásával is.

Ezen tevékenységi területek fontos mérőeszközei a házi, megyei, regionális és országos versenyek rendszere, melyek kiemelt szerepet kapnak tanórán kívüli tevékenységeink között.

Hagyományos háziversenyeink:

- szeptemberi akadályverseny
- novemberi egészségügyi vetélkedő
- decemberi mesemondó verseny
- januári házi komplex vetélkedő
- februári szavalóverseny
- márciusi nyuszi futás
- áprilisi tollaslabda bajnokság

- májusi gyermeknapj játékos vetélkedők

Megyei versenyek:

- Palota Kupa mezei futóverseny (Várpalota, szeptember)
- Helyesírási verseny (Ajka, október)
- Megyei atlétikai bajnokság (Veszprém, október)
- Megyei labdarúgó bajnokság (Veszprém, október)
- Mikulás Kupa teremlabdarúgó bajnokság (Várpalota, december)
- Szánkóverseny (Bakonyoszlop, január)
- Csobánc Kupa teremlabdarúgó bajnokság (Tapolca, február)
- „Ki a legerősebb?” sportvetélkedő (Veszprém, február)
- Pápa Kupa kézilabda torna (Pápa, március)
- Megyei atlétikai bajnokság (Veszprém, április – Zánka, országos döntő, május)
- Komplex tanulmányi vetélkedő (megyei, majd országos, április-május)
- Megyei labdarúgó bajnokság (Veszprém, április – Zánka országos döntő, május)
- Megyei kulturális találkozó (változó helyszín, május)

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program:

A szociokulturális hátrányokból adódó tanulási kudarcok leküzdésében elengedhetetlenül szükséges az együttműködés a családsegítő szolgálatokkal, kisebbségi önkormányzatokkal. Biztosítani kell a rehabilitációs órák terhére nagyrészt egyéni fejlesztő foglalkozásokkal (a feladatra alkalmas pedagógussal) ezen tanulók hátrányainak csökkentését. Az iskolánkba 12-15 településről járó gyerekek közül a két legnépesebb csoportot adó várpalotai és berhidai tanulóknál van erre elsősorban lehetőségünk, ez jelenti a tanulólétszám több mint 80%-át.

A többi településről érkezőknél a felzárkóztató órák terhére kell megoldani fejlesztésüket.

A gyermekvédelmi és szociális hátrányokat segítő tevékenység:

Érezhetően javult a gyermekvédelmi munkánk hatékonysága mióta félállású gyermekvédelmi felelős látja el a feladatot.

A kiválasztásánál az is fontos szerepet játszott, hogy ne legyen ismeretlen a személye sem a szülők sem a gyerekek körében, ezért pedagógus dolgozónk végzi ezt a munkát kötelező óráján kívüli megbízásos feladatként.

Munkája hatékonyságát javítja ismertsége a gyermekek és szülők körében, hiszen kapcsolatfelvételkor ez bizalomgerjesztő tényező.

Nagyon fontos feladat hárul rá a gyermekvédelmi munka végzése mellett a szociális hátrányok leküzdésének segítésében is.

A gyermekvédelmi felelős alapfeladatai:

- kapcsolattartás a környező települések családsegítő szolgálataival és gyámügyi csoportjaival,
- a rászoruló családok folyamatos látogatása, családsegítő és tájékoztató munka,
- javaslattétel a szociális megsegítési lehetőségekre.

A tanév eleji feltérképező munka során különös figyelmet fordítunk tanulóink és családjaik számára az önkormányzatok által kötelezően biztosított, illetve lehetőségként adódó támogatási formák kihasználására.

Tájékoztatjuk a szülőket ezen lehetőségek határidőre történő teljesítéséről.

Alapvető a gyermekvédelmi támogatás, a különböző segélyek igénylésének megismertetése az arra rászoruló családokkal.

A tanulóink közel 50%-át adó várpalotai gyerekek részére a városi önkormányzat szociális alapon, a gyermekvédelmi támogatáson kívül, étkezési térítési díj támogatást is ad.

Fontos segítő feladatunk a támogatásra jogosultság ismertetése, felkeresés és személyes tájékoztatás, a beadványok (igazolások, nyilatkozatok) összegyűjtése és továbbítása.

Ez közvetve segíti az iskolai étkezési térítési díjak jobb beszedését, saját bevételi forrásaink jobb tervezhetőségét is.

Komoly családsegítő és szociális tevékenység a nyári napközi és a táborozási lehetőségek szervezése.

Városunkban központi nyári napközit szerveznek az egyik általános iskolában sokrétű szabadidős programokkal.

Igény esetén erre vonatkozóan szervező tevékenységet végzünk, különösen a veszélyeztetett vagy többszörösen hátrányos helyzetű családok gyermekeinél.

A tanév során önkormányzati napközis támogatásban részesülőknél ugyanis a nyári napközis táborra is vonatkozik a támogatottság, így plusz anyagi terhet ez nem jelent a családoknak.

Sajnálatosan beszűkültek a nyári táboroztatási lehetőségek, a családok anyagi helyzete és a pályázati lehetőségek terén egyaránt. Fontos feladatunk minden forrás felkutatása, hogy a táborok élménye ne maradjon ki az elkövetkező generációk életéből.

6.3. Egészségnevelési program (mindennapos testnevelés, fizikai állapotfelmérés) és drogstratégia.

Egészség, egészségvédelem egészségnevelés – napjainkban gyakran előforduló fogalmak.

Beszélünk róla, ám úgy tűnik mégsem eleget és nem elég hatékonyan. Úgy véljük a mai rohanó, túlcivilizált társadalmunkban az értékek devalválódása is oka annak, hogy kevesebb figyelmet szentelünk e kérdésnek. Felelős a család, a társadalom, a környezet, a média, de mi magunk is. Önpusztító mentalitás jellemzi ma az emberek egy részét. Az elkerülhetetlen, kivédhetetlen ártó tényezők mellé önként vállalunk újabbakat. A dohányzás, alkohol, drog, egészségtelen táplálkozás, a mozgásszegény életmód mind a betegségek kialakulásának rizikófaktorait növelik.

A felelősség súlya a pedagógusok vállára is nehezedik, hiszen a gyermekek egészségnevelésének mi is letéteményesei vagyunk, ezért nem nézhetjük tétlenül ennek a szemléletnek és a károsító tényezőknek a térhódítását.

Az egészségnevelés fontossága

A korai gyermekkortól kezdve számos hatás éri a gyermekek egészségről alkotott fogalmát, és erre vonatkozó viselkedésüket, magatartásukat is. A tanulók távolról sincsenek tisztában azokkal a befolyásokkal, amelyek érik őket és működnek bennük, ezért olyan készségeket kell fejlesztenünk, melyek lehetővé teszik számukra saját magatartásuk kedvező irányú befolyásolását. Az egészségnevelési program arra való, hogy hozzásegítse a tanulókat kellő ismeretek birtokában az egészséges életvitel kialakításához, a helyes értékrend

felépítéséhez. Azonban az értékek kiválasztása és hiteles bemutatása nem kis nevelői feladat, s kiemelten a serdülőkor idején kell fokozottabban megerősíteni.

Intézményünk az oktatás mellett a nevelésre helyezi a hangsúlyt s nevelőivel szemben a megváltozott, kibővült tanárszerep mellett tudatosan épít arra a tényre, hogy az iskolai közösségek a fiatalok életét alapvetően meghatározó kapcsolatok helyszínei.

Céljaink megvalósításában szerepet kap a szülő, a testvér, a kortárs, a nevelő, a védőnő, az orvos, az ifjúságvédő, a tv, számítógép, a folyóirat és más nevelő tényezők egyaránt.

Az iskola-egészségügyi ellátás keretében tanévenként több órát fordítunk tájékoztató, megelőző, felvilágosító céllal egészségneveléssel összefüggő kérdésekre az iskolaorvos, a védőnő és az osztályfőnökök együttműködésével.

A megvalósítás során a fejlesztés négy területére irányul a munka:

- 1.) Személyes kompetencia – az egészséges és kulturált életmódra nevelés.
- 2.) Szociális kompetencia – segítő életmódra nevelés, az önkéntesség szerepe.
- 3.) Speciális kompetenciák – szakmai képzés alapozása, az alkotókészség fejlesztése, tehetséggondozás.

Célrendszere már komplex fejlesztési programok megvalósítását teszi lehetővé az iskolai gyakorlatban, kiemelve az ismeretek és az alkalmazni tudás képességeinek harmóniáját.

A pedagógiai szemléletváltás szükségessége

A szemléletváltás alapját a gyógypedagógia-tudomány azon törekvése adja, melynek középpontjában az egyén bio-pszicho-szociális egységének megteremtése a cél.

A hagyományos egészségnevelés során szakértők (orvosok, pedagógusok, védőnők) tanítják diákjainknak, mit is kell tenniük annak érdekében, hogy egészségesek maradjanak. A cél az egyén magatartásának megváltoztatása. A hagyományos megközelítés arra a feltevésre épül, hogy az emberek szabadon választhatnak az egészséggel kapcsolatos magatartások között, és kevés figyelmet fordítanak a társadalmi és gazdasági tényezőkre, az azokból fakadó korlátokra.

További jellemzője, hogy elsősorban az egészség-betegség fizikai oldalára fordít figyelmet. Módszere az információközvetítés, melyet a „nevelők” közvetítenek a „neveltek”, vagyis a célcsoportok számára azért, hogy a magatartásukat a helyes irányba tereljék.

A nem hagyományos megközelítésű egészségnevelő program fő jellemzője, hogy az egészség fizikai-lelki és társadalmi oldalát azonos súllyal kezeli. Ez a megközelítés sokkal szélesebb, mintha pusztán a fizikai egészségre koncentrálnánk.

A módszer – az ismeret közvetítésén túl – módosítja az egészséggel kapcsolatos beállítódásokat és az egészségmegtartást.

Ez a „magatartásbefolyásolási” folyamat elősegíti azt is, hogy az emberek tisztázzák az egészséggel kapcsolatos értékeiket, fejlesszék az életükkel, egészségükkel kapcsolatos döntési és cselekvési képességeiket, jártasságukat.

Ezekben a programokban az egészségnevelés az aktív, tevőleges „részvétel elve” alapján történik. A program résztvevőinek feladata olyan helyzetet teremteni, amelyekben mindenki kifejtheti saját véleményét, álláspontját, tudását, ismereteit (élettapasztalatai alapján) s a résztvevők közösen alakítják, korrigálják nézeteiket, ismereteiket az egészségesebb élet, az egészségesebb választások irányában. Ez akkor a lehatásosabb, ha a javasolt modelleknek a gyakorlatban való kipróbálására is lehetőségük van a résztvevőknek. Ez a módszer tehát elsősorban a közösségre koncentrálnak, s a közösségen keresztül hat az egyénre.

A nem hagyományos egészségnevelés mindig figyelembe veszi azokat a társadalmi – gazdasági tényezőket, amelyek befolyásolhatják az egészségesebb élet, az életminőség javítására irányuló választásokat, és e lehetőségek között keresi a legcélravezetőbb megoldásokat.

Az egészségre nevelés fejlesztési részterületei iskolánkban

Témakörönként:

- testi egészség fejlesztése
- Lelki egészség fejlesztése
- Társadalmi egészség – környezeti nevelés

Testi (szomatikus) egészségfejlesztés

A célok között kiemelt a tanulók általános mozgásműveltségének a fejlesztése, amelynek alapját képezi a motoros képességek fejlesztése és ezen a folyamaton keresztül a „mozgáskészség” hálójának a szélesítése, a játéknak és saját mozgásigénynek a találkozása az egyedi mozgásfejlődés során.

Általános fejlesztési célok

- Tér, idő és mozgásészlelés fejlesztése
- Tájékozódási képességek fejlesztése
- Fizikai cselekvés fejlesztése
- Érzékszervi és testi fogyatékosok javítása mozgásfejlesztés segítségével
- Keringési zavarok kezelése
- Mozgáskorlátozottság megoldása
- A mozgásműveltség, motoros kompetenciák (nagy- és kismotoros funkciók) fejlesztése (prevenció)
- Kondicionális képességek (erő, állóképesség, gyorsaság) fejlesztése
- Koordinációs képességek fejlesztése
- Mozgásismeret gazdagítás
- Generikus (természetes) mozgások fejlesztése
- Szociális érzékenység, csoport és csapatkompetencia fejlesztése
- Téri-tárgyi kommunikáció fejlesztése

Lelki (pszichés) egészség fejlesztése

Kiemelt célunk a gyermek személyiségének fejlődése, társas lényé válása során olyan környezeti minták, normák és elvárások kialakítása, amely elősegítik az érett és harmonikus személyiség kialakulását, hogy érzelmileg kiegyensúlyozottá válva képesek legyenek az önálló társadalmi beilleszkedésre. Módszerünk az egyéni eltéréseket toleráló, a személyiség egyediségét erősítő individualizáló nevelés, amely az egyéniség kibontakozását a szocializációval összhangban segíti. Az érzékelési, értelmi- és fejlődési elmaradásban, magatartászavarokban szenvedő gyermeknek a szerető elfogadásán alapul.

Tevékenységeink a gyermekek szükségleteinek megismerésére, erősségeik, hátrányaik feltárására, optimális fejlesztésükre irányulnak.

Általános fejlesztési céljaink:

- Higiénés magatartásra nevelés
- Egészséges táplálkozásra nevelés
- Baleset-megelőzés, közúti elsősegélynyújtás ismeretek elsajátítása

- Harmonikus kapcsolatok kialakítására nevelés
- Nemi nevelés
- Családi életre, társsá nevelés, szülővé nevelés
- Függőséghez vezető szokások megelőzése (krízisprevenció)
 - az alkoholfogyasztás
 - a dohányzás
 - drogfogyasztás,
 - egyéb szenvedélybetegségek kezelését segítő tevékenységek, képességek fejlesztése.

Társadalmi és környezeti nevelés

Kiemelt célunk az általános műveltség részeként olyan természet- és környezetszemlélet kialakítása, amely az élet minden formájának tiszteletére neveli a tanulókat.

Olyan – elsősorban gyakorlati – tevékenységek kialakítása, amelyek felhívják a figyelmet azokra a problémákra, amelyek az élővilág sokféleségét veszélyeztetik, s amelyekkel az emberiségnek szembe kell néznie.

Céljaink között szerepel, hogy rávezessük a gyerekeket a környezeti kockázatok felismerésére, a feleslegesen nagy kockázatok vállalására elkerülésére, megelőzésére, hogy legyen igényük a környezet megőrzése a testi-lelki-szociális egészség, az életminőség javítása érdekében.

Környezeti egészségnevelésünk témakörei:

- levegőszennyezés problémái
- vizek védelme
- talajszennyezés
- a zaj ártalmi
- a sugárzások élettani hatásai
- kémiai ártalmak (műtrágyázás, növényvédő szerek használata) hulladékok kezelése, újrahasznosítás

Az elsősegélynyújtás tanítása a tanulók mentális állapotához mérten, az egészségnevelés és az életvitel tantárgyak részét képezi.

6.4. A mindennapi testnevelés feladatainak megoldása

Intézményünkben, az órateremben szereplő heti 5 testnevelés felmenő rendszerben kerül bevezetésre a következő táblázat alapján, mely tagozattól függetlenül évfolyamokra vonatkozik:

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
2013/14.	5	5	3	3	5	5	3	3	5	5
2014/15.	5	5	5	3	5	5	5	3	5	5
2015/16.	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5

„27.§ (10) Ha az összevont osztályban az egyes évfolyamokra a 6. melléklet eltérő mértékű heti kötelező tanórai foglalkozást és az osztályok számára eltérő órakeretet határoz meg, a magasabb évfolyamra megállapított óraszámokat kell alkalmazni.”

6.5. A tanulók fizikai állapotfelmérésének módszerei

A köznevelésről szóló törvény kimondja, hogy a pedagógiai programban meg kell határozni a fizikai állóképesség méréshez szükséges módszereket is.

Az általános fizikai teherbíró képesség mérése során feltérképezhetők az egyes képességek területén mutatkozó hiányosságok. E hiányosságok feltárása, a tanulók életmódjának ismerete kiindulási alapul szolgál mind az egyéni, mind a közösségi fejlesztő, felzárkóztató programok elkészítéséhez. Ugyanakkor lehetőséget biztosít az egészségileg hátrányos helyzet megszüntetésére, az általános fizikai teherbíró képesség fokozatos fejlesztésére, a szükséges szint elérésére megtartására.

Pedagógus körökben köztudott az a tény, hogy az eltérő tantervű általános iskolák tanulói – szociokulturális, pszichés, illetve szomatikus okból – az átlagot tekintve egészségileg is hátrányos helyzetűek az általános fizikai teherbíró képességük többségükénél gyengébb a normál általános iskolai tanulók átlagához képest. Éppen ezért, ebben az iskolatípusban fokozottabban szem előtt kell tartani a mérések folyamatosságát, eredményességét, hiszen az eredményeket elemezve rájöhethetünk az egyéni és a közösségi fejlesztés, felzárkóztatás, az általános fizikai teherbíró képesség szempontjából elengedhetetlenül fontos.

A törvény által megszabott kötelezettség végrehajtásának megkönnyítésére a tanulók fizikai és motorikus képességeinek mérésére alkalmas tesztet használunk, mely alkalmazása viszonylag egyszerű, kevés szerigényű, bárhol végrehajtható, megmutatják a gyerekek fizikai felkészültségének mértékét. A teszt megfelel a tudományos kritériumoknak, végzése semmilyen egészségkárosító hatást nem vált ki, nemzetközileg összehasonlítható, egyszerűen végrehajtható, és minimális eszközt igényel. Elsősorban az egészségben meghatározó szerepet játszó összetevőket méri: a kardiorespiratórikus állóképességet, az erőt, az izomerő állóképességét és testösszetételt.

E próbarendszer nevelési eszköznek tekinthető, mely lehetővé teszi a tanuló fejlődése során az alapvető fizikai tulajdonságok mérését. A tesztek nem képezik a tantervek tartalmát, és hogy a mérés célja megvalósuljon, nem szabad azokat betanítani és gyakoroltatni.

A teszt-vizsgálat értéke és hatékonysága nagymértékben a szigorú gyakorlati végrehajtáson és a tanulóknak a testnevelő tanártól kapott motiváltságán múlik.

A tesztek eredményeinek átlaga rávilágíthat egyes részterületek hiányosságaira, amit aztán a testnevelő tanárnak megfelelőképpen korrigálnia kell. Nem szabad elsiklanunk az egyéni eredmények – eredménytelenségek felett sem, hiszen ezek adják meg e területen az egyéni fejlesztés irányát.

Egyszóval: ezen tesztek mérése és az eredmények elemzése igen fontos útmutató lehet a testnevelő tanároknak, diákjainak általános fizikai teherbíró képességeiről és fejlesztésük irányáról.

Értelmileg akadályozott tanulók esetében a különböző szindrómákhoz kapcsolódó e.ü. állapotok figyelembevételével szervezzük.

Az antropometriai mérések leírása

Testmagasság

Testmagasságot a függőleges falfelület mellett azt sarkával, tomporával, hátával érintő álló személynél mérjük. A fejlet úgy tartja, hogy a fülnyílás alsó határa és a szemzug alsó része egy egyenesbe esik, a sarka a lapon összeér. A vizsgált személy vegyen mély lélegzetet és azt tartsa meg, amíg centiméter pontossággal mérjük.

Testsúly

A minimális ruházatot viselő a mérleg közepére áll. A testsúlyt a mérleg pontosságától függően kilogrammig, vagy tizedkilogrammig mérjük.

A fizikai állapot mérésére szolgáló tesztek

A mérések általános szempontjai

- A tanulók valamennyi tesztet testnevelési, illetve sportfelszerelésben hajtsák végre,
- Valamennyi tesztet, ha erre lehetőség van, jól szellőző, nagy teremben, például az iskola tornatermében, vagy sportcsarnokában kell elvégeztetni. Csúszásmentes padló és sportcipő szükséges a futással és ugrással járó tesztekhez. Szabadtéri vizsgálatok esetén a vizsgálati körülmények túlságosan eltérőek lehetnek, hogy standard teszteredményeket kaphassunk.
- A tesztek egymás után következése körkörös rendszerben is szigorú sorrendiségű. Minden állomáson fel kell írni a megfelelő sorszámot.
- Minden tesztre vonatkozóan külön utasítások vannak, amelyeket gondosan kell tanulmányozni, minden tanulónak el kell olvasnia, hogy a vizsgálat pontos legyen.
- Az ülésben előrenyúlás teszténél nem lehet bemelegíteni, vagy nyújtási gyakorlatokat végezni.
- A tesztek között a tanulók pihenjenek
- A tanulók nem próbálhatják ki a tesztet előre, kivéve, ha a teszt végrehajtási utasításában nincs erre külön utalás.
- A mérések során fontos bátorítani a tanulókat. A mérés vezetője ösztönözze őket a mért képességek megfelelő pontos, gyors és egyenletes tesztvégrehajtásra.
- Ha a motoros tesztek és a kardio-vepiratorikus állóképesség tesztjeit azonos napon mérjük, akkor először a motoros tesztek végéztessük el.

A motoros tesztek s végzésük ajánlott sorrendje

1. Egyensúlyi teszt
2. Végtagmozgás gyorsaságát mérő teszt: lapérintés
3. Hajlékonysági teszt: ülésben előrenyúlás
4. Dinamikus láberőt mérő teszt: helyből távolugrás
5. Statikus erőt mérő teszt: Kézi szorító erő
6. Törzserőt mérő teszt: sit-up teszt, felülések
7. Funkcionális kareerőt mérő teszt: függés hajlított karral
8. Futási sebességet mérő teszt: 10x5 m ingafutás
9. Kardio-respiratorikus állóképességi teszt:
 - a.) 20 m-es futás ingafutás
 - b.) 6 perces futás Cooper teszt-szerűen (alsósok számára)
 - c.) 10 perces futás – Cooper teszt

A mérésekről osztályfokokonként összesítő értékelést készít a testnevelő tanár, mely csatolt dokumentumként jelenik meg a tanévet értékelő jegyzőkönyvben

A motoros képességek nevelésének célja: a gyermek általános testi fejlődésének elősegítése, a mindennapi élet praktikus feladataihoz szükséges mozgások fejlesztése és gyakorlása, a helyes beszédartikulációhoz és az iskolai tanuláshoz szükséges finommozgások fejlesztése, a mozgás terén mutatkozó fejlődési elmaradások korrigálása, a szabadidő változatos és életkornak megfelelő eltöltéséhez, és az egyes sportágak gyakorlásához szükséges mozgások megtanulása, a későbbi pályaválasztáshoz, illetve

munkavégzéshez szükséges mozgások elsajátításának előkészítése, az egészséges életmódot előkészítő szokások kialakítása.

6.6. Drogstratégia

A városi intézményekben történt 2001. évi felmérés tapasztalatait is figyelembe véve készítettük el helyzetelemzésünket és feladattervünket.

A városi felmérésben nagyon magas a fiatalok között a legális pszichodrogok fogyasztása, különösen figyelmet érdemlő a dohányzás 21 %-os és az alkoholt kipróbáló felső tagozatosok 47 %-os adata.

Nagyon fontos feladatunknak kell tekintetnünk mind a legális, mind az illegális drogokra vonatkozó felvilágosító és prevenciós munkát.

Helyzetkép

- Tanulóink nagy része alacsony szociális helyzetű családban él.
- A szülők iskolai végzettsége alacsony szintű, sok esetben nincs általános iskolai végzettség. Találkozhatunk még az analfabetizmussal, funkcionális analfabetizmussal is.
- Szülők szocializációs késztetése gyermekük felé, gyenge.
- Tanulóink hangsúlyozottabban a felsőbb évfolyamokon a legális drogokkal (alkohol, cigaretta) kerülnek kapcsolatba.
- Nagy ritkán hallunk illegális drogról, vagy vélünk tüneteket felfedezni (szipuzás, droghasználat)
- Csellengő gyermekek könnyen kapcsolatba kerülhetnek illegális drogokkal is.

Együtműködők:

Koordinálásért felelős: igazgató

Fontos szerep hárul:

- az osztályfőnökökre
- a szaktanárookra
- a diákönkormányzat vezetőire

Fontos

- a szülők
- a szülői munkaközösség bevonása

Együtműködünk:

- a gyermekjóléti szolgálatokkal
- iskolaorvossal, védőnővel,
- rendőrség (ifjúságvédelem)

Cél:

Az iskolában folyó oktató-nevelő tevékenység eredményeként tanulóink sajátítsák el azokat az alapvető ismereteket, melyek lehetővé teszik számunkra az egészséges életvitelt, a drogokkal szembeni elutasító magatartás kialakítását.

Elsősorban prevenciós munkánkkal, megfelelő személyiségjegyek kialakításával kell elérni, hogy minél kevesebb tanuló kerüljön kapcsolatba a droggal.

A prevenció tevékenységet a korosztálynak megfelelő szinten:

- a tananyagba beépítve,
- a szabadidős programok lehetőségeit kihasználva
- komplex módon, a megfelelő szokásrend, életvitel igényének kialakításán keresztül kell megvalósítanunk, szülőkkel, társintézményekkel együttműködve.
- kirívó esetekben kérve szakszolgáltató intézmények segítségét.

Feladatok

- Osztályfőnöki munkatervekbe, szakköri tervekbe kerüljön rögzítésre az adott területen végezhető prevenciót szolgáló munka, tevékenység
- Szakkörök, sporttevékenységek szolgálják a szabadidő hasznos eltöltését
- Osztályfőnöki órákon, komplex módon foglalkozunk lelki egészségneveléssel, közösségalkalattal
- Természetismeret, egészségnevelés órákon nyújtunk megfelelő ismereteket a drogokról, fogyasztásuk veszélyeiről.
- Osztályfőnöki, tanári tevékenységünk terjedjen ki a devianciák időbeni felderítésére.
- Fektessünk hangsúlyt a szociális felzárkóztatásra, a hátrányok leküzdésére
- A szülőkkel kialakított kapcsolataink segítsék elő a korosztályi problémákból fakadó, családi körben jelentkező életviteli problémák leküzdését.
- Családlátogatásokon, személyes beszélgetések során térjünk ki adott család életviteli gondjainak feltárására,
- A gyermeki deviáns viselkedés okait a szülőkkel együtt igyekezzünk feltárni, orvosolni.
- A szülői értekezleteken nyújtunk alapvető ismereteket a drogszenvedélyek megelőzéséről, a droghasználat felismeréséről.
- Legyünk társai a családoknak az esetleg felderített drogfüggés leküzdésében.

6.7. Környezetnevelési program

A környezeti nevelés fogalmán olyan személyiségfejlesztést értünk, amelynek célja a környezetvédő gondolkodás és viselkedésmód kialakítása, hiszen a belső indítékok által motivált környezetvédő cselekvés hatékonyabb a külső kényszer által végrehajtott cselekvésnél, és azokban az esetekben is érvényesül, amikor nincs küldő kényszerítő hatás. A környezeti nevelés során az érzelmi, az értelmi és a motorikus adottságok fejlesztése egyaránt fontos, ezek aránya azonban a tanulók életkorától és egyéni adottságától függ.

A környezeti nevelés permanens folyamat, elkezdődik az iskoláskor előtt és tart felnőtt korunkban is. Az iskolában folyó környezeti nevelés ennek a folyamatnak a része.

Célunk a környezet állapota iránti érzékenység, ökológiai szemléletmód, valamint helyes környezeti attitűdök, magatartás, értékrend kialakítása. A környezeti problémákat globálisan kell kezelni, olyan szemléletmódot kialakítva a tanulóknál, hogy saját környezetükben vegyék észre azokat a káros hatásokat, melyek az egész Földre kiterjednek. („Gondolkozz globálisan, cselekedj lokálisan!”) Támogatjuk tanulóinkat a környezetük használatára vonatkozó helyes döntéseik meghozatalában, segítjük környezettudatuk, felelősségérzetük fejlődését, hogy alakuljon ki bennük az igény és érdeklődés a környezeti kérdések iránt, a problémák megoldásában aktív részt vállaljanak.

Környezeti nevelésünk tárgya csak részben lehet a környezeti válság. A harmonikus környezet szépségének, a természet kimeríthetetlen esztétikumának befogadására és élvezetése is érzékennyé kell tenni tanulóinkat. Ezt egyaránt segíti a környezet tudományos vizsgálata, a megismerés öröme és a művészetek által érzelmek befogadása.

Környezeti nevelésünk a következő alapelvekre épül:

- A környezetvédelem tudatosítása, mint állampolgári jog és kötelesség
- A környezet célirányos megfigyelése és vizsgálata
- Az ökológiai összefüggések és az ökológiai katasztrófák hatásának megismertetése
- A tenni akarás, az együttműködési szándék erősítése, a kooperációs készség és az empátia fejlesztése
- Valamennyi élőlény fontosságának, élethez való jogának és az ember természet iránti felelősségének kihangsúlyozása

Iskolánkban a környezeti nevelés több szinten jelenik meg

- Az iskola minden tanulója részt vesz a külső és belső környezet ápolásában, rendben tartásában (az udvar és az iskola környékének takarítása, virágültetés, tantermek és egyéb helyiségek esztétikus környezetének kialakítása).
- A környezeti nevelés beépül az alsó és felső tagozat tantárgyaiban (környezetismeret, természetismeret, földrajz, technika, osztályfőnöki). A tanulók az egyes témakörökön belül megismerik a környezetet, illetve a természetet károsító anyagok, jelenségek tulajdonságait, a megelőzésük és a csökkentésük módjait.
- A 9. és 10. évfolyamosoknak a szakmai előkészítő anyagában található a környezetvédelem. Részletesen foglalkoznak a különböző káros hatásokkal, rendszerezve és kibővítve az addig tanultakat.
- A környezetvédelmi projektek alkalmával mélyebb ismereteket szereznek meg a gyermekek a környezetvédelmi problémákról és lehetséges megoldásokról.
- A szelektív hulladékgyűjtés iskola bevezetésével, az üzemi feldolgozás konkrét megtekintésével, környezetvédelmi napok és programok propagálásával segítjük a feladat megvalósítását.
- Kapcsolódunk a város környezetvédelmi akcióihoz.
- Feltérképezzük a megyét környezetvédelmi szempontból, feltárjuk a veszélyforrásokat, figyelemmel kísérjük a fejlődés irányát.
- Megismertetjük az uniós környezetvédelmi alapprogramokat.

7. A szükséges személyi és tárgyi feltételek

2012. évre vonatkozó költségvetés az intézmény dolgozói létszámát 45 főben határozta meg.

A jelenlegi létszám (2012/13-as tanév)- a tartósan távollevőket is figyelembe véve -, 45 fő. Jelenleg 30 fő a pedagógus álláshely (28 betöltve, 2 üres), 8 fő asszisztens, 1 fő iskolatitkár és 6 fő technikai alkalmazott (5,5 álláshelyen) látja el az intézmény működését.

A nevelési, oktatási munkát segítő alkalmazottak száma a fenntartó döntésétől függ.

Számítástechnikai rendszerünk megújult. Pályázati úton sikerült kialakítani szaktermünket és kiépíteni az iskolai hálózatot, majd a 2011. esztendőben a TIOP pályázat jóvoltából kicserélni a tantermi PC-ket, és 9 interaktív táblát a tanítás szolgálatába állítani.

Az iskola épületeinek további lépcsőzetes felújítása még több évre jelentős feladatokat ad. Bízunk benne, hogy lesz lehetőség ezen munkálatok elvégzésére. Sikerült megoldani a külső nyílászárók cseréjét valamennyi épületünkön, de fontos feladat még a teljes körű akadálymentesítés, az épület külső szigetelésének megoldása, valamint a belső nyílászárók szakaszos cseréje.

A gyógypedagógus:

Az egyéni fejlesztésen alapuló pedagógia az együttműködő pedagógiai stílust preferálja, és ezzel összefüggésben két szakmai értéket, a pedagógiai optimizmust és a humanizmust fogadja el. Az együttműködő pedagógus attitűdje a gyermek szeretete, tisztelete és felelősségteljes korlátozása. Tudja, hogy együttműködni csak azzal lehet, aki együtt akar működni. Éppen ezért az együttműködés tanítását is kiemelten kezeljük.

Az intézményben dolgozó gyógypedagógusok, pedagógusok többsége kompetens szakember, aki megfelelő nevelői stílussal rendelkezik. Nagy részük rendelkezik a szükséges speciális képzettséggel, képesítéssel, gyógypedagógiai végzettséggel.

A Nemzeti Köznevelési Törvény 2013-tól csak gyógypedagógus alkalmazását engedélyezi gyógypedagógiai intézményben. Az ilyen szakképesítéssel nem rendelkező pedagógus kollégák többsége szeretné a szükséges képzés megszerzésére irányuló tanulmányait a 2013/14. tanévben megkezdeni, hogy továbbra is az iskolában tudjon dolgozni.

Az osztályfőnök speciális feladatai:

- **Az osztályközösség kialakítása, megtartása, az osztály iskolai életének irányítása**
- **A háttérproblémák feltárása, családlátogatás**
- **Gyermek- és ifjúságvédelem**
- **Kapcsolattartás szülővel, gondviselővel**
- **Az osztályhoz kapcsolódó adminisztrációs tevékenység ellátása**
- **Szülői értekezletek és fogadó órák tartása**

A délutános nevelői feladat:

Az új jogszabályi előírások szerint napközis nevelői munkakör nincs ugyan, de nem kizárt az, hogy pedagógus munkakörben alkalmazott nevelők csak úgynevezett egyéb foglalkozásokat vezessenek teljes munkaidejükben.

Nagyon fontos szerepet töltenek be a hatékony szakmai munkában a napközis feladatot ellátó nevelők. Iskolánkban 2004. szeptembertől 10 csoportban folyik délutános foglalkoztatás, amelyen a tanulólétszám 70-80 %-a vesz részt.

Intézményünkben ez kiemelten fontos feladat azért is, mert tanulóink zöme többszörösen hátrányos helyzetű családi körülmények között nevelődik.

Így számukra otthon nem biztosított sem a megfelelő felügyelet, sem az egyéni tanulás lehetősége, sőt szociális problémák miatt nem részesülnek megfelelő étkezésben sem. Neveltetési deficitjük is könnyebben kompenzálható ilyen iskolai foglalkoztatással.

Tanulási, nevelési és szociális szempontból is fontos ennek a rendszernek a fenntartása.

Felső napközis csoportjaink életkorilag már most sem teljesen homogének, még színesíti a képet, hogy indokolt szülői kérésre 9-10. évfolyamos gyerek is részt vehet a foglalkozásokon.

A napközis nevelők feladata igen összetett az oktatás és nevelés terén egyaránt. Munkájukat jó színvonalon csak folyamatos odafigyeléssel, a nevelőtársakkal való együttműködésben, és nagy szakmai tapasztalat birtokában láthatják el.

A gyógypedagógiai asszisztens:

A régi közoktatási törvény előírása-15 tanulóként 1 fő asszisztens alkalmazható gyógypedagógiai intézményben-, komoly szakmai segítséget jelentett a gyógypedagógiai

nevelésben. Intézményünkben jelenleg 8 főt alkalmazunk ezen a feladaton, munkájuk elengedhetetlenül fontos színvonalas szakmai munkák biztosítása érdekében.

Az óvodában, az alsó tagozaton, az értelmileg akadályozott gyermekek csoportjánál és az autista csoportban dolgozik asszisztens, valamint két fő segíti a felső tagozat osztályainak munkáját.

Munkaköri feladataik a tanórákhoz szükséges szemléltető és oktatástechnikai eszközök előkészítésétől, a felügyeleti munkán és a tanulókíséreten át, a tanórán történő differenciálás segítségnyújtásig terjed.

A jó asszisztens nagyon hasznos segítője az osztályban folyó nevelő-oktató munkának.

Az iskola egyéb dolgozói:

Az intézmény működését biztosító nem pedagógus dolgozók munkájukon keresztül minta szerepet betöltő felnőttek. Éppen úgy részesei az intézményben zajló pedagógiai folyamatoknak, segítői a nevelőmunkának, mint a családok.

Az adminisztrációs tevékenységet végzők és a technikai dolgozók saját munkájukkal, a tanulókkal való bánásmódjukkal, a mindennapi kommunikációjukkal, az egymás közti kapcsolatukkal hatást gyakorolnak az iskola tanulóira, példát mutatnak a munkavégzés, az emberi kapcsolatok és az együttműködés terén.

Ezért velük szemben is alapvető követelmény – a munkaköri feladataik jó színvonalú ellátásán túl – a humánus, kulturált és empatikus viselkedés az oktatás valamennyi szereplőjével szemben.

A tárgyi feltételek terén alapvetően abból kell kiindulnunk, hogy épületeink eredeti funkciójából átalakított több mint 50 éves építmények. Az épületen és a telekhatáron belüli közműrendszereink tervszerű felújítása már megkezdődött. Megtörtént a csapadékvíz elvezetési rendszer kiépítése, a külső csatornahálózat és a fűtési rendszer korszerűsítése, a külső nyílászárók komplett cseréje.

További feladatként jelentkezik az épületen belüli villanyvilágítás komplex felújítása, majd a belső nyílászárók cseréje, az épület külső festése, szigetelése.

Iskolánk tantermei közül 9 tanterem olyan kis alapterületű (20-22 m²-es), hogy funkciójának csak 8-10 fős osztálylétszámmal tud megfelelni. Nagyobb tantermeink száma 6, ahol 14-15 tanuló együttfoglalkoztatása valósul meg. Így a helyi adottságok figyelembevételével a csoportlétszámok átlaga 10-12 fő/csoport körül mozog, mely összességében megfelel a törvényi előírásoknak. A súlyosabban vagy halmozottan sérült kisgyermeket ellátó csoportoknál az átlagléttség 7-8 gyermek/csoport.

8. Az iskolában folyó nevelő, oktató munka ellenőrzése, mérése, értékelése

8.1 Ellenőrzés, mérés

A pedagógiai munka belső ellenőrzésére jogosultak (szakmai ellenőrzés)

- igazgató,
- igazgatóhelyettes,
- munkaközösség-vezetők.

Ellenőrzésünk jó szándékú tájékozódás, koordináló tendenciájú segítség, a csapatmunka összehangolása.

Hisszük, hogy szükség van az ellenőrzésre, a többség várja is a megerősítést, igényli az elismerést, vagy a finomítást célzó vezetői tanácsokat is.

Így a helyes ellenőrzés a jóknak megerősítést biztosít, a lemaradóknak segítő bírálatot, magában hordja az esetlegesen szükséges felelősségre vonást is.

Iskolánkban az alábbi szakmai ellenőrzések történnek:

- Tematikus ellenőrzések.
- Cél-, és tájékoztató látogatások tanórákon, napköziben, tanulószobai foglalkozásokon.
- Eredményvizsgálatok és felmérések a nevelőmunka területéről és szaktárgyakból.
- Beszámoltatások: osztályfőnökök, osztálytanítók, munkaközösség-vezetők, napközis nevelők.
- Adminisztrációs ellenőrzés: anyakönyvek, naplók, tanmenetek, foglalkozási-, és munkatervek, füzetek, rajzok, feljegyzések.

Az ellenőrzést az időrend sorrendjében végezzük az éves ellenőrzési tervnek megfelelően.

A félév végén a tantárgycsoportos oktatás, valamint az adminisztrációs munka ellenőrzése történik.

Tanév végén a követelmények teljesítése, az ismétlés, felzárkóztatás figyelése a fő szempont.

Az éves terv végrehajtását, a fentiek konkretizálása és bontása segíti.

A kitűzött nevelési-oktatási főfeladatoknak megfelelően az ellenőrzések során kiemelten kívánjuk kezelni a tanórák mellett a tanórán kívüli tevékenységek ellenőrzését. Az ellenőrzési munkát a havi munkatervekben lebontva rendszeresen és folyamatosan tervezzük és végezzük, a tanév elején, az adminisztráció területén illetve az új nevelőknél tájékoztató tapasztalatszerző céllal.

Célunk, hogy valamennyi pedagógust valamennyi osztályfokon ellenőrizzünk egy tanév folyamán. A tanórák ellenőrzése során egyúttal ellenőrizzük az asszisztensek oktatást segítő munkáját is. Egyéb tevékenység közben (étkezés, tanulói felügyelet) szinte naponta ellenőrizzük munkavégzésüket.

Az ellenőrzések kiterjednek a munkafegyelemre, az ügyeletre és az adminisztrációs tevékenységre is, tapasztalatainkat írásban rögzítjük.

A tanórák és foglalkozások ellenőrzésének kiemelt szempontja:

- tanóra, foglalkozás módszertani szervezése,
- szemléltetés, koncentráció, differenciálás,
- a pedagógus stílusa, tanár-diák kapcsolat,
- aktivizálás, motiválás, aktivitás,
- hatékonyság, eredményesség.

Tájékoztató jellegű óralátogatást, illetve hospitálást végezhet saját osztályában az osztályfőnök, az iskola pedagógusa hospitálhat bármely osztályban a kollégával történt előzetes megbeszélés alapján.

Külső személy az intézményben látogatást, hospitálást (előadást) csak előzetes igazgatói engedélyezés után végezhet.

A tanulók teljesítményének mérését az éves munkaterv összeállításakor a munkaközösség javaslatai alapján határozzuk meg. A tanulmányi előmenetel, a tantárgyi követelmények teljesítésének regisztrálására több évre átgondolt és tervszerű eredményvizsgálatokat végzünk. Kiemelten kezeljük az anyanyelv és matematika műveltség területeket.

A tapasztalatokat a félévi és az év végi értekezleten összegezzük, meghatározva a szükséges korrekció irányát és feladatait.

8.2 Értékelés

Lényegi vonása az értékelési rendszernek, hogy nem korlátozódik a tudás mérésére, hanem kiterjed az egységes személyiségfejlődésre, figyelembe veszi a tanulóknak valamennyi iskolai tevékenységrendszerben való teljesítését, működését.

Az értékelés alapfunkciója a tevékenységekben nyújtott teljesítmények és a tevékenységhez való viszonyulás megítélése, minősítése, a tájékozódás és a tájékoztatás.

Az értékelési rendszer elemei:

- a formatív,
- a diagnosztizáló,
- a szummatív értékelés.

A formatív értékelés a tanulói részvétel és teljesítés állandó, folyamatos értékelési eleme. Ezen belül meghatározó a pedagógusi megerősítés. Ez azt jelenti, hogy a tanulói tevékenység minden mozzanatában, amikor létrejön valamilyen tanulói produkció, arra változatosan, személyre szabottan rendszeresen és folyamatosan reagálni kell.

A diagnosztizáló értékelés a tanuló előző teljesítményéhez viszonyítva rögzíti a fejlesztésben elért fejlettségi állapotot. Ez jelenti a kiindulási alapot az egyéni fejlesztési stratégia kijelöléséhez, ezt szolgálják a tanév eleji és az év végi felmérések egyaránt.

A szummatív értékelés a tanulói teljesítménynek az adott időszak követelményeihez viszonyított állapotát határozza meg.

Sajátos, a tanuló személyiségképét leginkább figyelembe vevő értékelési forma az iskolagyűlés, melynek alapvető funkciója az iskolai élet bármely területén végzett egyéni és közösségi munka értékelése.

Az értékelés dokumentálása a gyermekeknek és a szülőknek szólóan havonta és a félévek végén tájékoztató füzetben vagy bizonyítványban történik.

Az értékelés a nevelés-oktatás központi rendszerszabályozó eleme. Arra hivatott, hogy informálja a pedagógiai folyamatok résztvevőit (tanulókat, pedagógusokat, a szülőket, a közoktatási rendszer irányítóit) arról, hogy a folyamat adott tevékenységei mennyire érték el céljukat. Minden szinten hatékonyságnövelő szerepet tölt be.

Az értékelés legfontosabb szintjei:

- a tanulói,
- a pedagógusi,
- az intézmény/szervezeti.

A tanulói értékelés a helyi tantervhez kapcsoltn kerül kidolgozásra, mely kiterjed a tanulmányi tevékenységre, valamint a tanulók magatartásának és szorgalmának értékelésére a megfogalmazott kritériumok alapján.

A pedagógusok értékelésénél elsősorban a hivatástudatból fakadó önértékelés játszik vezető szerepet.

A pedagógus munkáját ugyanakkor jogosan ellenőrzik és értékelik a közoktatás szereplői., a munkahelyi felettesek, illetve ellenőrzést végeznek szabályosan felkért és megbízott szakértők.

Az ellenőrzés és értékelés elfogadható mutatói:

- a képzettség,
- a tanítványok tapasztalható és mérhető fejlődése,

- a kötelességek teljesítése,
- a személyiség és az etikai normák megtartása.

A pedagógus értékelésének alapelvei iskolánkban:

- az értékeltek által elfogadott normarendszer alapján történjen,
- az értékelést megfelelő mennyiségű tényanyag támassza alá,
- személyre szóló legyen,
- motiváló hatású legyen,
- a fejlesztés, a korrekció követhető legyen,
- az értékelés humánus légkörben történjen.

A teljesítményértékelés területei:

- a pedagógus felkészültsége,
- tanulói személyiségformálás, fejlesztés,
- eredményesség a tanításban, a módszerek hatékony adaptálása a speciális szükségletekhez,
- az iskola pedagógiai programjának megvalósításában, fejlesztésében való kreatív részvétel,
- az iskolai helyi szabályok, normák fegyelmezett betartása,
- emberi kapcsolatok, kommunikáció,
- többletfeladatok vállalása.

Bár a tanári személyiséget nem szerepeltetjük kiemelten az értékelendő területek között, az értékelésnél figyelembe vesszük, hogy a pedagógus rendelkezik-e a gyógypedagógusok esetében általunk legfontosabbnak tartott két képességgel.

- empátiás képesség, a tanulók érzelmeinek, indulatainak megértése, visszajelzése,
- a másság feltétel nélküli elfogadása, pozitív érzelmi odafordulás a tanulók felé. Az elfogadás légköre biztosítja ugyanis a személyiség fejlődésének optimális feltételét.

A kimagasló munkavégzésért igazgatói dicséret, jutalom, kitüntetésre való felterjesztés, vagy az elismerés egyéb formája adható.

A kötelességek elmulasztásáért a vétkes pedagógus a jogszabályokban meghatározott módon kérhető számon.

Az igazgató munkájának tantestületi megítélésének területei:

- vezetői készségek,
- az iskolai munka irányítása,
- az iskola menedzselése,
- az iskolai légkör,
- a vezetés demokratizmusa.

Az intézményvezető munkáját átfogó ellenőrzés, vezetői minősítés, illetve vezetői pályáztatás alkalmával értékelik.

Az iskola, mint szervezet értékelése:

Iskolánk értékelési rendszerének alapját az iskolai kulcsfolyamatok képezik.

Az iskolai munka értékelésének céljai:

- Minőségi munka biztosítása az iskolai munka minden szintjén és területén.
- Eredményességre törekvés a személyiségfejlesztésben, a fogyatékosok okozta hátrányok kompenzálásában, szakmaszerzés előkészítésében.
- Motiváció (tanulói, tanári, szülői).

- Kontroll (ellenőrzés, korrekció).

Az értékelés alapelvei:

- Terjedjen ki az iskolai élet egészére (egyénekre és közösségekre is).
- Legyen folyamatba ágyazott, kiszámítható, megalapozott.
- Törekedjen az objektivitásra, komplexitásra, igazságosságra.
- Személyre, közösségre szólóan ösztönözzön, fejlesztő szándékú legyen.
- Az értékelés az iskolánkban elfogadott követelményrendszerre épüljön biztosítva a követelmények nyilvánosságát (SZMSZ, házirend, munkaköri leírások, tantervi követelmények, stb.)

Bár az SZMSZ is tartalmazza, de fontosnak tartjuk, hogy röviden itt is megjelentessük a tanulók jutalmazásának és fegyelmi intézkedéseinek elveit.

A tanulók jutalmazásának elvei

A tanulók jutalmazásánál az elért tanulmányi eredményekre, a közösség érdekében kifejtett tevékenységre, magatartásra, szorgalomra az iskola hírnevét öregbítő eredményekre kell figyelemmel lenni.

Szaktanári, illetőleg osztályfőnöki dicséretben részesíthető az a tanuló is, aki az előző havi értékeléshez képest lényegesen javított, magatartásával, munkájával segíti a közösség pozitív formálását.

Oklevél formájában, írásbeli osztályfőnöki dicséretben kell részesíteni azt a tanulót, aki az év végéig bizonyítványában 4,5 vagy a feletti eredményt ért el.

Igazgatói dicséretet, oklevelet vagy tárgyi jutalmat kap az a tanuló, aki év végén jeles, vagy kitűnő eredményt ér el.

Igazgatói írásbeli dicsérettel kell elismerni annak a tanulónak a munkáját, aki megyei vagy magasabb szintű tanulmányi vagy sportversenyen első, második vagy harmadik helyezést ér el, év végén oklevél vagy tárgyjutalmat kap, aki országos versenyen 1-6. helyezést ér el.

Igazgatói elismerő oklevelet kap az a tanuló, aki kiemelkedő jó közösségi munkát végzett.

Fegyelmi intézkedések

Az oktatás folyamán tilos bármilyen hátrányos megkülönböztetés fajhoz, nemhez, nemzethez, nemzeti vagy etnikai csoporthoz tartozás, lelkiismereti, vallási vagy politikai meggyőződés, származás vagy vagyoni helyzet alapján.

A fegyelmező intézkedések alapelvei:

A gyermek, illetve a tanuló személyiségét, emberi méltóságát és jogait tiszteletben kell tartani, és védelmet kell számára biztosítani fizikai és lelki erőszakkal szemben.

A gyermek és a tanulók nem vethetők alá testi fenyegetésnek, embertelen, megalázó büntetésnek, vagy bánásmódnak.

A fegyelmező intézkedést akkor kell alkalmazni, ha a tanuló köteleességszegése nem éri el azt a súlyosságot, amikor már fegyelmi eljárást kell indítani.

Fegyelmező intézkedéseknél általában meg kell tartani a fokozatosság elvét:

- szaktanári figyelmeztetés,
- osztályfőnöki figyelmeztetés, intó vagy rovó,
- igazgatói figyelmeztetés, intó, vagy rovó.

Ha a tanuló a kötelességeit vétkezésen és súlyosan megszegi, fegyelmi eljárás alapján írásbeli határozattal fegyelmi büntetésben részesíthető.

Fegyelmi büntetések:

- megrovás,
- szigorú megrovás,
- meghatározott kedvezmények, juttatások csökkentése, illetve megvonása,
- áthelyezés másik osztályba, tanuló-csoportba, vagy iskolába,
- eltiltás a tanév folytatásától,
- kizárás az iskolából.

Tanköteles tanulóval szemben az „eltiltás a tanév folytatásától”, valamint a „kizárás az iskolából” fegyelmi büntetés nem alkalmazható.

A fegyelmi büntetés megállapításánál a cselekmény súlyát figyelembe kell venni, és mérlegelni kell valamennyi körülményt.

A fegyelmi büntetések első három fajtáját az iskola igazgatója hozza, a fegyelmi büntetések negyedik, ötödik, hatodik fajtáját az iskola nevelőtestülete szabhatja ki.

A diákönkormányzat véleményét a fegyelmi eljárás során be kell szerezni.

A fegyelmi eljárás során a tanulónak joga, hogy meghallgassák, védekezessen, hogy az eljárás során a szülő vagy más megbízott jelen legyen, illetőleg képviselje.

A tanulóval szemben ugyanazért a kötelezettségszegésért csak egy fegyelmi büntetés állapítható meg.

A fegyelmi eljárás részletes szabályait jogszabály rögzíti.

9. Kapcsolataink, kapcsolattartás és együttműködés a szülői házzal, ifjúságvédelem

Közvetlen környezetünkben, ha lassan is, de kedvezően alakul a másságot elfogadó társadalmi magatartás. Intézményünk tanulói egyre szélesebb körben jelennek meg városi, megyei és országos rendezvényeken, utazó szakembereink valamennyi városi intézményben dolgoznak, ezért iskolánk elfogadása, pedagógiai munkánk értékelése ma már egyértelműen pozitív.

Közvetlen és folyamatos kapcsolatot tartunk fenntartónkkal, rendszeres a kapcsolatunk a városi önkormányzati hivatallal, ezeket a kapcsolatainkat a jó együttműködési készség és a segítő szándék jellemzi. Törekszünk arra, hogy kölcsönösen jó kapcsolatot építsünk ki a 2013 januárjában megalakult járási kormányhivatallal Várpalotai Járási Hivatal a Veszprémi Tankerülettel, illetve Várpalotai Tankerülettel.

Részt veszünk a városi igazgatói munkaközösség munkájában, kapcsolódunk egyes helyi továbbképzési és kulturális programokhoz.

Szoros az együttműködésünk továbbtanulási területen a pétfürdői Kolping Katolikus Szakképző Iskolával, mely intézmény speciális szakiskolai osztályaiban sikeresen és eredményesen segíti továbbtanuló fiataljaink szakmaszerzését.

Karitatív tevékenységi formákban, tanulóink szociális segítése érdekében együttműködünk a helyi Vöröskeresztes szervezettel, a Máltai Szeretetszolgálattal.

Ruha, játék és egyéb adományok formájában támogatja iskolánkat a Hit Gyülekezete, több helyi vállalkozó és számos civil szervezet is.

Egészségügyi területen szoros kapcsolatban állunk az iskolaorvossal és a védőnővel, munkaköri feladataikon kívül tájékoztató, preventív tevékenységük is jelentős.

Rendszeres kapcsolatot tartunk a Családsegítő- gyermekjóléti Szolgálatokkal, munkatársaik rendszeresen konzultációs megbeszéléseket folytatnak iskolánk gyermek-, és ifjúságvédelmi felelősével és az osztályfőnökökkel.

Folyamatos kapcsolatban állunk bejáró tanulóink állandó lakhelye szerinti települési önkormányzatokkal.

Együttműködésünk elsősorban családsegítő és gyámügyi területen meghatározó, fontos továbbá, hogy ezen önkormányzatok többsége indokolt kérésünk esetén lehetőségéhez mértén rendkívüli támogatásban is részesíti rászoruló családjainkat.

A kapcsolatrendszerünket alkotó szervezeteket együttműködésünk gyakorisága, intézményünk működése, tanulóink érdeke szempontjából három csoportba oszthatjuk.

Együttműködésünk közvetlen és folyamatos az alábbi kapcsolattartókkal:

- Az oktatás szereplői (szülők, tanulók)
- Fenntartó, működtető
- Bejáró tanulóink települési önkormányzatai
- Iskola- és foglalkoztatás egészségügyi szolgáltatók.

Rendszeres a kapcsolatunk az alábbiakkal:

- Családsegítő Szolgálatok,
- Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottságok,
- Megyei gyógypedagógiai intézmények,
- Tankönyvkiadók,
- Kolping Katolikus Szakképző Iskola
- Nevelési Tanácsadó

Alkalmankénti kapcsolatban állunk:

- civil szervezetekkel,
- kisebbségi önkormányzatokkal,
- közművelődési és sportintézményekkel,
- munka- és tűzvédelmi szervekkel,
- karitatív szervezetekkel,
- általános szolgáltató cégekkel.

A gyermeki személyiség fejlesztése érdekében nagy hangsúlyt kell fektetni a tanítás-tanulás folyamatának valamennyi mozzanatában és a tanórán kívüli tevékenységi formákban a nevelőmunka erősítésére.

Alapvető cél az iskoláztatás fontosságának elismertetése, a kulturált környezetre való igény kifejlesztése, a becsületes munka értékének megteremtése, a tisztelet, a humanizmus, az embertársi szeretet eszményének kialakítása. Ezen emberformáló munkában együttműködésre kell törekednünk a szülői házzal.

A szülői házzal való kapcsolattartás és együttműködés terén a hagyományos formákon kívül szükséges új elemek bevezetése is, hiszen sok esetben szembesülünk azzal a ténnyel, hogy a gyermek tanulmányi előmenetelében vagy a magatartásában mutatkozó problémák oka családi háttérű. Ilyenkor a legnehezebb a szülőkkel való kapcsolatfelvétel, gyakran tapasztalunk bizalmatlanságot, elhárító-áthárító magatartást.

Nagy pedagógiai tapasztalatot és tapintatot igényel a szülők bizalmának megnyerése, de ez a pedagógus (osztályfőnök) elsődleges feladata kell, hogy legyen az együttműködés kialakításában.

A hagyományos formák a fogadóórák, melyeket a tanévnyitón kihirdetve már évek óta ugyanazokon a szülői értekezletes napokon háromhavi rendszerességgel tartunk. A másik hagyományos forma a szülői értekezlet.

A tanévnyitó ünnepély után tartjuk az 1. szülői értekezletet. Így nagyobb a részvételi arány, és már a tanév elején serkentjük a szülőket a kapcsolattartásra, kérjük segítségüket a tanév eleji programjainkhoz.

Ezen szülői értekezleten megválasztásra kerülnek az iskolai szülői közösség (SZK) tagjai is, ők az igazgatóval alakuló ülést is tartanak.

A tanév folyamán még 3 alkalmat jelölünk ki szülői értekezletre.

A tanév végén (júniusban) is tart az intézményvezető tájékoztató szülői értekezletet, a szeptembertől iskolánkba kerülő új tanulók és szülei számára.

Az **osztályfőnökök** a tanév elején feltérképezi a segítségre szoruló gyermekeket, akik többszörös hátrányok vagy veszélyeztetettség közepette élnek. Ezt követően felveszi a kapcsolatot a települési családsegítő és gyermekjóléti szolgálatokkal, illetve szükség esetén a gyámügyi szakigazgatási szervvel.

Az osztályfőnökök egyedül, vagy a családsegítő munkatársaival végiglátogatja a problémás családokat, segítő jellegű intézkedéseket kezdeményez, majd visszatérő látogatásokon kontrollálja a helyzetet.

Különösen fontos ez a közös munka a beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek családi hátterének és kapcsolatrendszerének feltérképezésénél, a segítő alternatívák kidolgozásában. Ilyen problémás gyerekek esetében nem lehet egyetlen megoldás a „magántanulói státusz” bevezetése, bár sok esetben ez az intézkedés is szakértői javaslat alapján indokolt lehet.

Célunk a gyermek érdekének legmesszemenőbb figyelembevétele:

- nevelési segítségadással,
- pszichológiai, pszichiátriai terápia megszervezésével,
- a tanulmányi előmenetel biztosítása, szükség esetén egyéni fejlesztéssel.

Az elmúlt években a hatékony munka nyomán nőtt a rendszeres étkezési támogatásban részesülők aránya, csökkent az intézményi étkezési térítési díj hátralék, folyamatossá vált a települési önkormányzatokkal és családsegítőkkal a kapcsolattartás, javult a szülőkkel való együttműködés.

A szülői házzal való kapcsolattartás jobbítását szolgálják a tanítási év nyílt napjai, valamint néhány évközi nyitott diákmozgalmi rendezvény, iskolai vetélkedő vagy ünnepség is. Ilyen programok a farsang, a mesemondó és a szavalóverseny, valamint az anyák napi és ballagási ünnepség is.

10. Felvétel, átlépés más intézménytípusba

Intézményünkbe komplex vizsgálat alapján szakértői javaslattal kerülnek az **óvodás kisgyermek**ek és az **iskolai** tanulók.

A megyei vagy országos szakértői bizottság komplex vizsgálat után szakértői véleményében javaslatot tesz a konkrét intézménybe kerülésre és megjelöli az évfolyamot is. A vizsgálat eredményéből egy példányt illetékességből a „fogadó” intézmény is kap, így tudja ellenőrizni, hogy a szülő él-e fellebbezési jogával, illetve beíratja-e gyermekét a szakértői véleményben megjelölt intézménybe. Intézményünkben ezen eljárásmenet miatt

nincs konkrét időpontra jegyzett beiratkozási nap, hanem a vizsgálatok után tavasztól kora őszig történik a gyerekek beíratása és fogadása.

(Az áthelyezési vizsgálat eljárási rendjét, tartalmát külön jogszabály részletesen szabályozza.)

Áthelyezési vizsgálat után szakértői javaslattal általában 3-10 év közötti gyermekek kerülnek intézményünkbe, akik előtte még nem jártak óvodába, illetve „normál” óvodából vagy általános iskolából kerülnek hozzánk.

Bármely évfolyamra kerülhet gyermek, ha már szakértői javaslattal rendelkezik, és lakhelyváltoztatás miatt került iskolánk körzetébe. A szakértői javaslattal intézményünkbe kerülteknél kontroll vizsgálatra kerül sor az áthelyezést követő 1. évben, majd 12 éves korig 2, utána 3 évente.

A szakértői bizottság ezen kontrollvizsgálatok, vagy az iskola által kezdeményezett rendkívüli vizsgálatok alkalmával a gyermek visszahelyezésére is tehet javaslatot.

A 8. osztályt befejező tanulók közül a 16 év feletiek szakiskolai továbbtanulását, a 14-15 éveseknél az iskolánk 9. osztályában való továbbhaladást támogatjuk. Elsősorban azon tanulóknál helyeseljük a tankötelezettség meghosszabbítását, kik önhibájukon kívül veszítettek évet vagy éveket, és akiknél a Szakértői Bizottság is javaslatot tesz erre.

11. Az intézmény tanulói

Óvodánk és iskolánk valamennyi évfolyamán fogadhatunk tanulásban akadályozott, értelmileg akadályozott és autista gyermekeket.

Az értelmi fogyatékoság – az autista csoport tagjainak kivételével – minden tanulónál elsődleges sérülésként jelentkezik.

Az értelmi fogyatékosághoz gyakran társulnak egyéb sérülések is. Különösen gyakori a feltétlenül logopédiai ellátást igénylő beszédhiba, beszédzavar.

A normál populációnál nagyobb gyakoriságú a mozgáskoordinációs zavar vagy enyhe mozgásfogyatékoság, valamint társuló fogyatékoságként érzékszervi jellegű problémák is előfordulnak.

Az autista csoport tanulói a mentális sérülésük mellett elsődlegesen pervazív fejlődési zavarral együtt élő gyermekek.

12. A képzés szerkezete

Az óvodai képzés életkorilag nem homogén csoportban folyik az óvodai alapprogram és a Fogyatékosok irányelvei alapján készült nevelési program szerint.

Az iskolai képzésünk alapja a NAT és az intézménytípusunkra adekvát kerettanterv alapján kidolgozott pedagógiai programunk.

A tanulás- tanítás folyamata 3 pedagógiai szakaszra bontható.

Alapfokú nevelés-oktatás szakasza, *alsó* tagozat, 1–4. évfolyam

Alapfokú nevelés-oktatás szakasza, *felső* tagozat, 5- 8. évfolyam

Középfokú nevelés-oktatás szakasza, szakiskola, 9–11. évfolyam, közismereti képzés

Első pedagógiai szakasz: 1-4. évfolyam

A személyiség biztonságérzetének megteremtésével, az egyéni diagnosztikára épülő funkcionális képességfejlesztéssel kell elérni az egyénhez viszonyítva azt a leoptimalisabb adaptív állapotot, amely elégséges előfeltétele a tantárgyi rendszerű fejlesztésnek.

A tanulók egyéni háttértényezőinek figyelembevételével a pszichés funkciók fejlesztésének stratégiáját tartalmazó egyéni és kiscsoportos fejlesztési tervek alapján, tantárgyi rendszerben végzett képességfejlesztő folyamat.

Az alapvető kultúrtechnikák eszközszintű elsajátításának, ma személyiségnek az alapozása, az önálló tanulás elemeinek elsajátítása.

Második pedagógia szakasz: 5-8. évfolyam

A tevékenységek számának és minőségének növelésével, az önálló tanulás képességének fejlesztésével az alapvető kultúrtechnikák használatának eszközszintűvé tétele, az intenzív személyiségfejlesztés.

A tudáselemek szintetizálása, a képességstruktúra megszilárdítása, a személyiség integritásának növelése.

Harmadik pedagógiai szakasz (9-10. évfolyam)

Orientációs időszak

Orientációs és gyakorlati tevékenységekkel a társadalmi beilleszkedés, az önálló életvezetési technikák gyakorlása, a társadalmi cselekvőképesség, a személyiségstruktúra, az általános műveltség megszilárdítása, a szakképzés előkészítése és alapozása.

13. Helyi tanterv

Helyi tantervünk alapja a Kerettanterv. Tagozatonkénti bontása mellékletben.

13.1. Alapfokú nevelés-oktatás szakasza

- alsó tagozat, 1-4. évfolyam

Iskolánk alsó tagozata 1988-tól - felmenő rendszerben bevezetve – iskolaotthonos formában működik.

http://kerettanterv.ofi.hu/kiegeszites/11_sni/enyhe/index_sni_enyhe.html

Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok az 1–4. évfolyamon

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	7	7	6	7
Matematika	4	4	3	4
Erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret	2	2	2	2
Ének-zene	2	1	2	2
Vizuális kultúra	1	2	2	2
Informatika	-	-	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Szabadon felh. órakeret /Rehab.	2	2	2	2
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	27

A kerettanterv által előírt tartalmak mellett az időkeret szabadon felhasználható 10%-át az ismeretek elmélyítésére, gyakorlásra, bevésésre fordítjuk.

13.2. Kerettanterv az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára Alapfokú nevelés-oktatás szakasza, felső tagozat, 5–8. évfolyam

http://kerettanterv.ofi.hu/kiegeszites/11_sni/enyhe/index_sni_enyhe.html

A kerettanterv által előírt tartalmak mellett az időkeret szabadon felhasználható 10%-át az ismeretek elmélyítésére, gyakorlásra, bevésésre fordítjuk.

A szabadon felhasználható órakeretet osztályfokanként más-más területen használjuk fel, a táblázatban jelölt elosztásban (pirossal jelölve):

Tantárgyak	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4
Idegen nyelv/német	-	-	2	2
Matematika	4	4	4	4
Erkölcstan	1	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Hon- és népismeret	1	-	-	-
Természetismeret	2	2	4	4
Földrajz	-	1	1+1	2
Ének-zene	2	2	1	1
Vizuális kultúra	2	2	1	1
Informatika	1 +1	1 +1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1+1	1 +1	2 +1	1 +2
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Osztályfőnöki óra	1	1	1	1
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	31

13.3. Középfokú oktatás-nevelés szakasza – előkészítő speciális szakiskola

http://kerettanterv.ofi.hu/kiegeszites/11_sni/specszi/index_sni_specszi.html

9/E Előkészítő szakiskola óraszámjai

Műveltségterület	Tantárgy	Heti óraszám	Éves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	5	180
Idegen nyelv	Idegen nyelv	2	72
Matematika	Matematika	5	180
Ember és társadalom	Erkölcstan	1	36
	Állampolgári ismeretek	1	36

Ember a természetben	Természetismeret	2,5+0,5	90 (108)
Művészetek	Műszaki rajz, vizuális nevelés	2	72
Informatika	Informatika	2	72
Életvitel és gyakorlati ismeretek	Pályaorientáció	1+1	36 (72)
	Szakmai alapozó ismeretek	4+2	144 (216)
Testnevelés és sport	Testnevelés és sport	5	180
	Osztályfőnöki óra	1	36
Összesen		31,5	1134
Szabadon tervezhető			126
Mindösszesen		35	1260

13.4. Mérés, értékelés

Értékelés: Az ellenőrzés, értékelés célja a nevelési /fejlesztési/ alaphelyzet és a célállapot közötti pozitív irányú különbözőség folyamatos felülvizsgálata, rögzítése.

A folyamatban elért tanulói eredmények részben mérhető teljesítmények, részben a tanulók viselkedésében, cselekedeteiben tapasztalható, mennyiségileg nem kifejezhető minőségi változások.

Az értékelés alapfunkciója a tevékenységekben nyújtott teljesítmények és a tevékenységhez való viszonyulás megítélése, minősítése, a tájékozódás és a tájékoztatás (az értékelési formák részletezését a 10.2 pont tartalmazza).

Azonos értékű eszközök az értékelésben:

- a feladatlapok, melyek tartalmát a tananyag követelményei szabják meg,
- a komplex megfigyelési szempontrendszer, amely az iskola valamennyi színterén végbemenő változásokra irányul.
- Szóbeli beszámolók (felelés)

Kétszeres értékkel bírnak a tantárgyi témazáró dolgozatok, vagy témazáró szóbeli beszámolók, és ugyanígy a félévi vagy év végi nagy dolgozatok.

Ezen nagy dolgozatokat általában feladatlapos formában oldjuk meg iskolánkban, illetve anyanyelvi tantárgyból különböző típusú írásbeli fogalmazások formájában, úgynevezett dolgozatfüzetbe.

A témazáró és nagy dolgozatok megírása nem történhet szűrőpróba szerűen, azok tervszerű előkészítése (a hasonló típusú feladatok és fogalmazványok gyakoroltatása) mind a tanulók, mind a pedagógusok elemi érdekét szolgálja.

A tanulók teljesítményét az órákői munkafolyamatos figyelésével is lehet értékelni oly módon, hogy az érdemjegyben nyilvánuljon meg.

A pedagógus értékelésének folyamatos volta jelzés a szülőnek is a gyermek előmeneteléről, ezért kiemelten kell arra törekedni, hogy havonta legalább egy érdemjeggyel értékeljünk és ez be is kerüljön a gyermek ellenőrzőjébe, vagy üzenő füzetébe.

Az érdemjegyek átlagától lényegesen nem térhet el a félévi vagy év végi osztályzat, ha ez mégis megvalósul, a tantestület kezdeményezheti annak felülbírálását, illetve a KT előírása szerint megváltoztathatja az osztályzatot. Sem az érdemjegyek adása, sem a félévi vagy év végi osztályzatok megállapítása nem képezhetik fegyelmezési eszköz tárgyát.

Az iskolaotthonos rendszerű alsó tagozaton nem adható írásbeli házi feladat, viszont gyakorlási célból szóbeli, igen.

A felső tagozaton adható írásbeli házi feladatokat oly módon szabályozzuk, hogy annak elkészítése ne igényeljen egy óránál több időt. Ez tapasztalati tényeket figyelembe véve általában 2, maximum három tantárgyból való írásbeli házi feladatot jelenthet.

Tantestületünk kifejezi azon véleményét, hogy kimondottan hétvégeken, illetve az őszi, a téli és a tavaszi szünet napjain megoldandó írásbeli házi feladatot nem adunk fel tanulóink számára.

A magasabb évfolyamba lépés, tanulói értékelés

Valamennyi évfolyamon a tanulók tanulmányi előmenetelét hagyományosan érdemjegyekkel értékeljük. Az érdemjegyek 1-től 5-ig az alábbi minősítéssel egyenértékűek:

- 1 – elégtelen érdemjegy, a tantárgyi követelményeket a tanuló nem teljesítette,
- 2 – elégséges érdemjegy, a tantárgyi követelményeket a tanuló gyengén teljesítette,
- 3 – közepes érdemjegy, a tantárgyi követelményeket a tanuló közepesen teljesítette,
- 4 – jó érdemjegy, a tantárgyi követelményeket a tanuló jól teljesítette,
- 5 – jeles érdemjegy, a tantárgyi követelményeket a tanuló kiválóan teljesítette,
- 5* – kitűnő érdemjegy, a tantárgyi követelményeket a tanuló kiemelkedően teljesítette.

A félévi és év végi osztályzatoknál ugyanilyen minősítéssel 1-5-ig adjuk az osztályzatokat, kivéve az 1. évfolyam félévi és év végi zárását, valamint a 2. évfolyam félévi értékelését, mert ezen a két évfolyamon szöveges értékelés történik.

A szöveges összegző minősítések a törvény előírásai szerint az alábbiak:

- kiválóan teljesített,
- jól teljesített
- megfelelően teljesített,
- felzárkóztatásra szorul.

A tanuló az 1. évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamismétlésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni. Amennyiben a tanuló az 1. évfolyam végére a minimum követelményeket nem teljesíti, a szülői hozzájárulásával az évfolyamot megismétli, munkája ebben az esetben előkészítőnek minősül. Szülők kérésére akkor is ismételheti a gyermek az első évfolyamot, ha a minimum követelményeket teljesíteni tudta.

Magasabb évfolyamba automatikusan az a tanuló léphet, aki minden tantárgyból teljesítette a minimum követelményeket. Az a tanuló, aki az év végi bizonyítványában egy vagy két elégtelen osztályzatot kap, az adott tárgyból sikeresen teljesített javító vizsga után léphet magasabb évfolyamba. Évfolyamismétlő az a tanuló, aki 3 vagy több elégtelen osztályzatot kap év végi értékelésénél, vagy ha a tantestület határozata alapján hiányzásai miatt (a jogszabályi mértéket meghaladva) nem teljesítette a tantervi követelményeket.

A tanulók értékelésének célja:

Tájékoztatassa a pedagógust, a tanulót és a szülőt a végzett munka eredményéről.

Az egyéni fejlesztés érdekében fejezze ki a tanuló önmagához és társaihoz viszonyított előrehaladását.

Az iskola értékelésének alapelvei:

- céljai és követelményei mindenki számára legyenek előre ismertek,
- a tényleges tanulói teljesítmények meghatározása érdekében legyen folyamatos, kiszámítható és igazságos,
- ne általános, hanem személyre szóló legyen,
- legyen objektív, ugyanakkor segítő szándékú és nevelő hatású.

Az értékelés szempontjainál arra kell különös tekintettel, figyelemmel lennünk, hogy mit értékeljünk:

- A tanuló önmagához mért fejlődését az ismeretek elsajátítása, a képesség minőségi, mennyiségi gyarapodása terén.
- A tanuló szociális képességeinek, magatartásának, viselkedésének fejlődését.
- A tanuló iskolán kívülről hozott, az iskolai követelményeken túli tudását, más területen mutatkozó képességeit, arculatát.

Az értékelés rendszeressége és formái:

Az értékelés rendszerességére vonatkozó eljárásokat a nevelőtestület egyezteteti az alábbiak szerint:

- Az 1. évfolyamon a szöveges értékelés rendszerességét félévi és év végi tájékoztatásban állapítja meg.
- Az év végi értékelést kivéve valamennyi érdemjegyet a tájékoztató füzetben bejegyezve hozzák a szülő tudomására.
- A 2-8. évfolyamon az egyes tantárgyakban az értékelés alapjául minimálisan havi egy érdemjegyet kell elérni. Az évközi érdemjegyeknél elsősorban a következőket vesszük figyelembe: szóbeli, írásbeli ellenőrzés, felmérések, az órán mutatott aktivitás, a tanítási órákra történő felkészülés, tanórán kívüli tevékenységek és gyűjtőmunkák, valamint különböző versenyeken való részvétel, vagy eredményes szereplés.
- Dolgozatok száma: a magyar nyelv- és irodalom, illetve matematika tantárgyakból 5-8. évfolyamon évi kettő-három nagydolgozat írása kötelező.

A magatartás és szorgalom értékelése.

A hagyományos értékelést követjük úgy, hogy az egyszavas meghatározásokat minden esetben rövid indoklással látjuk el.

Az indoklásban elsősorban a gyermek erőnyeit emeljük ki, majd javaslatot teszünk a fejlődés irányára.

A magatartás hagyományos értékelése:

- példás,
- jó,
- változó,
- rossz.

Magatartásból adott érdemjegyek feltételei:

Példás érdemjegyet kap az a tanuló, aki

- a közösség alakítását, fejlődését munkájával, jó kezdeményezéseivel, véleményének megfelelő nyilvánításával, valamint példás viselkedésével elősegíti, és társait is erre ösztönzi,

- szereti a közösségi életet, szívesen tevékenykedik érte és benne,
- a házirendet megtartja, társait is erre ösztönzi,
- nevelőivel, társaival, szüleivel szemben tisztelettudó, udvarias,
- fegyelmezett, megbízható, pontos, segítőkész.

Jó érdemjegyet kap az a tanuló, aki

- részt vesz a közösségi életben, a rábízott feladatokat elvégzi, az iskolai viselkedése ellen általában nincs kifogás,
- a házirendet és az iskolai együttélés szabályait megtartja,
- nevelőivel, társaival, szüleivel szemben tisztelettudó, udvarias,
- fegyelmezett, segítőkész, általában megbízható, pontos.

Változó érdemjegyet kap az a tanuló, aki

- a közösségi munkában csak vonakodva vesz részt, alakítására nincs befolyással, viselkedésével szemben kifogás merül fel,
- a házirendet és egyéb szabályzatokat csak ismételt állandó figyelmeztetéssel tartja be,
- nevelőivel, társaival, szüleivel szemben nem mindig udvarias és tisztelettudó,
- társai viselkedését közömbösen nézi, nem segít,
- fegyelme ingadozó, munkája pontatlan.

Rossz érdemjegyet kap az a tanuló, aki

- munkájával a közösség fejlődését hátráltatja, iskolai viselkedésével rossz példát mutat társainak, hibáit nem látja be,
- közösségi munkát nem végez, másokat is visszatart, szándékosan árt a közösségnek,
- a házirendet nem tartja meg ismételt figyelmeztetések ellenére sem,
- nevelőivel, társaival, szüleivel szemben tiszteletlen, udvariatlan, nyegle,
- fegyelmezetlen, durván beszél, verekszik.

A szorgalom hagyományos értékelése:

- példás,
- jó,
- változó,
- hanyag.

A szorgalmat minősítő osztályzat tartalma:

Példás

1. Tanulmányi munkában:

Figyelembe kell venni a tanulmányi munka tényezőit:

- életkörülmények helyzetét,
- képességek szintjét.

Igényli tudása bővítését: céltudatosan és ésszerűen szervezi meg munkáját.

Munkavégzése pontos, megbízható. Minden tárgyban elvégzi feladatait.

2. Az önállóság szintje:

Önálló a munkában, önellenőrzésre képes.

3. Kötelességtudata: magas fokú, munkatempója állandó, lankadatlan, mindig készül, figyel, érdeklődik.

4. Érdeklődése: az iskolán kívüli ismeretanyagra is kiterjed.

Egyes iskolai tárgyakban a tananyagon felül is produkál.

Jó

1. Figyel az órákon, házi feladatait lelkiismeretesen elvégzi. Az órákra lelkiismeretesen készül fel. Rendszeresen és megbízhatóan dolgozik.
2. Ösztönző hatásokra: rendszeresen dolgozik és ellenőrzi önmagát. Tudja, hogy mihez kell segítséget nyújtania.
3. Általában felkészül, de különösebb érdeklődést nem árul el.
4. Érdeklődése megmarad az iskolai tananyag keretein belül.

Változó

1. Munkája ingadozó, időszakonként dolgozik, máskor figyelmetlen, pontatlan.
2. Önállóan, csak utasításra kezd munkához, nem ellenőrzi magát.
3. Munkája változékony jellegű.
4. Szétszórtság jellemzi, ritkán figyel huzamosan.

Hanyag

1. Figyelmetlenül dolgozik, megbízhatatlan, feladatait nem végzi el.
2. Munkavégzésre csak unszolásra hajlandó.
3. Nem törődik kötelességeivel.
4. Érdéktelenség, gyakran közöny jellemzi.

A hagyományos értékelés félévkor illetve év végén az ellenőrző illetve a bizonyítvány osztályzatok rovatába kerül bejegyzésre. Az indoklás az ellenőrzőben „Az iskola és a szülő közlései” oldalon, a bizonyítványban a „Jegyzet” oldalon jelenik meg.

A tantárgyi értékelés alapja természetesen a tantárgyi programokban megfogalmazódó minimumkövetelmény, mely igazodik az irányelvekben tükröződő tartalmakhoz.

A fogyatékosok irányelvei által meghatározott tantárgyi tartalmakon kívül – a helytörténet kivételével – nem kívánunk új témaköröket beemlíteni a tananyagokba.

Az intézmény a rendelkezésére álló 20%-os keretet gyakorlásra, rendszerezésre, a tananyag elmélyítésére kívánja fordítani.

14. Értelmileg akadályozottak / középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók

A középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók igen eltérő egyéni adottságokkal bírnak, fejlesztésük során egyénenként is eltérő nevelési, oktatási igények és szükségletek jelentkeznek. A fejlesztés szokásos útjait, módszereit jelentősen módosítja a kommunikáció és a beszéd fejlődésének sajátos útja, a megismerő funkciók késleltetettsége, a lassúbb tanulási tempó, a figyelem ingadozása, az alacsonyabb fokú terhelhetőség. Mindezek konkrétan megfigyelhető és mérhető fejlődésbeli elmaradást okoznak ép kortársaikhoz viszonyítva.

A testi és a lelki fejlődés közötti ütembeli eltérés az iskoláskort elért gyermeknél szükségessé teszi a korai fejlesztés és óvodai nevelés során alkalmazott fejlesztő eljárások folytatását.

A tanulók eredményes fejlesztése – együttműködve a szülői házzal – folyamatos, egymásra épülő gyógypedagógiai tevékenységet igényel. A nevelésnek elsődlegesen a kommunikációs és szocializációs képességek, a pszichés funkciók fejlesztését és a mozgásállapot javítását kell biztosítani. A sikeres tanítás-tanulás feltétele a jól átlátható, tagolt és ösztönző tanulási környezet, a kis lépésekben történő haladás, a gyakori ismétlés.

Optimális fejlesztést csak az egész életre szóló védő-irányító, de az önálló személyiséget is kibontakoztató nevelés biztosíthat, amely arra törekszik, hogy a tanulók képességeik maximumát ériék el. A gyógypedagógiai nevelésnek támaszkodnia kell a tanulók meglévő

képességeire, pozitív tulajdonságaikra és érzelmi kötődéseik gazdagságára. Ezek folyamatos fejlesztése, aktivizálása valamennyi nevelési helyzetben az alábbiak figyelembevételével történik:

- Az ismeretszerzés, a feldolgozás és alkalmazás során vezetésre, segítségre, folyamatos irányításra van szükség.
- A tanulók fogékonyabbak a szenzorikus és mozgásos közlések befogadására, ezért a fejlesztés eredményesebb szemléletes képi rávezetéssel, cselekvésbe ágyazott ismeretszerzéssel.
- Az ismeretszerzés tervezésénél számolni kell a tanulók rövid idejű odafordulásával és tevékenységi kedvével, a figyelemkoncentráció zavarával, a verbális tanulás nehezítettségével, az alacsony motiváltsággal.
- A tanulási tempó, a bevézés jelentős változása, a tanulási helyzetekhez való kötődés, a bizonytalan megőrzés, a pontatlan felidézés igényli a fejlesztés idejének növelését, a fokozott mennyiségű és eltérő helyzetekben végzett gyakorlást.
- A fejlesztés, nevelés során folyamatosan szem előtt kell tartani a szociális képességek területén jelentkező akadályozottságok (pl. a normakövetés képességének zavara, a kooperatív készségek és az önfegyelem hiánya, a kommunikációs zavarok, a kritikátlanság) korrekcióját.
- A fejlesztést nehezítő külső tényezők (hospitalizáció, nem elfogadó szülői magatartás, a diszharmonikus személyiségfejlődés következményeként fellépő magatartászavar stb.) esetén különös hangsúlyt kell helyezni az egyéni megsegítésre.
- Az értelmi fogyatékosághoz társuló egyéb fogyatékoságok, betegségek (pl. érzékszervek működési zavarai, mozgászavar, epilepszia, autisztikus magatartás) befolyásolják az egész személyiség fejlődését
- A felnőttkori élet – egyénileg különböző – behatárolt lehetőségei.

A nagymértékű egyéni különbségek miatt a tanulócsoportok összetétele rendkívül heterogén lehet. Ez a tanulók képességeihez igazodó egyéni fejlesztési programok, pedagógiai többlétszolgáltatások (habilitációs, rehabilitációs foglalkozások, gyógytorna, gyógytestnevelés, logopédia, különféle terápiák) biztosítását teszi szükségessé. A pedagógiai folyamat során tág teret kap a hátrányok leküzdése, az egyéni bánásmód.

Alapelvek

A képzés során a tanulók egyéni képességeihez igazodva kell elsajátíttatni minden olyan tevékenységet, amellyel az iskolai oktatás befejeződése után találkozhatnak.

A személyiség alakítására a játék van a legnagyobb hatással. Nevelő, fejlesztő hatása a tanulás és a munka tevékenységébe is beágyazódik. Ezért fontos az alkalmazása a képzés minden területén.

A középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók oktatásának és nevelésének legalapvetőbb célja a minél teljesebb szociális és társadalmi beilleszkedés megvalósítása.

Ennek érdekében a nevelés-oktatás feladata:

- a személyiség harmonikus fejlődésének biztosítása,
- a szocializációs képességek kiemelt fejlesztése,
- a tanulói aktivitás serkentése, a folyamatos motiváció biztosítása,
- gyakorlatorientált képzés,
- az életvezetési technikák elsajátíttatása, gyakorlása,
- a képességek korrekciója és fejlesztése egyéni és kiscsoportos formában,

- egyénre szabott terápiás eszközök, eljárások alkalmazása a hátrányok csökkentésére,
- az épen maradt, kevésbé sérült részkapességek feltárása és fejlesztése,
- a személyiség gazdagítása: az önfogadásra, mások elfogadására, toleráns magatartásra való nevelés,
- az eredményes társadalmi integrációra törekvés.

14.1 Kerettanterv a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók számára Alapfokú nevelés-oktatás szakasza, általános iskola, 1–8. évfolyam

http://kerettanterv.ofi.hu/kiegeszites/11_sni/kozep/index_sni_kozep.html

Fejlesztési területek (tantárgyak) struktúrája és óraszámok

A nevelés- oktatás- fejlesztés területei	Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Anyanyelv és kommunikáció	Kommunikáció	4	4	4	4	4	4	5	5
	Olvasás-írás	2	2	3	3	4	4	4	4
Társadalmi környezet	Számolás-mérés	2	2	3	4	4	4	4	4
	Játékra nevelés	2	2	2	2				
	Társadalmi ismeretek					1	1	2	2
Életvitel és gyakorlat	Önkiszolgálás	2	2						
	Életvitel és gyakorlat			2	2	2	2	3	3
Természeti környezet	Környezetismeret					1	1	2	2
Művészetek	Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2
	Ábrázolás- alakítás	3	3	2	2	2	2	2	2
Informatika	Információs eszközök használata							1	1
Testi nevelés	Mozgásnevelés	5	5	5	5	5	5		
	Testnevelés							5	5
Rehabilitáció		3	3	2	2	3	3	2	2
Összesen		25	25	25	26	28	28	31	31

A kerettanterv által előírt tartalmak mellett az időkeret szabadon felhasználható 10%-át az ismeretek elmélyítésére, gyakorlásra, bevézésre fordítjuk.

Mérés – értékelés

Az értelmileg akadályozott tanulók esetében a fejlődési ütem folyamatos ellenőrzése történik, amely lehető teszi az egyéni fejlesztési tervek folyamatos módosítását, kiegészítését. Ennek értelmében év elején egyéni fejlesztési tervek készülnek. Mindez kiegészül a PAC fejlődési skálával.

Minden tanulónk személyes anyagát, munkáit tanulói portfólióban őrizzük. Ez fogad magába minden, a tanulóra vonatkozó feljegyzést, értékelőlapot, pedagógiai véleményt, szakértői véleményt, orvosi vizsgálatok, esetleg hivatalos szervek visszajelző dokumentumait stb. Tehát az ő minősítését valamilyen formában jelző minden dokumentumot. A tanulói portfólió szerepe akkor értékelődik fel, amikor egy tanuló más osztályfőnökhöz kerül, vagy amikor hirtelen szükséges az illető tanulóval szemben véleményt írni.

Szöveges értékeléshez az OM által jóváhagyott bizonyítványt alkalmazzuk. A törzslapok és bizonyítvány pótlapok kitöltése elektronikusan vagy kézzel történik. Év végén az 1-6 csoportban szöveges értékelés, 7. csoporttól szöveges értékelés és egyes tantárgyakból osztályozás történik.

A kiállított bizonyítványok záradék rovatába jegyezzük be a tanuló továbbhaladását segítő nevelőtestületi döntéseket, szülői kéréseket és a tankötelezettség teljesítésével kapcsolatos egyéb megjegyzéseket. A tanuló szöveges minősítése az oktatási miniszter által engedélyezett bizonyítvány pótlapon történik, amely kitöltve a bizonyítvány része, és annak borítólapjának tárolójában tartandó. A pótlap kiállítását a kiállító a bizonyítvány pótlap-jegyzékében a megadott rovat kitöltésével igazolja.

Alkalmazott értékelési formák

- *Szóbeli értékelés*
(Pl.: helyeslés, dicséret, figyelmeztetés, megrovás)
Ezt az értékelési formát a teljes képzési időben, minden tantárgynál alkalmazzuk.
- *Különböző szimbólumok, tárgyutalmak*
(Pl.: pontozás, csillag, dicsérő kártyák, szimbolikus képek, egyéb jelek, ...)
Főként az 1-6 évfolyamon használva, a szóbeli értékelést is kiegészítheti.
- *Írásbeli értékelés*
Szöveges értékelések
Szöveges minősítés (év végén) minden tantárgyból 6. évfolyammal bezárólag.
Ehhez kapcsolódik rövid értékelő tájékoztató is.
- *Numerikus értékelés, minősítés*
A köznevelési törvényben előírt ötfokozatú skála szerint, 7. évfolyamtól valamennyi valamennyi tantárgy esetén.
- érdemjeggyel (havonta)
- osztályzattal (félévkor, év végén)

A 7. évfolyamtól év végi osztályzat mellé rövid szöveges értékelő tájékoztató kerül kiegészítésként.

Értékelési aktusokról adott információk

- tanév közben, félévkor tájékoztató füzetben
- tanév végén bizonyítványba es értékelő tájékoztató lapokon
-

A magatartás értékelésére a tantárgyi értékelésekre megállapított elvek vonatkoznak.

Azokat a tanulókat, akik a kultúrtechnikai foglalkozásokon a többségre megfogalmazott követelményeket nem tudják teljesíteni, mentesíteni kell a tantárgyi teljesítmény numerikus értékelése alól 7. évfolyamtól.

A továbbhaladás feltételei

Az 1-3. évfolyamon csak igazolt és igazolatlan mulasztás miatt, valamint külön szülői kérésre lehet tanulót évfolyamisméltásra utasítani.

Tekintettel alapelveinkre, a gyermek mindenekfelett álló érdekében az értékelést is differenciáltan kezeljük. A tanév végén elért minimális követelmények teljesítésével lehet felsőbb osztályba lépni. Amennyiben a tanuló egy-egy tantárgyban az évfolyam követelményeit nem teljesítette, engedélyt kaphat a követelmények két év alatt történő teljesítésére, ha ezt sérülése, a képességfejlődésének üteme és az egészségi állapota indokolja.

A szülőt tájékoztatjuk azokról a lehetőségekről, amelyekkel az iskola segítséget tud nyújtani gyermeke eredményes felkészüléséhez. E rendelkezések alkalmazásában eredményes felkészülés azoknak az ismereteknek, képességeknek, készségeknek a negyedik évfolyam végére történő elsajátítása, amelyek az ötödik évfolyamba lépéshez szükségesek.

Nem szükségszerű – és nem is életszerű - hogy a magasabb évfolyamba lépés feltételeit az adott tanuló valamennyi tantárgy és kompetenciaterület esetében teljesítse. Osztályozó értekezleten - az osztályfőnök és a gyermeket tanító gyógypedagógusok javaslatára – a nevelőtestület egyéni elbírálás alapján dönt a tanuló továbbhaladásáról.

14.2.. Rehabilitációs órakeret és felhasználásuk

„27§ (8) A gyógypedagógiai nevelés-oktatásban részt vevő nevelési-oktatási intézményben a sajátos nevelési igényű tanulók részére kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozásokat kell szervezni.

A tanuló annyi egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozáson vesz részt, amennyi a sajátos nevelési igényéből eredő hátránya csökkentéséhez szükséges.

A kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozások megszervezésének heti időkeretét a 6. melléklet határozza meg.”

14.3. Szabadidős jellegű tevékenységrendszer

Jellemzők: A nem kötelező órák terhére szervezhető tevékenységrendszer.

Cél: A személyes döntésen alapuló, kötetlen időfelhasználás képességének fejlesztése.

Követelmény: Legyen képes a szabadidő eltöltésére választható tevékenységek közül, érdeklődésének, képességeinek figyelembevételével választani, a választott tevékenységben kitartóan részt venni.

Legyen képes a test és lélek épülése és regenerációja szempontjából arányos választásra.

Tartalom: A test mozgásos szükségleteit, a lélek /érzelmei, vágyak/ szükségleteit kielégítő tevékenységek. A tanult ismeretek tartalmainak bővítésére, a mindennapi életben való praktikus alkalmazható ágának gyakorlására szolgáló tevékenységek.

Értékelés: A tevékenységek értékelése abban a megállapításban, vizsgálatban juthat kifejezésre, hogy a tanulók képesek-e, akarnak-e élni a felkínált szabadidő-eltöltés lehetőségeivel, képesek-e öntevékenyen gazdagítani tevékenységüket.

Hagyományosan szervezett (ingyenes) szakköreink eredményes munkája, magas kihasználtsága jelzi ezen tevékenységrendszer fontosságát, nevelőerejét és fejlesztő voltát.

Szakköreink:

- sportkörök (atlétika, labdarúgás, kézilabda)
- színjátzó szakkör,
- énekkar,
- kézműves,
- számítástechnika,
- mozgásfejlesztés,
- aerobic

A **tankönyvek és taneszközök kiválasztásánál** a szülőkkal történt egyeztetés alapján a nevelőtestület az alábbi elveket alkalmazza:

- A tankönyv legyen vonzó, figyelemfelhívó, szép kivitelezésű és időtálló,
- A tankönyv tartalmában, információiban, ábravilágában, a feldolgozás mélységében igazodjék a fogyatékos tanuló szükségleteihez
- Az egyes tantárgyak könyvei egymásra épüljenek, a tankönyvekhez lehetőség szerint munkafüzet is tartozzon,
- Pedagógiai koncepcióknak leginkább az alaptankönyv, a magtankönyv felel meg, mert a tananyag magját tartalmazza, több évfolyamon is használható,
- Az alaptankönyvekhez tartozzon feladatlap vagy munkalap a megerősítés, a gyakorlás, a tanuló önálló munkáltatása, a tudás ellenőrzése végett,
- Azokat a tankönyveket rendeljük meg elsődlegesen, amelyek a tantárgyak tanterveihez illeszkednek és kézikönyveket is kínálnak,
- A tankönyvválasztásnál mérlegelni kell az árat is, hogy a teljes tankönyvcsomag és a földrajz, valamint a történelmi atlaszokat, és a feladatlapokat is meg tudjuk vásárolni az állam által biztosított ingyenes keretből.
- A tartós tankönyveket a könyvtárban kell megőrizni és nyilvántartásba venni.
- A tankönyvválasztást a nevelőtestület tanévenként felülvizsgálja és a tankönyvrendelést megelőzően döntést hoz,
- Az eszközbeszerzés a munkaközösségek javaslatának kikérésével történhet, azon alapelveken, hogy elsősorban a kerettanterv alapján készült helyi tantervek szerinti új tartalommal induló évfolyamokra kell összpontosítani a beszerzési forrásokat,
- Fokozatosan biztosítani kell, hogy valamennyi nevelő rendelkezzen a helyi tantervek egy-egy példányából, de legalább az általa tanított tantárgyakéból,
- Könyvtári állományként az EFA által ajánlott könyveket beszerezzük, így hozzáférési lehetőséget teremtünk bárki számára olvasótermi használatra.

15. Autista tanulók fejlesztési programja

A tanterv tartalmában, szerkezetében alkalmazkodik az autizmussal élő tanulók fogyatékoságból eredő speciális szükségleteihez. Kidolgozásakor a szerzők a NAT követelményrendszere és a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók számára kiadott kerettanterv mellett a SNI tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelveire támaszkodtak.

Ennek elérhetősége: http://www.autizmus.hu/EGYMI_Tanterv.shtml

Intézményünk a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet értelmében az autista tanulók esetében a szakértői

vélemények besorolása alapján az enyhe,- ill. a közép súlyos értelmi fogyatékos tanulók pedagógiai programját illeszti be, élve mindazokkal az irányelvekkel, kiegészítésekkel és lehetőségekkel (pl. tananyag szűrése, óraszámok arányának megváltoztatása, speciális környezet megteremtése, értékelés módosítása), melyek a pervazív fejlődési zavarban szenvedő gyermekek számára segítséget nyújtanak.

A halmozottan sérült autizmus spektrum zavarral küzdő tanuló

Az autizmus spektrum zavarok gyakran társulnak egyéb problémákkal, amelyek az ellátási szükségletet, taníthatóságot és a gyermek jövőjére vonatkozó előjelzéseket jelentősen befolyásolják.

Ezek lehetnek:

- értelmi fogyatékoság (mint a leggyakoribb társuló fejlődési zavar),
- beszéd-, érzékszervi, mozgás- vagy egyéb fogyatékoság,
- viselkedésproblémák (főleg, ha azok súlyosak, pl. agresszió, önbántalmazás).

A fejlesztésnél szem előtt kell tartani, hogy a tanítás lehetséges módszertanát illetően a tanuló autizmusa az elsődlegesen meghatározó tényező. Általában a szükségletek egyéni kombinációjához kell a járulékos zavar speciális szempontjait és az autizmus-specifikus pedagógiai módszereket összehangolni.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók pedagógiai szempontú jellemzése

Gyakorlati célból a társas viselkedési készségek, szociális viselkedés szerint az autisztikus spektrumon elhelyezhető sokféle személyiségű és viselkedésű tanulók négy típusba sorolhatóak:

Izolált típus

Társas kapcsolatokat nem kezdeményező, a kezdeményezést, társas helyzeteket kerüli, elutasítja, nem érti. Általában értelmi fogyatékos, gyakoriak a szenzoros ingerfeldolgozás zavarai is. A legrosszabb prognózisú, legnehezebben tanítható alcsoport.

Passzív típus

Szociálisan nem kezdeményező, a közeledést passzívan elfogadja, gyakran jól irányítható. A legjobban tanítható, legjobb prognózisú a későbbi beilleszkedés lehetősége szempontjából is. Passzivitása, együttműködési készsége miatt nehéz észrevenni, amikor már nem követi a tananyagot, csak jelen van, illetve rugalmatlanul, formálisan „tanul”.

Aktív, bizarr típus

Szociálisan aktív. Viselkedése gyakran a helyzethez nem illő, szokatlan módon, esetleg sokat kezdeményező. Kapcsolatteremtése egyoldalú, a partner személyiségét, szándékát nem veszi tekintetbe, saját érdeklődési körbe tartozó témákra, kérdésekre szorítkozik.

Merev, formális típus

Főként a serdülő- és felnőttkorban, a legjobb értelmű és beszédszintű személyekben alakulhat ki a jellegzetes viselkedés, amelynek háttérében erős kompenzációs igyekezet áll. A gyermekek fejlődésük során többször is típust válthatnak.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók – a tanítás, illetve a hagyományos tanítási módszerek és tervezés módosítása szempontjából – kiemelkedő jelentőségű tulajdonságai:

- A másik személy szándékának, érzéseinek, gondolatainak, szempontjainak (pl. az információátadás szándékának) meg nem értése, az önmagára vonatkoztatás hiánya. Legsúlyosabb esetben képtelenség arra, hogy az embereket, mint a valóság egyéb elemeinél fontosabbakat megkülönböztesse.
- b) Aszociális megerősítés jutalomértékének hiánya, vagy az ezzel kapcsolatos öröm későbbi, direkt tanítás útján való kialakulása, illetve a belső motiváltság gyengesége – gyakran teljes – hiánya. Többnyire nagyon kevés vagy szokatlan dolog okoz számukra örömet.
- c) A beszéd korlátozott megértése, még látszólag jó beszédprodukció mellett is, amelyet nehezítenek a beszéd érzelmi, társas viselkedési sajátosságai, mint pl. a hanghordozás.
- A beszéd vagy más kommunikációs eszköz spontán, funkcionális, rugalmas alkalmazásának sérülése.
- Egyenetlen képességprofil, pl. a szigetszerű ismeretek, képességek és az önellátás vagy a mechanikus és a személyes memória közötti szakadékszerű különbség.
- Hiányzó vagy korlátozott belátás, pl. saját tudásával, az ismeret forrásával, módjával, a szubjektív jelentőséggel kapcsolatban.
- A változásokkal, újdonsággal kapcsolatos ellenállás, szorongás.

Típusos erősségek, amelyekre építeni lehet:

- A megfelelő szintű vizuális információ általában jól értelmezhető.
- Tanult rutinkhoz, szabályokhoz való alkalmazkodás.
- Jó mechanikus memória.
- Megfelelő környezetben, érdeklődésének megfelelő témáknál kiemelkedő koncentráció, kitartás.
- Egyes, nem szociális tartalmú tantárgyi területeken – pl. szó szerinti tanulás, nem szöveges számtan, földrajz, zene
- Viszonylag jó képességek.

Típusos nehézségek és kognitív problémák, amelyekkel számolni kell a tanítás során:

- Az érzékszervi ingerfeldolgozás zavarai, túlérzékenységre és/vagy fokozott ingerkeresésre utaló viselkedések (hallás, látás, fájdalom stb.).
- Figyelemzavar gyakorisága.
- Az utánzási képesség kialakulásának hiányosságai.
- Ingerfeldolgozási, vizuomotoros koordinációs problémák.
- Tér-idő értelmezés interiozációjának gyengesége, esetleg hiánya.
- Analízis (sorrendiség)-szintézis műveleteinek problémája.
- Ok-okozati összefüggések felismerésének problémája.
- A lényegkiemelés, problémamegoldó gondolkodás deficitje.
- Az általánosítás, a tanultak új helyzetben való alkalmazásának sérülése.
- Felidézési problémák (pl. speciális szociális tartalmaknál és személyes élményeknél).
- Ismert tananyagban váratlan nehézség felmerülése szociális elem bevezetésével vagy új körülmények közötti alkalmazás során.
- A feladat céljának nem értése, reális jövőre irányultság hiánya.
- A szimbolikus gondolkodás (pl. játék) fogyatékosága.
- A valóság téves értelmezése, felfogása.
- Realitás és fantázia összetévesztése.

- A szóbeli kérések, közlések félreértése, különösen a többértelmű, elvont kifejezések, többrészes utasítások esetén. Szó szerinti értelmezés.
- Képességek, ismeretek önálló, változatos alkalmazásának nehézsége ().
- Gyermekközösségekben áldozattá, illetve bűnbakká válás, más esetekben szociálisan a helyzetnek nem megfelelő viszonyulás a kortársakhoz.
- Szabadidőben passzivitás, kudarcokból eredő viselkedésproblémák megjelenése.
- Félelmek, fóbiák, szorongás.
-

Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók speciális fejlesztésének elvei, céljai, feladatai és módszerei

Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók fejlesztésének általános céljai, feladatai

- A legáltalánosabb távlati cél az egyéni képességek, fejlettség szintjén elérhető legjobb felnőttkori szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése: ennek alapja a szociális, kommunikációs és gondolkodási készségek hiányának speciális módszerekkel történő kompenzálása és a meglévő készségek fejlesztése.
- A hiányzó készségeket pótló, helyettesítő kompenzációs-habilitációs kezelése a fejlődési elmaradás, a másodlagos (pl. viselkedés-) problémák leküzdése érdekében. A fogyatékos készségek kompenzálása különös jelentőségű a tanulási, szociális és munkahelyzetekbe való beilleszkedés és viselkedés elsajátításához.
- Az iskolai és a mindennapi gyakorlati életre felkészítő tananyag speciális módszerek segítségével történő elsajátítása.
- A jellegzetes gondolkodási nehézségek, rugalmatlanság miatt – a továbblépés előtt – külön kiemelt fejlesztési feladat az elsajátított ismeretek alkalmazásának, általánosításának tanítása, az ismeretek folyamatos használata a fenntartás biztosítására, valamint a változatos, probléma-megoldási módszerek tanítása.
- A tananyag kiválasztásának legfontosabb szempontja a tanított képesség egész életen át megfelelő alkalmazhatósága. A tanuló túlterheltségének elkerülése érdekében a felesleges információkat szűrni kell, mert a tipikusan fejlődő gyermek által spontán, ösztönösen elsajátított nagy mennyiségű információ és készség az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek számára nehéz tananyagot jelent.

A fejlesztési célokat a fenti szempontok alapján fontossági sorrendben kell értelmezni, és e szerint kell az egyéni fejlesztési tervekbe iktatni. A tanulók fejlesztési céljai hierarchikus rendben helyezkednek el abból a szempontból, hogy mennyire szükségesek a gyermek szociális alkalmazkodása és önszabályozása kialakításához (az egyéni fejlettségének szintjén). A típusos egyenetlen fejlődés azt jelenti, hogy a hiányzó vagy elmaradó készségek spontán fejlődésére nem építhetünk: minden egyes hiányzó részfunkció, illetve korábbi fejlődési szakaszból hiányzó alapozó funkció fejlesztését be kell illesztenünk ebbe a hierarchiába. Pl. a veszélyeztető viselkedések kezelése, más, elfogadható viselkedések kialakításával, viselkedésterápiával a célok hierarchikus rendjében így alakul:

- az ön-(esetleg köz-) veszélyes viselkedések kezelése,
- a családi életet akadályozó viselkedések kezelése,
- a taníthatóság és a csoportba való beilleszkedés kialakítása,
- az iskolán kívüli környezethez való adaptív viselkedés kialakítása.

Speciális módszerek az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók fejlesztésében:

- A nevelés, fejlesztés tervezése a mért szociális alkalmazkodás, fejlettségi kor, illetve a mért intelligencia szintje és a kommunikációs színvonal alapján történik, az egyenetlen képességprofil, valamint tanulási képességek miatt egyénhez igazodó

módon, a fejlődés erre alkalmas eszközzel (pl. fejlődési kérdőív) való folyamatos követésével.

- Protetikus környezet és eszköztár kialakítása (strukturált környezet biztosítása az időbeli és téri tájékozódás segítéséhez, vizuális információhordozók és augmentatív kommunikációt segítő eszközrendszer kialakítása).
- Speciális, egyéni motivációs és jutalmazási rendszer kialakítása.
- Vizuálisan segített kommunikációs rendszer, a speciális környezetben belül és személyek között: beleértve a gyermek felé irányuló minden kommunikációt.
- A szociális fogyatékkal összefüggő tanítási nehézség miatt keresni kell az információ átadására a gyermek megértési szintjének megfelelő és szociális vonatkozásaitól leginkább független módszereket és médiumokat (pl. írott utasítás, folyamatábra, számítógépes oktatás stb.). Ugyanakkor a tanítási helyzetek szociális vonatkozásainak elfogadása, illetve megértése fontos tanítási cél (pl. a csoportos, illetve frontális helyzetben való tanulás)
- A fejlesztésben, tanításban és a viselkedésproblémák kezelésében alapvető a kognitív-viselkedésterápia módszereinek alkalmazása.

A speciális fejlesztés szervezési feltételei:

A fejlesztés formái: Speciális csoportban: egyéni és kiscsoportos formában.

Speciális csoportosságok

A szükséges pedagógus létszám függ a csoportlétszámtól, a csoporttagok közti hasonló szükségletektől, az egyéni fejlesztési szükséglettől és a viselkedésproblémák súlyosságától, gyakoriságától. A szükséges egyéni fejlesztés csak megfelelő létszámú és képzettségű szakember jelenlétében biztosítható.

Rehabilitációs órakeret felhasználása:

„A” változat:

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
tér-, idő szervezés	7	7	7	3	3	3	3	3
társas viselkedés fejlesztése	4	4	4	4	4	4	4	4
„babzsák”	3	3	3	4	4	4	4	4
összesen	14	14	14	11	11	11	11	11

„B” változat:

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
tér-, idő szervezés	7	7	7	5	5	5	5	5
társas viselkedés fejlesztése	4	4	4	3	3	3	2	2
„babzsák”	3	3	3	3	3	3	3	3
összesen	14	14	14	11	11	11	11	11

Mérés és értékelés

A mérés és értékelés formái, a magasabb évfolyamba lépés feltételei

A mérés, értékelés és minősítés alapfunkciója az autizmussal élő tanulóknál eltér attól, amely az oktatásban megszokott.

A mérések elsősorban diagnosztikus jellegűek. Tájékoztatnak a gyermek állapotáról, mérik a fejlesztés eredményességét, meghatározzák annak további irányát.

Az értékelés és minősítés a tananyagban való előrehaladásról szolgál tájékoztatásul, elsősorban a szülők számára. A tanulók önképük és önismeretük fejlesztése érdekében szembesíthetők elért konkrét eredményeikkel. Ez különösen akkor hasznos, ha nincsenek tudatában annak, hogy milyen készségeik és ismereteik vannak. Ugyanakkor a gyermekek elért teljesítménye ritkán tudatos törekvés eredménye, megjelenésük sokszor a természetes érésnek, a jól szervezett környezetnek, tudatosan és lépésről lépésre megtervezett pedagógiai beavatkozásnak, a jól működő motivációs bázisnak köszönhető.

Sérülés-specifikus probléma, hogy az értékelés-minősítés közösségi megegyezésen alapuló, elvont szociális elvárásokat tartalmazó formája számukra nem motiváló és információértékű.

A konkrét, azonnali és folyamatos visszajelzés viszont jól érthető, informatív, ezért az egyéni képességeknek megfelelő szintű értékelési rendszer hatékony az önértékelés, önkontroll kialakításában. A visszajelzés lehetőleg pozitív tartalmú legyen, fogalmazódjon meg a tanuló számára, hogy miként lehetne sikeresebb.

Az értékelésnél minden esetben az a legfontosabb szempont, hogy a gyermek önállóbbá vált-e, és hogy milyen mértékben képes ismereteit alkalmazni.

Ennek mérésére az informális pedagógiai felmérések különböző típusai szolgálnak (pl. Fejlődési Kérdőív, megfigyelés).

Az „A” és a „B” változatban szöveges értékelést kell készíteni a tanulók teljesítményének minősítésére, félévkor és a tanév végén, mind a 8 évfolyamon. Az 1. évfolyamon az „A” és „B” változat tartalma ugyanaz, és az itt nyújtott teljesítmény alapján dönthető el, hogy a gyermek melyik változat szerint halad tovább. Ezt a tanulócsoportok heterogenitása, az egyenetlen képességprofil, a sajátos oktatási tartalom és az egyéni fejlesztési program teszi szükségessé.

A minősítés lehetséges fokozatai az első hat évfolyamon:

Sokat fejlődött

Fejlődött

Részterületen fejlődött

Változatlan

Hanyatlott

A fokozatok a legutolsó minősítéshez viszonyított állapotot, valamint a tantárgyi tantervekben meghatározott tartalmak elsajátításának mértékét tükrözik.

A szöveges értékelés mellett a 7. évfolyamtól kezdődően megjelenik a törvény által előírt érdemjeggyel történő minősítés is a következő módon:

Jeles az, aki sokat fejlődött, a minimális teljesítményeknél sokkal többet teljesített.

Jó az, aki fejlődött, a minimális teljesítményeknél többet teljesített.

Közepes az, aki részterületen fejlődött, a minimális teljesítmények teljesítésével.

Elégséges az, aki nem fejlődött, de a minimális teljesítményeket teljesítette.

Elégtelen az, aki nem fejlődött, vagy hanyatlott, a minimális teljesítményeket nem teljesítette.

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az adott évfolyamra előírt minimális teljesítményeket elérte. Önállóan tekintendő a gyermek teljesítménye akkor is, ha valamely vizuális segédeszköz alkalmazásával éri azt el. A bizonyítványban megfelelő szöveges értékelés mellett minden esetben a gyermek adott félévi előmenetelét tartalmazó részletes pedagógiai jellemzésben kell összefoglalni a fejlesztés tartalmát és eredményeit.

A magatartás és szorgalom értékelésének formája, minimális teljesítményei

Az autizmussal élő tanulók számára az iskolai normák, elvárások felismerése és alkalmazása – sérülésükből fakadóan – akadályozott. A magatartás és a szorgalom értékelésének törvénybeli kötelezettsége csak sajátos tartalommal valósulhat meg.

A magatartás és szorgalom félévi illetve év végi minősítése szövegesen történik, a 6. évfolyamtól a törvény által előírt formában.

Magatartás alatt értjük a gyermek adaptív viselkedésének, környezetéhez való alkalmazkodó képességének szintjét, önkontrolljának mértékét.

Kiváló az, aki a megadott, tanult viselkedési szabályokat betartja.

Jó az, aki a megadott viselkedési szabályokat felnőtt segítségével képes betartani.

Változó az, aki alkalmanként segítséggel sem tartja be a tanult viselkedési szabályokat, ilyenkor inadaptív viselkedést mutat (pl. hipermotilitás, passzivitás, sztereotip viselkedés, esetleg agresszió, autoagresszió).

Gyenge az, aki gyakran autoagresszív, agresszív, vagy egyéb súlyos viselkedésproblémát mutat (pl. szökés). Önmagát, környezetét súlyosan veszélyezteti.

Szorgalom fogalmával jellemezzük, minősítjük a gyermek motiválhatóságát, aktivitásának, aktivizálhatóságának mértékét.

Kiváló az, aki bizonyos tanult aktivitásokat önként, külső motiváció nélkül is elvégez, teljesítménye egyenletes.

Jó az, aki biztos motivációs bázissal rendelkezik, teljesítménye egyenletes.

Változó az, aki csak bizonyos körülmények között aktivizálható.

Hanyag az, aki nem aktív, nem motivált, csak teljes irányítással képes elvégezni aktivitásait.

Mivel az autizmusban éppen azok a készségek, képességek sérülnek, amelyeket a magatartás és szorgalom értékelése és minősítése során figyelembe kell venni, ezért 6. évfolyamig autizmus diagnózis esetén a tanulók felmentést kapnak a minősítés alól.

16. Mellékletek

16.1. A pedagógiai program érvényessége, bevezetése, nyilvánossága

A pedagógiai programot a tantestület fogadja el, a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

Az elfogadásnál ügyelni kell az intézményben működő belső önkormányzatok jogérvényesítésére. Iskolánkban nem működik iskolaszék.

A pedagógiai program felülvizsgálatát kezdeményezheti jogszabály vagy az elfogadásban, jogérvényesítésben résztvevő iskolai fórum bármelyike (tantestület, SZK, Diákönkormányzat, iskolaszék). A PP korlátlan ideig érvényes, felülvizsgálatát a helyi tapasztalatok alapján, de legalább öt évente meg kell valósítani.

A jóváhagyott pedagógiai program részét képező helyi tanterv a jogszabályi előírás szerint 2003. szeptembertől az első, az ötödik és a kilencedik évfolyamon kerül bevezetésre, majd azt követően felmenő rendszerben.

A pedagógiai program nyilvános.

Jóváhagyás után hozzáférési lehetőséget biztosítunk az oktatás szereplői és közvetlen partnerei részére a program könyvtári elhelyezésével, egy példányt az intézményi dokumentumok közt őrzünk, egy példány elkérhető az igazgató helyettesi irodából.

2013.03.27.

.....
Pócsik József
igazgató

16.2 A tantestület nyilatkozata**NYILATKOZAT**

A Bartos Sándor Általános Iskola pedagógiai programját az intézmény nevelőtestületei ülésén megtárgyalta és elfogadta.

Ezt a tényt az intézmény egy képviselője, valamint két jegyzőkönyv hitelesítő aláírásával tanúsítja.

Várpalota,

Az iskola képviseletében

.....

Jegyzőkönyv hitelesítők:

.....

.....

16.3 A Szülői Közösség nyilatkozata

NYILATKOZAT

A Szülői Közösség képviselőjében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy az intézmény pedagógiai programjában foglaltakat a Szülői Közösség ülésén megismerhette, az SZK tagjai gyakorolhatták véleményezési és javaslattevő jogukat.

Várpalota.....

.....
SZK elnök

16.4 A diákönkormányzat nyilatkozata

NYILATKOZAT

A diákönkormányzat képviselőjében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy az intézmény pedagógiai programjában foglaltakat a diákönkormányzati ülésén megismerhette, a diákönkormányzat tagjai gyakorolhatták véleményezési és javaslattevő jogukat.

Várpalota,

.....
diákönkormányzat képviselőjében

.....
diákönkormányzatot segítő tanár